

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**5-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLAR İÇİN TÜRKÇE YAZILMIŞ RESİMLİ ÇOCUK
KİTAPLARINDA DEĞERLER ANALİZİ**

Mine KAZANCI GÜL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OKULÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN

Prof. Dr. Mesude ATAY

İSTANBUL, Şubat 2018

**T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**5-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLAR İÇİN TÜRKÇE YAZILMIŞ RESİMLİ ÇOCUK
KİTAPLARINDA DEĞERLER ANALİZİ**

Mine KAZANCI GÜL

142036005

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OKULÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN

Prof. Dr. Mesude ATAY

İSTANBUL, Şubat 2018

T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

5-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLAR İÇİN TÜRKÇE YAZILMIŞ RESİMLİ ÇOCUK
KİTAPLARINDA DEĞERLER ANALİZİ

Mine KAZANCI GÜL
142036005

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKULÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Tezin Enstitüye Teslim Edildiği Tarih : 2 Mart 2018

Tezin Savunulduğu Tarih : 19 Şubat 2018

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mesude ATAY
Okan Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Diğer Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Serdal SEVEN

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Eğitim Fakültesi

: Yrd. Doç. Dr. Çiğdem Nilüfer UMAR
Okan Üniversitesi Eğitim Fakültesi

İSTANBUL, Şubat 2018

ÖNSÖZ

Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırlanan yüksek lisans tezi, 5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitapları ile aynı yaş grubu için Türkçe yazılmış 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarının arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, mutluluk, nezaket, saygı, sevgi ve sorumluluk değerleri açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Yüksek lisans tezimi hazırlamamda, bilgi ve deneyimiyle beni yönlendirerek bana destek olan danışmanım Prof. Dr. Mesude ATAY'a teşekkür ederim. Uzakta olsa da manen tüm desteğini hissettiğim, ufkumu açan kıymetli hocam Yrd. Doç. Dr. Bekir DEMİRKOL'a hürmetlerimi ve şükranlarımı sunarım. Değerli fikir ve bilgileriyle çalışmama katkı sağlayan Yrd. Doç. Dr. Selçuk Beşir DEMİR'e, tezimin son halini almasında desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Serdal SEVEN'e ve önerileriyle tezime farklı boyutlar kazandıran Yrd. Doç. Dr. Çiğdem Nilüfer UMAR'a teşekkür ederim.

Tez çalışmam süresince benden manevi desteklerini esirgemeyen, anneme, babama, kardeşlerime; lisansüstü eğitime başvurmam konusunda beni yüreklendiren, eğitim aldığım süre ve tez yazım sürecim boyunca desteğini esirgemeyen, bilgi birikimini ve deneyimlerini paylaşan, fikir veren, karanlığa gömüldüğüm anlarda ışığımı tekrar bulmamı sağlayan, sevgili eşim Bedrettin GÜL'e sonsuz teşekkür ederim.

İstanbul, 2018

Mine KAZANCI GÜL

İÇİNDEKİLER

	<u>SAYFA NO</u>
ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
KISALTMALAR.....	ix
TABLO LİSTESİ.....	x
BÖLÜM 1. GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi ve Alt Problemler.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	3
BÖLÜM 2 ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ	
VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. EĞİTİM.....	5
2.1.1. Okul Öncesi Eğitim.....	6
2.1.2. Okul Öncesi Dönemde Ahlak Gelişimi.....	6
2.1.3. Değer Kavramı.....	7
2.1.4. Değerlerin Özellikleri.....	8
2.1.5. Değerlerin Sınıflandırılması.....	9
2.1.6 Değerlerin Ölçülmesi.....	11
2.1.7. Değerlerin Aktarımı.....	13
2.1.8. Değerler Eğitimi.....	15

2.1.9. Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi.....	17
2.2. ÇOCUK EDEBİYATI.....	19
2.2.1. Çocuk Edebiyatı ve Değerler.....	19
2.2.2. Okul Öncesi Dönemde Çocuk Edebiyatı.....	19
2.2.3. Okul Öncesi Dönemde Resimli Çocuk Kitapları.....	21
2.2.4. Çeviri Çocuk Kitapları.....	22
2.2.5. Resimli Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Ölçütler.....	23
2.2.5.1. Resimli Çocuk Kitaplarında Dış Yapı Özellikleri.....	23
2.2.5.1.1. Resimleme.....	23
2.2.5.1.2. Kitapta Kullanılan Malzeme.....	24
2.2.5.1.3. Kitap Boyutu.....	25
2.2.5.1.4. Kitap Ağırlığı.....	25
2.2.5.1.5. Kitapta Kapak ve Ciltleme.....	25
2.2.5.1.6. Kitabın Harf Özelliği (Punto).....	26
2.2.5.1.7. Kitapta Sayfa Düzeni (Mizanpaj).....	26
2.2.5.2. Resimli Çocuk Kitaplarında İç Yapı Özellikleri.....	26
2.2.5.2.1. Tema.....	26
2.2.5.2.2. Konu.....	27
2.2.5.2.3. Kahramanlar (Karakterler).....	27
2.2.5.2.4. Dil ve Anlatım.....	28
2.3. TANIMLAR.....	30
2.4. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	32
2.4.1. Türkiye'de İlgili Araştırmalar.....	32
2.4.2. Dünya'da ilgili araştırmalar.....	37
BÖLÜM 3 YÖNTEM.....	41
3.1. Araştırma Modeli.....	41
3.2. Örneklem.....	41
3.3. Veri Toplama Aracı ve Süreci.....	47
3.4. Verilerin Analizi.....	49

BÖLÜM 4 BULGULAR.....	53
BÖLÜM 5 TARTIŞMA VE SONUÇLAR.....	108
5.1. TARTIŞMA.....	108
5.2. SONUÇLAR.....	121
BÖLÜM 6 ÖNERİLER.....	129
KAYNAKLAR (REFERENCES).....	132
EKLER (APPENDICES).....	147
EK 1: Araştırma Kapsamında İncelenen Kitaplar.....	147
EK 2: Değerler Kontrol Listesi.....	149
ÖZGEÇMİŞ.....	150

ÖZET

5-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLAR İÇİN TÜRKÇE YAZILMIŞ RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA DEĞERLER ANALİZİ

KAZANCI GÜL, Mine. *5-6 Yaş Grubu Çocuklar İçin Türkçe Yazılmış Resimli Çocuk Kitaplarında Değerler Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018.

5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış 2000-2007 yılları arasında ve 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında yer alan arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, mutluluk, nezaket, saygı, sevgi ve sorumluluk değerlerini incelemeyi amaçlayan bu araştırma, nitel araştırmanın içerik analizi deseniyle tasarlanmıştır. Değerlerin kitaplarda yer alma oranlarını belirlemek amacıyla ise nicel araştırma yöntemlerinden betimsel model kullanılmıştır. Araştırmanın evreni, 5-6 yaş grubu çocuklar için yerli ve çeviri Türkçe yazılmış resimli çocuk kitaplarıdır. Araştırmanın örnekleme, ölçüt örnekleme stratejisi ile belirlenen 5-6 yaş grubu çocuklar için 2000-2007 ve 2014 yılları arasında Türkçe yazılmış yerli ve çeviri toplam 40 resimli çocuk kitabından oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen “Değerler Kontrol Listesi” kullanılmıştır. “Değerler Kontrol Listesi”nde 10 farklı değer yer almaktadır. Resimli çocuk kitapları için araştırmanın amacına uygun olarak içerik analizi yapılmıştır. Elde edilen ham verilerden kodlar belirlenip, alt kategoriler oluşturulmuş ve bunlar yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, resimli çocuk kitaplarında değerlere 2000-2007 yılları arasında yayınlanan kitaplarda daha az (%46.80) yer verildiği; 2014 yılında yayınlanan kitaplarda daha fazla (%53.20) yer verildiği görülmüştür. 2000-2007 yılları arasında yayınlanan resimli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise hoşgörü değerine yer verilmiştir. 2014 yılında yayınlanan resimli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise bilgelik değerine yer verilmiştir. Resimli çocuk kitaplarında değerlere yerli kitaplarda daha fazla (%54.99) yer verildiği;

Çeviri kitaplarda daha az (%45.01) yer verildiği tespit edilmiştir. Resimli ocuk kitaplarında yerli kitaplarda en fazla sevgi değerine, en az bilgelik ve saygı değerlerine yer verilmiştir, hoşgörü değerine yer verilmemiştir. Çeviri kitaplarda en fazla sevgi, en az hoşgörü değerine yer verilmiştir. Yerli ve eviri resimli ocuk kitaplarının değerlere yer verme durumunun farklılaştığı, yerli kitaplarda değerleri zedeleyici örneklerin olduğu, eviri kitapların değerini kazandırmaya yönelik olumlamalara yer verdiği tespit edilmiştir. Çeviri kitaplar değerleri doğru davranışa yönelik ipuçları sunacak şekilde aktarıırken yerli kitaplar söz konusu değerini kelime tekrarlarıyla kazandırmayı hedeflemektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda, resimli ocuk kitaplarında bilgelik, farklılıklara saygı, hoşgörü, iyilikseverlik, hayvan sevgisi ve sorumluluk değerlerine daha fazla yer verilmesi gerektiği, değer aktarımında değerleri zedeleyecek cümlelere yer verilmemesi gerektiği, değerlerin olumlu örnekler üzerinden ve doğru davranışa yönelik fikir verecek şekilde aktarılmasının daha doğru olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Resimli ocuk Kitapları, Değerler, Değerler Eğitimi, ocuk Edebiyatı.

Tarih: şubat, 2018

ABSTRACT

AN ANALYSIS OF VALUES IN CHILDREN'S PICTURE BOOKS IN TURKISH FOR 5-6 YEAR-OLD CHILDREN

KAZANCI GUL, Mine. *An Analysis of Values In Children's Picture Books In Turkish For 5-6 Year-Old Children*, Master Thesis, Istanbul, 2018.

This study aims to examine the values of friendship, success, wisdom, tolerance, benevolence, happiness, courtesy, respect, love and responsibility in the children's books published in the years between 2000 and 2007 and in 2014 written in Turkish for 5-6 year old children. It is designed in content analysis pattern of qualitative research. A descriptive model of quantitative research methods was used to determine the frequency of values in picture books. The sample of the study consists of 40 children's picture books which are translated into Turkish and written in Turkish between 2000 and 2007 and in 2014 for the 5-6 age group determined by the criterion sampling strategy. The researcher developed a checklist as a data collection tool which is values checklist. Values checklist contains 10 different values. In accordance with the purpose of the study, content analysis was conducted for determining codes. Firstly, codes were identified from the raw data obtained, then subcategories were created and interpreted. As a result of the research, there are 46.80% values in the children's picture books published between 2000 and 2007; 53.20% values published in 2014, in analyzed picture books. In the children's picture books published between 2000 and 2007, while love is the most mentioned value, tolerance was the least mentioned value. In 2014, love is the most mentioned value and wisdom is the least included. In the children's picture books, the frequency of values is more (54.99%) in the Turkish books than (45.01%) in translated books. Children's picture books which are written in Turkish contain the highest frequency of love whereas wisdom and respect have the lowest frequency. Tolerance value is not included as a value. The translated books contain the highest frequency of love and the value of tolerance has the lowest frequency. It is

found that children's picture books, those translated into Turkish and those written in Turkish differ in terms of inclusion of values. The books which are written in Turkish have damaging examples and the translated books have positive examples. The translated books aim to convey the tips for proper behavior while in Turkish picture books aim to bring in the values with the repetition of words. Regarding results of the study, it is necessary to give more importance to the value of wisdom, respect for differences, tolerance, benevolence, animal love and responsibility in the children's picture books, to not include any words which damage values transfer and to transfer the values through positive examples toward proper behavior.

Keywords: Pre-school Education, Children's Picture Books, Values, Values Education, Children's Literature.

Date: February, 2018

KISALTMALAR

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

PDA : Portre Değerler Anketi

Akt. : Aktaran

TABLO LİSTESİ (LIST OF TABLES)

	<u>SAYFA NO</u>
Tablo 1. Milton Rokeach'ın Değer Sınıflaması (1973).....	10
Tablo 2. İncelenen Resimli Çocuk Kitaplarının Kategori ve Çeviri/Yerli Olma Özelliğine Göre Dağılımı.....	42
Tablo 3: 2000-2007 Yılları Arasında Basılmış Yerli Kitapların Künye Bilgisi.....	43
Tablo 4. 2000-2007 Yılları Arasında Basılmış Çeviri Kitapların Künye Bilgisi.....	44
Tablo 5. 2014 Yılında Basılmış Yerli Kitapların Künye Bilgisi.....	45
Tablo 6. 2014 Yılında Basılmış Çeviri Kitapların Künye Bilgisi.....	46

Tablo 7. Değer İnceleme	
Kriterleri.....	48
Tablo 8. Değerler ve Alt	
Kategorileri.....	51
Tablo 9. Resimli Çocuk Kitaplarında Arkadaşlık	
Değeri.....	60
Tablo 10. Resimli Çocuk Kitaplarında Başarı	
Değeri.....	64
Tablo 11. Resimli Çocuk Kitaplarında Bilgelik	
Değeri.....	67
Tablo 12. Resimli Çocuk Kitaplarında Hoşgörü	
Değeri.....	68
Tablo 13. Resimli Çocuk Kitaplarında İyilikseverlik	
Değeri.....	72
Tablo 14. Resimli Çocuk Kitaplarında Mutluluk	
Değeri.....	76
Tablo 15. Resimli Çocuk Kitaplarında Nezaket	
Değeri.....	81
Tablo 16. Resimli Çocuk Kitaplarında Saygı	
Değeri.....	83
Tablo 17. Resimli Çocuk Kitaplarında Sevgi	
Değeri.....	97
Tablo 18. Resimli Çocuk Kitaplarında Sorumluluk	
Değeri.....	100
Tablo 19. 2000-2007 Yılları Arasında Basılmış Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısının, Toplam Cümle Sayısına Oranı (N= 1524, Toplam Cümle Sayısı).....	101

Tablo 20. 2000-2007 Yılları Arasında Basılmış Resimli Çocuk Kitaplarındaki “Değer” İfade Eden Cümlelerin, Her Bir “Değer” e Göre Oranı (N=263, “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısı).....	102
Tablo 21. 2014 Yılında Basılmış Resimli Çocuk Kitaplarındaki “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısının, Toplam Cümleye Oranı (N= 1174, Toplam Cümle Sayısı).....	103
Tablo 22. 2014 Yılında Basılmış Resimli Çocuk Kitaplarındaki “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısının, Her Bir “Değer” e Göre Oranı (N=299, “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısı).....	104
Tablo 23. Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısının, Toplam Cümle Sayısına Oranı (N= 2698, Toplam Cümle Sayısı).....	105
Tablo 24. Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısının, Her Bir “Değer” e Göre Dağılımı (N=562, Toplam “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısı).....	106

BÖLÜM 1 GİRİŞ VE AMAÇ

Bu bölümde araştırmanın problemine ve alt problemlerine, araştırmanın amacına ve araştırmanın önemine ilişkin bilgilere yer verilecektir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Bireyde merak uyandıran, bireyi düşünsel ve fiziksel olarak rahatsız eden ve araştırma için çeşitli çözüm imkânlarını içinde barındıran her tür durum problem olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2014, s.54).

Eğitim, çevre düzenlemesi aracılığıyla bireyde istendik değişimler oluşturma süreci olarak tanımlanmaktadır (Sönmez, 1989, s.165-173; akt. Sönmez, 2008). İstendik değişim, bireyi ahlak açısından iyi ve toplum için faydalı olan, bireyin doğaya ve topluma uyumunu kolaylaştıran bilgi ve beceriler ile donatmak olarak düşünülebilir. Kültürel mirasın yeni nesillere aktarılması eğitim aracılığıyla olmaktadır. Bu bağlamda eğitimin değer kazandırma rolü vardır (Sönmez, 2008, s.38-39).

Değerlerin kazandırıldığı dönemlerden biri de okul öncesi dönemdir. Okul öncesi dönemin, çocukların ahlaki gelişimleri bakımından önemli bir evre olduğu düşünülmektedir. Karakteri oluşturan bileşenler bu dönemde büyük ölçüde şekillenmektedir. Bu bağlamda, okul öncesi dönem sosyal ve ahlaki olgunlaşmada bir

geçiş aşaması olarak görülmektedir. Değerlerin okul öncesi dönemle birlikte benimsenmeye başladığı belirtilmektedir (Uyanık Balat, 2012, s.3; Grusec, Kucynski, 1997; akt. Alpöge, 2011b; s.11).

21. yüzyılda değişen toplum dinamikleri, değer eğitiminin önemini artırmıştır. Değer eğitimi farklı yollarla olabilmektedir. Sınıf temelli uygulamalarda değer öğretimi yapılmaktadır. Sosyal öğrenme aracılığıyla değerler eğitimi verilmektedir. Değerler eğitiminde kullanılan bir diğer araç da çocuk kitaplarıdır. Değerler eğitiminde çocuk edebiyatından oldukça faydalanılmaktadır. Öyküler değerlerin aktarımında büyük önem taşımaktadır (Alpöge, 2011b; Uyanık Balat, 2012; s.15). Bu ifadelerden yola çıkılarak; okul öncesi dönem için yazılmış resimli çocuk kitaplarının değerler açısından incelenmesine ihtiyaç duyulmuştur. 5-6 yaş grubu çocuklarına yönelik resimli çocuk kitaplarında çocuklara hangi değerlerin kazandırılmaya çalışıldığı ve bu değerlerin çocukların yaşına ve gelişimsel ihtiyaçlarına uygun olup olmadığı bu araştırmanın temel sorunsalıdır.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitapları ile aynı yaş grubu için 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitapları arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, nezaket, mutluluk, saygı, sevgi ve sorumluluk değerlerine yer verme durumu açısından farklılaşmakta mıdır?

- *Alt problemler*

- 1- 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında hangi “değerler” e yer verilmektedir?
- 2- 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında hangi “değerler” e yer verilmektedir?
- 3- 2000-2007 resimli çocuk kitapları ile 2014 resimli çocuk kitapları arasında “değerler” e yer verme durumu bakımından farklılık var mıdır?
- 4- Resimli yerli çocuk kitapları ile resimli çeviri çocuk kitapları arasında “değerler” e yer verme durumu bakımından farklılık var mıdır?

- 5- 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında “değerler” in dağılımı nedir?
- 6- 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında “değerler” in dağılımı nedir?
- 7- 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitapları ile 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitapları “değerler” in dağılımı bakımından farklılaşmakta mıdır?
- 8- Resimli yerli çocuk kitapları ile resimli çeviri çocuk kitapları “değerler” in dağılımı bakımından farklılaşmakta mıdır?

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, 5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitapları ile aynı yaş grubu için 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarının arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, mutluluk, nezaket, saygı, sevgi ve sorumluluk değerleri açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırmanın önemi, araştırma amaçları doğrultusunda toplanan verilerin nasıl bir pratik fayda sunacağına açıklanması olarak ifade edilmektedir (Karasar, 2014; s.71).

Bu araştırma, erken çocukluk dönemi çocukları için yazılan kitapların arkadaşlık, başarı, hoşgörü, nezaket, mutluluk, sabır, saygı, sevgi, bilgelik, sorumluluk ve iyilikseverlik değerleri açısından incelenmesi ve 5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitapları ile aynı yaş grubu için 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarının değerlere yer verme durumu açısından farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesi gerekçesiyle yapılmaktadır. Okul öncesi dönem için yazılmış resimli çocuk kitaplarının değerler açısından incelenmesi, çocuklara hangi değerlerin kazandırılmaya çalışıldığını göstermesi ve bu

değerlerin çocukların yaşına ve gelişimsel ihtiyaçlarına uygun olup olmadığını ortaya koyması açısından önemlidir.

Bu araştırma; okul öncesi eğitim ve resimli çocuk kitaplarıyla ilgilenen akademisyenlere, yazar, çizer ve yayınevlerine, öğretmenlere ve ebeveynlere çocuk kitaplarının değer kazandırma rolü ve çocuk kitaplarında değinilen değerler hususunda ışık tutacaktır.

BÖLÜM 2 ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. EĞİTİM

Eğitim, kişinin davranış örüntülerini değiştirme süreci olarak ifade edilmektedir (Tylor'dan aktaran Sönmez, 1950/2008, s.35). Şişman (2007) ise eğitimi, bireyin davranışında istendik yönde bir değişim yaratma süreci olarak tanımlamaktadır.

Hızlı ve sürekli bir oluşum halinde olan bilgi toplumlarında, eğitimin çok önemli bir yeri olduğu dile getirilmektedir. Teknolojinin hızla gelişmesi sebebiyle öğrenci, öğretmen ve okul rollerinde değişimlerin yaşandığı görülmektedir. Sanayi toplumlarından kalma geleneksel yöntemlerin kendisini güncel ve toplumun ihtiyaçlarına cevap veren çağdaş yöntemlere bıraktığı bilinmektedir. Değişen ihtiyaçlara cevap veren bir eğitim, her kademede bireylere çağın gerektirdiği beceri ve donanımı kazandırmalıdır (Genç, 2017). Eğitimin ilk kademesi olan okul öncesi eğitimin; çocukların okul ve öğretmen kavramlarıyla yeni tanıştıkları, öğrenci rolünü ilk benimsedikleri bir dönem olduğu için önemli olduğu düşünülmektedir.

2.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Doğumdan altı yaşın sonuna kadar olan dönemi kapsayan okul öncesi çağı, yaşamda bir dönüm noktası olarak görülmektedir. Bireyin ilerleyen dönemlerde ortaya çıkan pek çok sorununun okul öncesi dönemde yaşadığı güçlükler ve eksikliklerden kaynaklandığı belirtilmektedir (Demoulin'den aktaran Turaşlı, 1999/2007, s.1). Bu bağlamda, çocuğun okul öncesi dönemde aldığı eğitim olarak tanımlanan okul öncesi eğitim, en az çocuğun tükettiği besinler kadar önemli bulunmaktadır ve gelişmiş toplumların eğitimsel açıdan özelliklerinden biri olarak belirtilmektedir (Oktay, 1983). Okul öncesi eğitim, çocuğun bilişsel, sosyal duygusal, fiziksel ve ahlaki gelişimine katkı sunmaktadır (Turaşlı'dan akt. Turaşlı, 2000/2007, s.2).

2.1.2. Okul Öncesi Dönemde Ahlak Gelişimi

Ahlak, doğuştan olmayan, eğitim-öğretim yoluyla gelişen, insanı iyilik yapmaya yöneltten tüm görgü kuralları olarak tanımlanmaktadır (Işık, 2016). Okul öncesi dönem çocuklarının ahlaki yargılarının incelendiği deneylerde, çocuklar oyun oynarken gözlemlenmiştir. Misket oyununun kurallarının yöreden yöreye, hatta kısacık bir mesafede bile değiştiği fark edilmiştir. Çocukların oyun sürecinde oynadıkları nesnelere önce tanımaya çalıştıkları, daha sonra bu nesnelere farklı görevler verdikleri, birkaç denemeden sonra bu düzenin ritüelleştiği belirtilmektedir. Ritüelleşen şemalar çocuğa göre bir sistemle simge haline gelmektedir. Oyunların kuralları, ritüelleşen kuralların etkisiyle bu simgelerden oluşmaktadır. 2-7 yaş çocuklarını kapsayan ahlaki gerçekçilik evresi ilk evredir. Bu evrede çocukların, kuralları esnetip değiştirebileceği (kendilerine ait) bir ritüel olarak gördükleri belirtilmektedir. Bazı zamanlarda, ortak hukuka uygun davranışlar görülse de ahlaki kurallar henüz içselleştirilmemiştir. Bu dönemde, çocukların doğru ve yanlış kavramlarını yetişkinlerin etkilediği belirtilmektedir. Çocukların kabul gören davranışı gerçekleştirme eğilimi içinde oldukları belirtilmektedir (Uyanık Balat, 2012; Piaget, 2015).

2.1.3. Değer Kavramı

Alan yazın incelendiğinde değerlerin ortak bir tanımının olmadığı görülmektedir. Farklı değer tanımlarının, değer kavramının daha iyi anlaşılmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Değer, bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2017). Aksoy (2014) değer, bir şeyin arzu edilebilir (istendik) veya edilemez olduğu hakkındaki inanç olarak da tanımlanabileceğini belirtmektedir.

Çınar'a göre (2013) değerler; bir toplumda nelerin kabul edilebilir, nelerin kabul edilemez olduğunu, nasıl düşünülüp, nasıl hissedilip ve nasıl davranılacağını belirlemektedir. Değerler, hem kültürden etkilenen hem de kültürü etkileyen unsurlar olarak görülmektedir. Değer ve kültür arasındaki bağ toplumun hafızası niteliğini taşımaktadır. Kültür örüntüleri değerlerle anlam kazanmaktadır. Toplumların kimliği; ahlak, değer, hukuk, kültür ve din ekseninde analiz edilmektedir.

Değerler, soyut olan ahlaki ilkelerdir. Değerleri somut kılan, değerlerin gösterimi ya da dışı vurumu olan davranışlardır. Evrensel yanı olan değerlerin toplumdan topluma mahiyeti değişmektedir. Bir değere yüklenen anlam tüm toplumlarda aynı şekilde görülmemektedir. Örneğin, saygı değerinin göstergesi kabul edilen davranışlar, bir ülkeden diğerine farklılık arz etmektedir (Sapsağlam, 2016).

Değer; kişinin çevreye ve çevrenin kişi üzerindeki etkilerine karşı tepki vermesini sağlayan yol gösterici bir mekanizma olarak da tanımlanmaktadır (Bulut'dan akt. Karababa, 2011/2015, s.3).

Soykan (2004) değeri, felsefi açıdan ele almıştır. Değer, yapıp edileni anlamlı kılan şeydir. Anlam ise özneye bağlantılıdır. Öyleyse değer, nesnel bir kavram olmayıp sadece öznel arası genel geçerliği mümkün olan bir kavramdır. Ahlaka ilişkin temellendirmeler daima öznenin hareketle yapılmaktadır. Bu bağlamda, değerlerin tanımlanmasında değerlerin doğasına uygun ölçütlere gereksinim olduğu belirtilmektedir. Sosyolojik olarak değer, yalnızca bir grup üyesinin belli önermeleri kabulü değil; bununla birlikte grubun her bir üyesinin sosyalleşme sürecini içselleştirdiği bir kişisel bağlılıktır (Özensel, 2015). Toplumsal olarak değer; bir kültürün, bir toplumun bireylerinin paylaştığı tercihleri, istenirlikleri ifade etmektedir (Bacanlı, 2011).

2.1.4. Değerlerin Özellikleri

Bilsky ve Schwartz'a göre, değerlerin beş özelliği vardır. Bunlar;

- Kavram veya inançlardır,
- Arzulanan amaç ifadeleri veya davranışlardır,
- Belli durumların üstünde ve dışındadırlar,
- Olayların ve davranışların seçimine rehberlik ederler,
- Göreli önemlerine göre sıralanırlar (Bilsky ve Schwartz'dan akt. Uyanık Balat, 2012).

Fichter'e göre, değerlerin dört özelliği vardır. Bunlar;

- Paylaşım => Kişiler arası uzlaşmaya dayanırlar, herhangi bir bireyin yargısından bağımsızdırlar,
- Ciddiyet => Kişiler tarafından toplumsal refahın ve sosyal gereksinimlerin ön koşuludurlar,
- Coşku => Kişiler, yüce değerleri hayatlarının merkezinde tutarlar ve bir adanmışlık içerisindedirler. Söz konusu değerler için yaşamlarını verebilecek kadar özveride bulunurlar,
- Soyutlanabilme => Oydaşma ve uzlaşma gerektiren değerler, kavramsal perspektifte düşünülen diğer tüm değerli nesnelere bağımsızdırlar (Fichter, 2006, s.167).

Raths, Harmin ve Simon'a göre, bir şeyin değer olarak tanımlanabilmesi için yedi ölçüt bulunmaktadır. Bunlar;

- Özgürce seçilmelidir,
- Birçok seçenek arasından seçilmiş olmalıdır,
- Her bir seçenek dikkatli bir şekilde düşünüldükten sonra seçim yapılmalıdır,
- Çokça istenilmeli ve kalben yaşatılmalıdır,
- Kamuoyunca onaylanmalıdır,
- Eylem (hareket) gerektirir. Davranışlarda görülmelidir.
- Davranışta süreklilik esastır. Düzenli bir şekilde, o değere uygun davranılması gerekmektedir (Raths ve diğerlerinden akt. Van Heest, 1994).

2.1.5. Değerlerin Sınıflandırılması

Değerlerin sınıflandırılması konusunda birçok farklı görüş vardır. Kluckhohn değerlerin kültürle iç içe olduğunu ve toplumdan topluma değişiklik gösterdiğini belirtmektedir. Kluckhohn değerleri; tür, kapsam, amaç ve genellemeye göre sınıflandırmıştır. Değerler türüne göre, olumlu ve olumsuz olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Estetik, kavramsal ve ahlakî olarak sınıflama, kapsam dâhilindeki sınıflamadır. Durum değerleri ve aracı değerler, amaca göre değer sınıflamasıdır. Kültürel değerler ve rol değerleri ya da çeşitli durumlarda ortaya çıkan değerler, genelleme durumuna göre değerlerin sınıflandırılması olarak belirtilmektedir (Aydın ve Akyol Gürler, 2014).

Nelson değerleri bireysel değerler, grup değerleri ve sosyal değerler olmak üzere üç gruba ayırmıştır. Bireysel değerler, tüm kişisel tercihlerde görülmektedir. Grup değerleri, belli bir grubun benimsediği değerlerdir. Gruplar; aile, kulüp, dinî ya da politik bir grup olabilir. Sosyal değerler, bireyin toplumda varlığını devam ettirebilmesini sağlar. Adalet, saygı, farklılık ve eşitlik değerleri sosyal değerlere örnektir (Uyanık Balat, 2012).

Tablo 1. Milton Rokeach'ın Değer Sınıflaması (1973)	
Amaç Değerler	Araç Değerler
Özgürlük (bağımsızlık, özgür seçim)	Sevecen (yakınlık, şefkat)
Özsaygı (benlik saygısı)	Bağımsız (özgüvenli, kendine yeten)
Başarı hissi (süregelen katkı)	Yetenekli (becerikli, işbilir)
Müttekâmil sevgi (cinsel ve tinsel yakınlık)	Geniş görüşlü (açık fikirli)
Heyecan verici bir yaşam (aktivite)	Entelektüel (zeki, yansıtıcı)
Rahat bir yaşam (refah)	Dürüst (içten, açık yürekli)
Aile güvenliği (Sevilen kişileri gözetmek)	Sorumlu (mert, güvenilir)
Gerçek dostluk (yakın refakat)	Hırslı (çalışkan, gayesi olan)
Sosyal onay (saygı, hayranlık)	Hayal gücü kuvvetli (maceraperest, yaratıcı)
Bilgelik (bir yaşam anlayışı)	Yardımsaver (başkalarının iyiliği için çalışan)
Mutluluk (hoşnutluk)	Affedici (başkalarını affetmeye istekli)
İçsel uyum (iç çatışmadan özgürlüğe)	Öz-kontrollü (ölçülü, öz-disiplinli)
Eşitlik (kardeşlik, herkes için eşit fırsatlar)	Mantıklı (tutarlı, akılcı)
Barış içinde bir dünya (savaş ve çatışmadan uzak)	Cesur (kendi inançlarını savunan)
Güzellik dünyası (sanatsal ve doğal güzellik)	Neşeli (şen, sevinçli)
Zevk (keyifli ve sakin bir hayat)	Kibar (nazik, terbiyeli)
Ulusal güvenlik (saldırdan korunma)	İtaatkâr (itaatli, riayet eden)
Selamet (kurtulmuş, ebedî hayat)	Temiz (derli toplu, düzenli)

(Rokeach, 1973).

Rokeach (1973), amaçsal değerleri “birey merkezli ve toplum merkezli”; araçsal değerleri de “moral ve yeterlilik” olmak üzere ikiye ayırmıştır. Özsaygı, sosyal onay gibi değerler bireysel grupta yer almaktadır. Dünya barışı, eşitlik gibi değerler toplumsal grupta yer almaktadır. Kişilerin bireysel değerlerinin baskın olması toplumsal değerlerin önemini azaltmaktadır; kişilerin toplumsal değerlerinin baskın olması ise bireysel değerlerin önemini azaltmaktadır. Rokeach, yeterlilik boyutunda yer alan değerlerin ahlaki boyuttan çok kişisel odaklanmayı temsil ettiğini; moral değerlerin ise yaşam gayesinden çok davranış biçimlerine odaklandığını belirtmektedir (Rokeach'dan akt. Karababa, 2015).

Spranger'a göre değerler dörde ayrılır. Bilimsel değer, ekonomik değer, estetik değer ve sosyal değer. Hakikat bilgisi, muhakeme ve eleştirel düşünce bilimsel değerlerin önemli unsurlarıdır. Ekonomik değer; faydalı ve kullanışlı olana önem vermektedir. Uyum, form ve simetrisinin önemli olduğu değer türü estetik değerdir. İnsan sevgisi,

yardımlaşma ve paylaşımcı olmanın esas kabul edildiği değer ise sosyal değer olarak belirtilmiştir (Spranger'dan akt. Kılınç, 2015a).

Schwartz'a göre değerler; güç, başarı, hazcılık, uyarılım, öz-yönetim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma, güvenlik olmak üzere ona ayrılmaktadır. Güç; sosyal statü ve prestij, kaynaklar ve insanlar üzerindeki kontrolle ilişkilendirilmektedir. Başarı, sosyal ve kültürel standartlara göre sosyal kabul için önemli görülmektedir. Hazcılık; zevk ve doyum gibi kavramlarla ve organizmanın ihtiyaçlarının doyurulması ile ilişkili bulunmaktadır. Uyarılım, heyecan verici bir hayat arayışı olarak görülmektedir ve öz-yönetim değeriyle ilişkilendirilmiştir. Öz-yönetim; düşünce, seçim ve eylemde bağımsızlık ve keşif ile açıklanmıştır. Evrenselcilik; anlayış, takdir, hoşgörü, doğayı ve tüm insanları koruma ile ifade edilmektedir. İyilikseverlik, gönüllü olarak başkalarının iyiliğini düşünmek ve iyilik yapmakla ilişkilendirilmektedir. Geleneksellik, birinin kültürüne veya dinine saygı ve kabulü içeren bir değer olarak belirtilmiştir. Uyma; öz-disiplin, kibarlık, sorumluluk ve sadakat kavramlarıyla ilişkilendirilmiştir. Güvenlik; güven içinde olma, bireyin kendisiyle ve toplumla olan ilişkilerindeki denge olarak açıklanmaktadır (Schwartz, 2012).

2.1.6 Değerlerin Ölçülmesi

Amaçsal ve araçsal değerler olmak üzere iki alt boyuttan oluşan Rokeach Değerler Envanteri, Milton Rokeach tarafından 1967 yılında geliştirilmiştir. Her bir boyutta 18 değere yer verilmiştir. Amaçsal değerler, yaşamın temel amaçlarını; araçsal değerler ise, bu amaçlara ulaşmada benimsenen davranış tarzlarını ifade etmektedir (Rokeach, 1973).

Schwartz tarafından geliştirilen ilk ölçme aracı olan Schwartz Değer Ölçeği'nin ilk hali, değer maddelerini içeren iki farklı listeden oluşmaktadır. Birincisi, potansiyel olarak arzu edilme durumlarına göre değerleri isim formunda tanımlayan 30 maddeyi içermektedir. İkincisi, potansiyel olarak arzu edilme şekillerinin eyleme aktarımına göre değerleri sıfat formunda tanımlamaktadır. Her bir madde, bir değerın motivasyona dayalı yönünü açıklamaktadır. Parantezler içindeki açıklayıcı cümle, ilgili maddenin anlamını belirtmektedir. Örneğin, eşitlik (herkes için eşit şartlar) bir evrensellik maddesiyken; memnuniyet (isteklerin doyuma ulaşması) bir hazcılık maddesidir (Schwartz, 2012).

Schwartz ve arkadaşları tarafından geliştirilen ikinci ölçme aracı olan Portre Değerler Anketi (PDA), 11-14 yaş çocuklarının ve Batı okullarında eğitim görmeyen kişilerin soyut ve bağlamsız düşüncelerini vurgulayan on temel değeri ölçmek için Schwartz Değer Ölçeği'ne bir alternatif olarak geliştirilmiştir (Brocke ve Bilsky'den akt. Schwartz, 2012). Anketin ulusal yetişkin örneklemelerini eşit derecede temsil edebildiği görülmüştür. PDA değer teorisinden bağımsız olarak ölçme metodunun geçerliliğini değerlendirmeye de izin vermiştir. PDA 40 farklı kişinin cinsiyet eşleştirmeli cevaplarının kısa sözlü portrelerini içermektedir Her bir portre, bir değer için önemine dolaylı olarak işaret ederek bir kişinin amaçlarını, arzu veya isteklerini betimlemektedir. Örneğin; “Yeni fikirler düşünmek ve yaratıcı olmak ona göre önemli. Özgün bir şekilde bir şeyler yapmayı seviyor.” kendine yön verme değerleri önemli olan birisini betimlemektedir. “Zengin olmak önemlidir. Çok paraya ve pahalı şeylere sahip olmak ister.” güç değerlerini önemseyen bir kişiyi betimlemektedir. (Schwartz, 2012).

Demirutku ve Sümer (2010) temel değerleri ölçmek için geliştirilen Portre Değerler Anketi'nin (PDA) Türkçe uyarlamasını yapmışlardır. Bir Türk üniversite örneğinde çalışmışlardır. Bulgulara göre, PDA'nın güvenilir bir ölçme aracı olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, PDA'nın Türk örnekleme üzerinde kuramsal modele uygun yapı gösterdiği saptanmıştır. PDA'nın Türkçe uyarlamasının ileriki çalışmalarda kullanılabilir düzeyde psikometrik yeterliğe sahip olduğu bulunmuştur.

Dilmaç (2007) bir grup fen lisesi öğrencisine verilen İnsani Değerler Eğitimi İnsani Değerler ölçeği ile sınınamıştır. Araştırma kapsamında, 2006-2007 öğretim yılında Konya ili Meram Fen Lisesi birinci ve ikinci sınıf öğrencileriyle çalışılmıştır. Deneysel bir çalışma yürütülmüştür. Deney grubu 15 ve kontrol grubu 15 olmak üzere, toplam 30 öğrenciyle çalışılmıştır. Deney grubuna 14 oturum İnsani Değerler Eğitimi Programı verilmiştir. Kontrol grubuna eğitim verilmemiştir. Araştırma sonucunda, İnsani Değerler Eğitimi Programı'nın ortaöğretim öğrencilerinin değer edinim düzeylerinin gelişmesinde etkili olduğu ve İnsani Değerler Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu tespit edilmiştir.

Atabey (2014) okul öncesi sosyal değerler kazanımı ölçeğini geliştirmiş ve sosyal değerler eğitimi programının, anasınıfına devam eden çocukların sosyal değerler kazanımına etkisini incelemiştir. “Sosyal Değerler Eğitimi Programı”nın resimli çocuk kitapları temel alınarak hazırlandığı; programın yirmi dokuz eğitim durumundan oluştuğu;

çocuklara haftada üç gün eğitim verilerek uygulandığı belirtilmektedir. “Okul Öncesi Sosyal Değerler Kazanımı Ölçeğinin”, anasınıfına devam eden çocukların sahip oldukları sosyal değerleri belirlemede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu tespit edilmiştir. “Sosyal Değerler Eğitimi Programının”, çocukların sosyal değerleri kazanımında etkili olduğu ve bu etkisinin kalıcı olduğu belirtilmektedir.

2.1.7. Değerlerin Aktarımı

Değer eğitiminin evde başladığı düşünülürse, değer aktarımında ilk görevin anne-babalara düştüğü görülecektir. Anne-babalar yaşamın ilk yıllarında çocuklarıyla geçirdikleri zaman dilimi boyunca çocuklarına belli değerleri aktarmaktadırlar. Günümüzde dağılan aile ve çalışan anne sayısı gitgide artmaktadır. Bunun sonucu olarak, çocuk ve aile arasındaki etkileşim ve iletişim olumsuz etkilenmektedir. Bu yüzden, birçok aile çocuklarına kendi değerlerini aktaramamaktadır (Alpöge, 2011b).

Çocuk edebiyatıyla değerlerin aktarıldığı iyi bilinen bir gerçektir. Çocuklara kötü davranışın cezalandırıldığını iyinin ise ödüllendirildiğini göstermek amacıyla kinayelerle dolu fabllar tartışmalı bir şekilde ahlaki öğreticilik (ahlaki didaktiklik) merkezlidir (Mills, 2016). Çocuk kitaplarının didaktikliği, değerlerin aktarılması açısından ve edebi zevkten yoksunluk açısından olumsuz bir özellik olarak belirtilmektedir (Alkan Ersoy ve Bayraktar, 2014; Mills, 2016). Araştırmacılar değerlerin otorite güdümlü bir şekilde empoze edilmesini uygun bulmamaktadır (Piaget’den akt. Uyanık Balat, 2012). Resimli çocuk kitaplarında öğüt verici cümlelerden uzak durulması gerekmektedir (Alpöge, 2011). Çocuk edebiyatı sunduğu güzel örneklerle değerler eğitimine katkıda bulunmaktadır. Araştırmalar çocuk hikâyelerinin değer kazandırmada olumlu etkisini göstermektedir (Kimmel, 1970).

Değer aktarımı eğitim aracılığıyla okullarda da devam etmektedir. Değerler eğitiminde kullanılan birçok değer öğretimi yaklaşımı vardır. Değer gerçekleştirme yaklaşımı bu yaklaşımlardan biridir. Yaklaşım, yaşam becerileri eğitimi olarak da ifade edilmektedir. Değer gerçekleştirme yaklaşımı, bireylerin kendi duygu, inanç ve değerlerinin farkına varmasını sağlayan bir yaklaşımdır (Kirschenbaum’dan akt. Akbaş, 2008) . Günümüzde birçok belediye yaşam becerileri eğitimiyle ilgilenmektedir. Yaşam

becerileri atölyeleriyle bireylerin kendi kültürünü ve değerlerini öğrenmesi amaçlanmaktadır.

Karakter eğitimi akımında bireyin kendine, çevreye ve mülkiyete saygı göstermesi, sorumlu, dürüst, güvenilir, şefkatli, kibar, yardımsever, disiplinli, azimli, tutumlu, sadık, cesur ve iş ahlakına sahip olması öncelik olarak belirtilmektedir (Akbaş, 2008). İnsanın bir bütün olarak eğitilmesi bir gerekliliktir. Eğitimin kişiyi tüm yönleriyle geliştirmesi beklenmektedir. Değişen ihtiyaçlara cevap veren bir eğitim zihne yönelmekle kalmamalı, tavırlara, değerlere, davranışlara ve eğilimlere de yönelmelidir (Bakioğlu ve Sılay, 2013, s.72).

Vatandaşlık eğitimi akımında ise ülkenin tarihi, kültürel mirası, rejimi ve demokratik sistemi anlaşılmalı ve vatandaşlık haklarıyla ilgili değerlere öncelik verilmektedir. Ahlak eğitiminde ahlaki gelenek, adalet, iyi ve doğruyu ayırt edebilme, iyiyi ve doğruyu isteme, muhakeme etme, özveri, öz kontrol, alçak gönüllülük ve ahlaki alışkanlık kazanma gibi değer ve uygulamalar programın özünü oluşturmaktadır (Akbaş, 2008).

Değerlerin aktarımı uzaktan eğitim aracılığıyla da olmaktadır. Deveci (2015), Anadolu Üniversitesi'nin açık öğretim programında okuyan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü öğrencileriyle çalışmıştır. Çalışmaya dâhil edilen öğrenciler, değerler eğitimi dersini alan öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerle yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Çalışma sonucunda değerler eğitimi alan öğrenciler, değerler eğitiminin sosyal yaşamın zorunlu bir bileşeni olduğunu ve değerler eğitiminin açık öğretim müfredatı ile bütünleştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim ile verilen değerler eğitimi, toplumsal düzenin sağlanması ve etkin vatandaşlar yetiştirmeyi sağladığı için sosyal yaşama önemli katkıda bulunabilir.

Okul öncesi eğitim kapsamındaki etkinliklerin her biri drama, müzik, Türkçe dil etkinlikleri, sanat etkinlikleri, fen-matematik ve oyun, evrensel değerlerin aktarımında kullanılabilir (Uyanık Balat, 2012).

2.1.8. Değerler Eğitimi

Birey, değerlere doğuştan sahip değildir. Değerler yaşamın içinde kazanılmaktadır. Bireyin belli değerleri kazanması, yeni değerler üretmesi, değerleri benimsemesi ve içselleştirmesi eğitimin temel sorunudur (Yeşil ve Aydın'dan akt. Kılınç, 2015a). İletişim olanaklarının hızla arttığı, sosyal değişimin yaşandığı toplumlarda bazı gelenek ve göreneklerin temel oluşturduğu değer yaklaşımları yeterli görülmemektedir. Günümüzde gerek ulusal ve gerekse evrensel düzeyde sağlıklı iletişim oluşturabilmenin yolunun ortak bir etik dilden geçtiği belirtilmektedir. Ortak etik dilin oluşturulması, değerler eğitiminin gerekliliğini ortaya koymaktadır (Kılınç, 2015a).

Maddi gelişim, kalkınma, tüketim, refah öncelik kazanırken manevi gelişim ihmal edilmektedir. Bu süreç, dünya sistemini de olumsuz etkilemektedir. Savaş, çatışma, terör ve zorbalık yaygınlaşmaktadır. İnsanlar güvensizleşmekte, mutsuz ve huzursuz olmaktadır. Zenginliğin artışı sömürü, adaletsizlik ve dengesizlikleri beraberinde getirmektedir. İnsanlığın geleceği ile ilgili endişeler çoğalmaktadır. Bu endişeler, ülkeleri farklı örtük eğitim programları ya da fırsat eğitimi oluşturmaya yöneltmektedir. Değerler eğitimi, karakter eğitimi, duygusal zekâ gelişimi ve etik eğitimi adlarında yeni programlar geliştirilip uygulanmaktadır (Aksoy, 2014).

Değer kavramının anlaşılması bir önkoşul olsa da değer ne kadar güzel ve bilgece bir kavram olduğunu açıklamak, öğrenen kişiyle bu kavramın bütünleşeceğini ve öğrenenin bu kavramı içselleştireceğini garanti etmemektedir. Değer edinme sürecinin deneysel bir öğrenmeyi gerektirdiği belirtilmektedir. Eğitimci, özgür keşif için gerekli öğrenme fırsatı ve çevresi sunar. Sonuç olarak, öğrenen bilinçli ve kendi seçtiği değere göre eylemde bulunur. Eğitimcinin görevi, toplumun muhtemel diğer kaynaklarıyla birlikte öğrenenin kendi farkındalık deneyimine rehberlik etmek ve bu deneyimi zenginleştirmektir (UNESCO, 2002).

Ahlaki değerler kültür tarafından şekillenmektedir. Kültür; iletişim ve ilişki biçimlerimizi, kendimizi ve başkalarını nasıl gördüğümüzü belirlemektedir. Kültür, toplumların demokratik ilkeleri anlayışını ve bu ilkeleri yürütme ve yönetme süreçlerini de etkilemektedir. Bu bağlamda, ahlaki değerler eğitiminin kültürden kopuk olmaması gerekmektedir (Jacoby, 2006).

Toplumda ortak değerlerin aktarılmasını sağlayan değer eğitimi, tercih ortaklıklarının oluşturulmasına katkı sunmaktadır. Değer eğitimi, çocuğun içinde bulunduğu ortamda ortaya konmuş olan davranışların kazandırılmasını gerektirmektedir. Toplumda yansıması görülmeyen değerlerin çocuklara kazandırılması mümkün olmamaktadır. Bu yönüyle, değerler eğitimi yaşayan ve yaşatılan bir süreçtir. Değer eğitiminin toplumsal değerler ve toplumsal otorite olmak üzere iki dayanağı olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda, otoritenin hangi değerleri öğretmeye karar verdiği de değer eğitimini etkilemektedir. Genel beklenti, siyasi otoritenin halkın değerlerini eğitime yansıtmasıdır. Halkın eğitimi benimsemesinin bu şekilde mümkün olacağı düşünülmektedir (Bacanlı, 2011).

Değerler eğitimi hem eğitim sistemimize hem de insan yetiştirme modelimize temel oluşturmalıdır. Toplumun farklı kesimlerinden aydınların, uzmanların ve eğitimcilerin görüş ve nerileri doğrultusunda ortaya konacak değerler sistemimiz, kademeli olarak eğitim kurumlarımızda uygulamaya konmalıdır. Değerler eğitiminin başarıya ulaşması için ailenin temel eğitim kurumu olarak kabul edilmesi bir öncelik olarak görülmektedir. Okullarımızın ailelerle sıkı bir iletişim kurması daha da ötesinde okulların ailelerle bağ kurması gerekmektedir (Yaman, 2014).

Değerler eğitimini önemli ölçüde etkileyen bir diğer unsur kitle iletişim araçları olarak ifade edilmektedir (Bacanlı, 2011; Yaman, 2014). Kitle iletişim araçları izleyiciye neyin kabul görüp görmediği konusunda fikir sunmaktadır. Dolayısıyla ocuklar orada davranışa döküldüğünü gördükleri değerleri benimseme eğiliminde olacaklardır (Bacanlı, 2011).

Kişinin mizaç özelliklerine uygun erdem ve değerleri kazanması, onun sağlam bir kişilik sahibi olmasını sağlayacaktır. Eğitimin amacının da zengin bir karakter ve sağlam bir kişilik sahibi olan değerli bireyler yetiştirmek olduğu düşünülürse, değerler eğitiminin önemi daha iyi anlaşılacaktır (Aksoy, 2014).

2.1.9. Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi

Değerlerin benimsenmesinin okul öncesi yaşlarda başladığı belirtilmektedir. Etik değerleri küçük yaşta anlatmaya başlamak önemli görülmektedir. Okul öncesi dönem çocuklarına evrensel değerlerin öğretilmesi gerekmektedir. Okul öncesi dönemde çocukların değerlere uyma davranışı ahlaki gelişimle doğru orantılı olarak gelişmektedir. Ahlaki kuralların gerekliliği henüz anlaşılmamıştır. Araştırmacılar değer eğitiminin okul öncesi dönemde başlaması gerektiğini belirtmektedirler (Piaget ve Kohlberg'den akt. Uyanık Balat, 2012). Okul öncesi dönem çocuklarına sorumluluk, paylaşma, sabır, mutluluk, dürüstlük, saygı, sevgi, barış ve işbirliği değerleri kazandırılmalıdır (Uyanık Balat, 2012).

Alpöge (2011b) değer eğitiminin evde başlamasının önemli olduğunu belirtmektedir. Anne-babaların çocuklarına örnek olabileceğini, yeri geldikçe ilgili değerle ilgili konuşarak değerleri çocuklarına aktarabileceklerini ifade etmektedir. Okul öncesi dönem çocuklarının yaptıkları davranışın sonucunu anlamlandırmasının güç olacağı, etik kuralları kendi kendilerine öğrenmelerinin zor olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, okul öncesi dönemde değer eğitimi bir gereklilik olarak görülmektedir. Erken yaşta değerleri benimseyen çocukların, ilerleyen yıllarda kendi kararlarını verebilme, problem çözme becerisi ve mutlu olma bakımından akranlarına göre avantajlı bir konumda olacakları düşünülmektedir. Etik kuralların dışında davranış sergileyen bireyler toplumda dışlanmaya maruz kalabilirler ve bu bireylerin mutsuzluğuyla sonuçlanabilmektedir. Okul öncesi dönemde doğru seçim yapabilme, dürüstlük, sevgi, saygı, cesaret, iyilik, sorumluluk, adalet (hakça davranmak), arkadaşlık ve barışıklık (huzur) değerlerinin çocuklara kazandırılması gerektiği düşünülmektedir.

Damon çocukların değerleri kendi ahlaki akıl yürütmeleri ile öğrenmeleri gerektiğini belirtmektedir. Çocuğun kendi ahlaki eylemleri üzerinde düşünmesinin istenmeyen davranışlara odaklanmaktan daha etkili bir yol olduğu ifade edilmektedir. Damon'a göre, yargı ve davranış arasındaki ilişki ilerleyen yaşlarda gelişmektedir (Akt. Oruç, 2010).

Çocuklar zorunlu eğitim çağına geldiklerinde çocukların değer yönelimleri belirlenmektedir. Çocukların olgunlaştığı, bilişsel ve duygusal yapılarının geliştiği erken çocuklukta, çocuklara barış dolu, şiddetten uzak, kendisine ve başkalarına saygı duyulan, farklılıkların kucaklandığı bir ortam sunmak, alınması gereken ilk tedbirlerdendir. Küçük çocukların olası değer eğitimine yönelik tartışmalar belli başlı temalar üzerinde yoğunlaşmaktadır (UNESCO, 2002). Bu temalar;

- Kendine ve başkalarına saygı, işbirliği ve çatışma çözme becerilerinin geliştirilmesi,
- Çeşitliliğin, küresel farkındalığın ve çok kültürlü eğitimin desteklenmesi,
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin pratikte uygulanması, çocuklar için evrensel olarak kabul edilen edinebilmeleri olası değerler,
- Kültürel şiddeti anlatan televizyon programları, filmler ve dramalar; kültürel şiddeti canlandıran oyuncaklar,
- Doğa sevgisi ve doğaya saygı,
- Yaratıcılığa dayalı çocuğun hayalinin harekete geçirilmesi,
- Küçük çocuklara laik öğrenme ile manevi / dini eğitimi bütünleştirmelerine yardımcı olan çok kültürlü programlar hazırlamak veya çok dilliliği ve çok kültürlü grupları kucaklamak (UNESCO, 2002).

Okul öncesi dönemde çocuklara iyi bir öğrenci olmanın yanında, iyi bir insan olmak için gerekenler değerler eğitimi ile öğretilmesi amaçlanmaktadır. Bu açıdan çocuğun yaşı, gelişim süreci çok önemlidir. Çocuklarda değerlerin erken yıllarda büyük ölçüde oluştuğunun ve sonraki dönemlerde değişmesinin zor olduğunun bilinmesi nedeniyle okul öncesi dönemde bu eğitimin verilmesi önemlidir. Bu dönemde çocuklar, yaşayarak daha kalıcı öğrenirler. Değer edinme sürecinde, kazandırılmak istenilenlerin davranışa dönüşmesini hedefleyen etkinlikler, değerlerin anlaşılmasını ve yaşatılmasını kolaylaştıracaktır (Yuvacı'dan akt. Kılınç, 2015b).

Okul öncesi eğitim kapsamındaki etkinlikler drama, müzik, Türkçe dil etkinlikleri, sanat etkinlikleri, fen-matematik ve oyun, değerler eğitiminde kullanılabilecek birçok yöntem içermektedir (Uyanık Balat, 2012).

2.2. ÇOCUK EDEBİYATI

Sever (2013/2015, s.79), çocuk edebiyatını çocuklara dilin ve çizginin gücüyle insan doğasını anlatan, sezdirenen, yaşamı tanımlarına fırsat sunan estetik bir araç olarak tanımlamaktadır.

Şirin'e göre (2016, s.41) çocuk edebiyatı, dil ve kişilik gelişimi duygu, düşünce, hayal ve sanat-estetik eğitimi ile çocukların iç dünyalarını zenginleştiren ve yetişkin edebiyatından yalnızca derece farkı olan bir edebiyat-sanat alanıdır.

Çocuk edebiyatı, edebî bir nitelik taşıdığı sürece hedef kitlesi sadece çocuklar değildir. Nitelikli çocuk kitapları çocuklara seslendiği kadar yetişkinlere de seslenir. Bir çocuk kitabı yetişkinler tarafından da beğeniliyorsa, o kitabın iyi bir kitap olduğu söylenebilir (Meriç'ten aktaran Nas, 2002/2014, s.39).

2.2.1. Çocuk Edebiyatı ve Değerler

Çocuk edebiyatı sunduğu eserlerle değerler eğitimi etkilemektedir. Çocuk kitapları aracılığıyla çocuklara değerler aktarılmaktadır. Bir milletin çocuk edebiyatına ait ürünlerinin, o milletin nasıl bir gelecek ve nesil istediği ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Okul öncesi dönem ve ilköğretim birinci kademe düzeyindeki kitapların en çok değindiği değerler; çalışkanlık, iyilik yapma, yardımlaşma, başkasına özenmeme, elindekilerin kıymetini bilme, söz dinleme, kibirli olmama, temiz olma ve hayvan sevgisi değerleri olarak belirtilmektedir (Erdal, 2009).

Çocuk kitaplarının çocukların tutum ve değerlerini etkilediği fikri, savaşları önlemek için ırklar arası, uluslararası ve dinler arası bir anlayışa ihtiyaç duyulan Birinci Dünya Savaşı'nın sonlarından beri eğitimcilerin ilgilendiği bir konu olmuştur. Araştırmalar çocuk hikâyelerinin değer kazandırmada olumlu etkisini göstermektedir. Bununla birlikte, niteliksiz kitapların çocuklara olumsuz değerleri aşıladığı; çocukları olumsuz davranışlara yönlendirdiği; istenmeyen davranışları özendirici bir şekilde anlattığı belirtilmektedir. Bu bağlamda, çocuk kitaplarının titizlikle incelenmesi gerekmektedir

(Kimmel, 1970). Araştırmacılar, çocuk kitaplarının çocuklara hangi değer ve davranışları kazandırdığı sorunsalına dikkat çekmiştir ve çekmeye de devam etmektedirler.

Ahlaki kuralların öğretiminde çocuk edebiyatı, sadece çocuklar için değil, yetişkinler için de kullanılmaktadır. Hikâyelerin ve masalların değer edinimi sürecinde önemli olduğu bilinmektedir. Çocuk edebiyatında bazı çocuk kitaplarının bilhassa değer aktarımı için hazırlandığı da iyi bilinen bir gerçektir. Çocuk kitapları, kahramanlarıyla çocuklara rol model olması, değerin yaşatılmasına yönelik fırsat sunması ve ahlaki ikilemlerin tartışılmasına katkı sunmasıyla değer ediniminde önemli bir yerdedir (Karatay, 2007; Rahim ve Rahiem, 2012).

2.2.2. Okul Öncesi Dönemde Çocuk Edebiyatı

Okul öncesi dönemde edebiyat denince akla çocuk kitapları gelir. Çocuklar için kaleme alınan bu kitapların edebiyat olarak nitelendirilebilmesi için birtakım ölçütler vardır. Dil, konu, karakter, tema, kurgu, üslup gibi ölçütler bir kitabın edebî olup olmadığını belirlemektedir. Yalın ve arı bir dil kullanılmalıdır, devrik cümlelerden kaçınılmalıdır. Çocuk kitaplarında kısa ve öz cümleler kullanılmalıdır, çocuğun kelime dağarcığını geliştirecek bir dil modeli sunulmalıdır. Çocuğa görelilik ilkesi göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuğu duygusal olarak etkileyecek konuların aktarımında dikkat edilmelidir. Boşanma, savaş, ölüm ve afet gibi konular, çocuğu duygusal olarak örseleyecek biçimde değil; sağaltıcı (iyileştirici) bir biçimde ele alınmalıdır. Kahramanların çocuğun yakın çevresinden seçilmesi, çocuğun kahramanla özdeşim kurmasını kolaylaştıracaktır ve kahramanın inandırıcılığını artıracaktır. Tema, çocuğun yaşantısına uygun olmalıdır. Öğüt verici cümlelerden kaçınılmalıdır. Çocuk kitaplarının kurgusu, sebep-sonuç ilişkisi kurmaya yardımcı olmaktadır. Öykünün akışı; serim, düğüm ve çözüm bölümlerine göre oluşturulmalıdır. Serim bölümünde, olaylar yavaş yavaş tırmanarak öyküyü düğüm noktasına taşınmalıdır. Düğüm bölümünde, olay örgüsüne göre merak unsurunun en üst seviyeye taşınması gerekmektedir. Düğüm bölümünden hemen sonra çözüm bölümü gelmelidir. Merak edilen konu açığa

kavuşturulmalıdır. Çocuk kitaplarında üslup, en az diğer öğeler kadar önemlidir. Üslup, yazardan yazara değişiklik göstermektedir. Üslubun tek düze olması beklenmemekle birlikte, yazarın hünerinin üslubundan anlaşılacağı bilinmektedir. (Alpöge, 2011a).

2.2.3. Okul Öncesi Dönemde Resimli Çocuk Kitapları

Çocuğa görelilik bilinciyle ve estetik bir kaygıyla tasarlanmış, yazılı metin ve resim arasındaki etkileşime dayalı kitaplardır (Arizpe ve Syles' den aktaran Nicholas, 2007). Resimli çocuk kitapları, okul öncesi dönem çocuklarının alıcı-ifade edici dil becerilerini geliştirmekte, çocukların sözcük dağarcığına katkıda bulunmakta ve okul öncesi dönem çocuklarının dil gelişimini olumlu bir şekilde etkilemektedir (Gönen ve Arı, 1989). Resimli çocuk kitaplarının okul öncesi dönem çocuklarının matematik başarısı ve matematik öğrenme yaklaşımlarını olumlu etkilediği belirtilmektedir. Resimli çocuk kitapları, okul öncesi dönem çocuklarının matematiksel düşünme becerisine katkıda bulunarak matematiksel becerilerini geliştirmektedir ve matematiğe yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır (Hong, 1996; Keat ve Wilburne, 2009). Resimli çocuk kitapları çocuğun öğrenmesine katkı sunmakta ve çocuğa kitap okuma sevgisi aşılacaktır. Okul öncesi dönemde çocuğun nitelikli resimli çocuk kitaplarıyla tanışması, çocuğun kitaplara karşı ilgisinin oluşturulmasına katkı sağlamaktadır (Çakmak ve Yılmaz, 2009). Ancak 21. yüzyılda hızla gelişen teknolojiyle birlikte çocukların ilgilerinin değiştiği bir gerçektir. Elektronik bakıcı olarak ifade edilen televizyon, sadece çocukları değil; toplumu da etkilemektedir. Televizyonun çocukluğun inşasında önemli bir rolü olduğu belirtilmektedir (Atay ve Çelebi Öncü, 2003/2015; Kartal, 2004). Televizyonun yanında internet, sosyal medya ve tablet vb. çocukların beğenisine sunularak çocuk kitaplarının birer alternatifi haline gelmiştir. Bu bağlamda yazar ve çizerlerin gerekli önlemleri almaya gayret etmeleri beklenmektedir (Kartal, 2004).

Resimli çocuk kitapları çocukların gelişimlerini olumlu bir şekilde etkilemektedir. Resimli çocuk kitaplarının farklı gelişim alanlarında olumlu etkisini görmek mümkündür. Nicholas (2007) resimli çocuk kitaplarının anlama becerileri ve kelime

dağarcığını geliştirme üzerindeki etkisini incelediği çalışmasında, resimli çocuk kitaplarındaki resimlerin çocukların görsel okuma sürecini olumlu etkilediğini belirtmektedir. Birinci sınıf çocuklarının kelimelelere daha fazla dikkat ettikleri, kitapları kelimelerden ibaret gördükleri ve resimleri gözden kaçırdıkları belirtilmektedir. Görsel okumanın okuduğunu anlama becerisini geliştirdiği vurgulanmaktadır. Resimli çocuk kitaplarındaki resimler okuma gelişimi için zorunlu bir unsurdur. Eğitimciler çocukları görsel okumaya teşvik etmelidir, kitaplardaki resimlere görsel olarak odaklanmalarını hatırlatmalıdır. Çocuklara erken yaşlarda görsel okuma eğitimi verilmelidir.

2.2.4. Çeviri Çocuk Kitapları

Çeviri çocuk kitapları, resimli çocuk kitapları içinde önemli bir yer tutmaktadır. Kitaplar, dış yapı özellikleri sebebiyle çocukları kendine çekmektedir. Ancak, çeviri kitaplar da dikkat edilmesi gereken bir diğer özellik, iç yapı özelliğidir. Çeviri çocuk kitapları, bir kültür taşıyıcısı durumundadır. Çocukların farklı yaşamlar hakkında bilgi edinmesini, farklı bir kültürü tanınmasını, kendi kültürünün de farkına varmasını sağlayan bu kitaplar, içerik özellikleri bakımından farklı değerleri de içinde barındırmaktadır. Bu değerler, çocukları yanıltmayacak bir şekilde, çocukların gelişim düzeyi ve gereksinimleri göz önünde bulundurularak aktarılmalıdır (Erdoğan'dan akt. Çakmak Güleç ve Geçgel, 2015).

Çeviri çocuk kitapları yerel kültüre ve evrensel kültüre belli ölçülerde yer vermelidir. Kültürler arası etkileşim uygun bir dille metne yansıtılmalıdır. Kültürler özendirici bir nitelikte değil, tanıtıcı bir nitelikte aktarılmalıdır. Çeviri çocuk kitapları titizlikle hazırlanmalıdır. Çevirmenlere çok görev düşmektedir. Kitabın yaş grubu göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuk kitaplarında bulunması gereken dil ve anlatım özellikleri dikkate alınarak çocuğa görelilik ilkesine uygun bir şekilde çeviri yapılmalıdır (Mert, Albayrak ve Serin, 2013).

2.2.5. Resimli Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Ölçütler

Resimli çocuk kitapları, dış yapı ve iç yapı özellikleri olmak üzere iki farklı şekilde incelenmektedir. “Dış yapı özellikleri; resimleme, kitapta kullanılan malzeme, kitap boyutu, kitap ağırlığı, kitapta kapak ve ciltleme, kitabın harf özelliği (punto) ve kitapta sayfa düzenidir. İç yapı özellikleri ise, tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatımdır.” (Alkan Ersoy ve Bayraktar’dan aktaran Kazancı Gül, 2017).

2.2.5.1. Resimli Çocuk Kitaplarında Dış Yapı Özellikleri

2.2.5.1. 1. Resimleme

Alpöge’ye göre (2011a), dil, konu, karakter, tema, kurgu, üslup gibi ölçütler bir kitabı edebi kılan ölçütlerdir. Resim, bir edebi unsur değildir. Resim, başlı başına bir sanat eseridir. Bu bakımdan, çocuk kitaplarındaki resimlerin öyküyü tamamlayıcı nitelikte olması ve estetik bir unsur taşıması gerektiği belirtilmektedir.

Resimli kitaplar kelime ve resim arasındaki ilişki bakımından çocuğa bir örnek sunmaktadır. Resimli çocuk kitapları çocuklara ilk sanat tecrübesini sunmaktadır. Resimler hikâyeyi takip etmeyi kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda, resmin niteliği hikâyeyi yansıtabilme veya anlatabilme gücüyle doğru orantılıdır. Resmin şekli, tasarım stili ve düzenlenmesi hikâyeye yönelik birçok ipucu sunmaktadır (Deretarla Gül; Deretarla Gül, 2015).

Resimli çocuk kitapları kısa bir öykü içermektedir. Kısa bir öyküde, karakterlerin tüm yönleriyle anlatılması pek mümkün olmamaktadır. Resim, öyküyü görünür kılmaktadır. Resimler, çocuklara duyguların ve durumların yakın ve inandırıcı bir şekilde doğrudan tasvir edilmesini sağlamaktadır (Fang, 1996).

Okul öncesi dönem çocuklarının dikkat sürelerinin kısa olması bakımından resimli çocuk kitaplarında sayfanın 1/4'i yazı, 3/4'ü resme ayrılmalıdır. Resimler, metnin anlaşılmasını sağlamalı ve çocukların dikkatini diri tutacak nitelikte olmalıdır (Akal'dan akt. Kaya, 2011). Resimlerle didaktik anlatımdan uzak durulmalıdır. Resimler, çocuğun kişilik gelişimine katkı sunmalıdır. Resimler, çocuğun yaratıcı gücünü harekete geçirerek çocuğa estetik bir uyaran sunmalıdır. Renklerin çocuklar üzerindeki etkisi de göz önünde bulundurulmalıdır. (Kaya, 2011).

Stewig (1972) çocukların resimleme tercihleri üzerine yapılan 16 bilimsel araştırmayı incelediği çalışmasında, küçük yaştaki çocukların büyük ve basit resimleri tercih ettiğini, yaş arttıkça çocukların daha küçük ve detaylı resimleri tercih ettiğini belirtmektedir. Resimlemede fotoğrafların kullanılması, küçük yaştaki çocuklar tarafından tercih edilmezken büyük yaş grupları fotoğrafların kullanılmasını olumlu karşılamaktadır. Yetişkinlerin resimleme tercihlerinin çocukların resimleme tercihleri ile örtüşmediği belirtilmektedir.

2.2.5.1.2. Kitapta Kullanılan Malzeme

Kitaplarda kaliteli, kolay yırtılmayan ve yıpranmayan, resimlerin özelliğini bozmayan, mat, baskıda renkleri dağılmayan, göz sağlığına uygun ve resimlerin net ve güzel çıkmasını sağlayan özelliklere sahip birinci kalite kâğıt hamuru tercih edilmelidir. Resimli çocuk kitaplarında birinci kalite kâğıt hamuru kullanılmalıdır. Birinci kalite kâğıt hamuru; resimlerin özelliğini bozmaması, kolay yırtılmaması, göz sağlığına uygun olması, resimlerin net ve güzel çıkmasını sağlaması nedeniyle tercih sebebi olmaktadır. Kullanılan kâğıdın en az ikinci kalite hamur kâğıt adı verilen cinsten ve mat olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Renklerin arka sayfaya gölge yapmaması için ağır gramajlı kâğıt kullanılmalıdır. Kâğıdın ağırlığı 90 gramın altına düşmemelidir (Alkan Ersoy ve Bayraktar, 2014).

2.2.5.1.3. Kitap Boyutu

Sever (2015) 3-6 yaş grubundaki çocukların, genellikle değişik boyutlardaki kitapları karıştırmaktan, onların sayfalarını çevirmekten hoşlandıklarını belirtmektedir. Bu yaşta çocuklara seslenen kitapların çocuğun el ve göz yapısına uygun, hacim ve ağırlık yönünden de taşınabilir olmasına özen gösterilmelidir.

2.2.5.1.4. Kitap Ağırlığı

Kitap ağırlığı, kitabın büyüklüğüne, sayfa sayısına ve kitap yapımında kullanılan malzemeye göre değişmektedir. Kitabın çocuğun kolayca taşıyabileceği ve kullanılabilmesi için ağırlıkta olması gerekmektedir. 5 yaş ve sonrası için tasarlanan kitapların sayfa sayısı 20-36 sayfa arasında değişmektedir. Karton sayfalı kitapların sayfa sayısı daha azdır, karton sayfalı kitaplar genellikle 4-5 sayfa civarındadır (Tür ve Turla'dan akt. Alkan Ersoy ve Bayraktar, 1999/2014).

2.2.5.1.5. Kitapta Kapak ve Ciltleme

Kapak, çocuğu kitabı incelemeye yönelten bir unsurdur. Resimli çocuk kitapları ön ve arka kapağına bakıldığında çocuğu estetik yönüyle büyülemeli, kitabı açıp incelemek için çocuğu sabırsızlandırmalıdır (Akal'dan akt. Kaya, 2011).

Sever (2015) çocuk kitaplarının kapak tasarımının okuma saatinde isteksiz olan çocuklar üzerinde etkisi olduğunu belirtmektedir. Cildi kaliteli, kapağı sanatçı duyarlılığı ile tasarlanan kitaplar, çocukların okuma saatinde ilgilerini diri tutmaktadır. Bununla beraber, cildi kalitesiz ve kapak tasarımı niteliksiz olan kitapların, çocukların kitaplardan uzaklaşmasına sebep olabileceği belirtilmektedir.

2.2.5.1.6. Kitabın Harf Özelliği (Punto)

Okul öncesi çocukları için yazılmış bir kitapta ortalama 16-20 puntoluk harf büyüklüğü ideal kabul edilmektedir. Çocuğun yaşı büyüdükçe harfler 12-14 puntoya kadar küçülmektedir. Harf büyüklüğü kitabın boyutuna göre de değişmektedir. Burada önemli husus, kitapta kullanılan yazım biçiminin, çocuğun okuma-yazmaya geçtiğinde karşılaşacağı nitelikle örtüşen bir yazım biçimi olmasıdır. Resimli çocuk kitaplarında dekoratif yazım biçimlerinden uzak durulması gerekmektedir. Bir yetişkinin gözetiminde çocuğa okunacak kitaplar için metin uzunluğu ve punto büyüklüğü önemli görülmemektedir (Alkan Ersoy ve Bayraktar, 2014).

2.2.5.1.7. Kitapta Sayfa Düzeni (Mizanpaj)

Sayfa düzeni, okul öncesi dönem çocuğunun kitapla kurduğu arkadaşlığın sürekliliğini belirleyen bir unsur olarak görülmektedir. Resim, metin ve sayfa kenarlarındaki boşluklar arasında göze hoş gelen bir bütünlük ve sayfada bulunan tüm öğeler arasındaki oransal uyum, estetik dengeyi sağlayan temel etkenler sayfa düzeninde göz önünde bulundurulmalıdır. Tasarımcılar ve çizerler bu ölçütleri merkeze alarak tasarımlarını yapmalıdırlar. Sayfalar estetik yönüyle çocuğu kitaba yönlendirmelidir. Kitap ve çocuk etkileşimini olumlu bir şekilde başlatmalıdır (Sever, 2015).

2.2.5.2. Resimli Çocuk Kitaplarında İç Yapı Özellikleri

2.2.5.2.1. Tema

Yazarın eserinde asıl vermek istediği temel düşünce ve görüşlere ya da gösterdiği ana yönelimlere tema denmektedir. Temanın ahlaki ders vermekten uzak, çocuğun düşünce becerisini geliştirecek biçimde seçilmesi gerekmektedir. Temanın didaktik olması, çocuk kitaplarında karşılaşılan ciddi bir sorundur. Didaktik kitaplar, çocukları

kitaplardan uzaklaştırmaktadır. İki-üç yaş çocuklar için alt tema pek tercih edilmemekle birlikte, dört-beş yaşından itibaren resimli çocuk kitaplarında alt temalara yer verilebilir. Zaman, yer, olay ve kahraman temayı etkileyen öğelerdendir. Çocuk kitaplarında olayların geçtiği yerler doğa, ev ve okul gibi çocuğun yakın çevresinden seçilmelidir (Alkan Ersoy ve Bayraktar, 2014). Townsend didaktik kitapların çocuğu kitaplardan uzaklaştırarak çocuğun çizgi roman dışında hiçbir şey okumamasına sebep olduğunu ifade etmektedir. Bu durumun çocuklar açısından büyük bir risk taşıdığı açıktır (Akt. Mills 2016).

2.2.5.2.2. Konu

Çocuk kitaplarında konu temayla bağlantılı olmak durumundadır. Çocukların ilgisini çekebilecek, yakın çevresinde karşılaşması olası durumlar, çocukların mizah duygusunu geliştirici durumlar çocuk kitaplarında konu olarak ele alınabilir (Sever, 2013a). Çocuğun yaşamda karşılaşması olası sorunlar da çocuk kitaplarına konu olabilmektedir. Örneğin, deprem, ölüm, sel vb. durumlar da çocuk kitaplarında işlenebilir. Yazarlar bu konuları ele alırken çocuğa umut verici bir şekilde ele almalıdırlar, var olan durumu sağaltıcı (iyileştirici) bir şekilde sunmalıdırlar (Sever, 2015; Alkan Ersoy ve Bayraktar, 2014).

2.2.5.2.3. Kahramanlar (Karakterler)

Droog, Buijzen ve Valkenburg, 2014 yılında 4-6 yaşındaki 104 çocukla yaptığı araştırmada, resimli çocuk kitaplarındaki karakterlerin ve resimli çocuk kitaplarının interaktif bir şekilde okunmasının çocukların beğeni kültüründe, besin tercihlerinde ve sebze tüketimlerinde etkili olduğunu bulmuştur. Yapılan çalışmada, resimli çocuk kitaplarının kahramanları değiştirilmiş, kitabın okuma şekli pasif ve interaktif olmak üzere iki farklı şekilde okuma yapılmış, çocuklara 5 gün art arda kitap okuma oturumları düzenlenmiştir. Kitabın aslında, kahraman havuç tüketmeyen bir kaplumbağadır. Değiştirilen kitaptaki kahraman, havuç tüketen bir tavşandır. Deney grubuna değiştirilen kitaptan okumalar yapılmıştır. Kontrol grubuna kitabın aslından

okumalar yapılmıştır. Deney grubundaki çocukların diğer çocuklara kıyasla iki kat daha fazla havuç tükettikleri (tükettikleri diğer besin türlerine oranla) görülmüştür.

Çocuk edebiyatı ürünlerinde antropomorfizme sıklıkla başvurulmaktadır. Hayvanlara, insanlara özgü özelliklerin yüklenmesi antropomorfizm olarak tanımlanmaktadır. Antropomorfizm, sadece hayvanlarla sınırlı olmayıp doğaüstü varlıkları ve cansız varlıkları da içerebilmektedir. Hayvanlar resimli çocuk kitaplarında sıklıkla rastlanan karakterlerdendir. Hayvanların bu denli tercih edilmesinin sebebi, hayvan karakterlerin okuyucuyla öykü arasında duygusal bir uzaklık oluşturmasıdır. Özellikle, mesajın güçlü ve acı veren bir yönünün olduğu durumlarda, hayvan karakterler daha fazla tercih edilmektedir (Burke ve Copenhaver, 2004; Mills, 2016).

2.2.5.2.4. Dil ve Anlatım

Resimli çocuk kitapları çocukların karşılaştıkları basılı, ilk özgün dil modelleri olması bakımından önemlidir. Resimli çocuk kitaplarında kullanılan kelimeler çocuğun sıklıkla işittiği kelimelerden oluşmalıdır. Okul öncesi dönem çocuklarının gelişim düzeyine uygun olmayan, mecaz anlam içeren sözcüklere ve deyimlere yer verilmemelidir. Süslü ya da güncellikten uzak kelimeler kullanılmamalıdır. Resimli çocuk kitapları çocukların anlayabileceği bir dilde açık sade bir dil kullanılarak edebi bir tat ve olumlu hisler bırakabilecek şekilde hazırlanmalıdır. Resimli çocuk kitapları çocuğun kelime dağarcığını geliştirmelidir. Resimli çocuk kitaplarında yeni kelime sayısının çok fazla olması çocuğun içeriği kavramasını zorlaştırabilir (Ural, 2015). Resimli öykü kitapları karşılıklı diyaloglardan oluşmalıdır. Kitaplar okunurken her karakter uygun bir şekilde konuşturulmaktadır ve bu diyaloglar çocuğun dikkatini canlı tutmaktadır (Russel'dan akt. Ural, 2015). Resimli çocuk kitapları dilbilgisi bakımından iyi bir örnek sunmalıdır. Noktalama işaretlerinin kullanımında kurallara titizlikle uyulmalıdır (Kaya, 2011). Bu yaş grubu çocukların okuma-yazma bilmediği düşüncesiyle dil ve anlatım özelliklerinin önemsiz bulunduğu görülmektedir. Bazı kitaplar düşük cümleler, anlatım bozuklukları ve yanlış ifadeler içermektedir. Resim ve baskı kaliteli olsa dahi bu kitaplar çocuklardan uzak tutulmalıdır. Kurguda giriş, gelişme ve sonuç bölümleri bulunması gerekmektedir. Sorunlar çözümsüz ve öykü sonuçsuz

brakılmamalıdır. Yazarlar dili etkin ve yetkin bir şekilde kullanmalı ve bunu eserlerine en güzel şekilde yansıtmalıdır (Kaya, 2011; Ural, 2015).

2.3. TANIMLAR

Arkadaşlık: Bireylerin aralarında kurdukları gönüllü ve karşılıklı bir ilişkiye dayanan deneyim olarak tanımlanmaktadır (Bukowski ve Hoza'dan aktaran Akın, Adam Arduz ve Akın, 2014). Bu araştırmada arkadaşlık; akran arkadaşlığı, hayalî arkadaşlık ve akran arkadaşlığı - hayalî arkadaşlık olmak üzere üç farklı şekilde incelenmiştir. Yaşıt kişilerin arkadaşlığı akran arkadaşlığı; cansız varlıklarla, hayvanlarla vb. olan arkadaşlık hayalî arkadaşlık, her iki arkadaşlık türüne birden yer verilen arkadaşlıklar akran arkadaşlığı – hayalî arkadaşlık kapsamında incelenmiştir.

Başarı: Başarı, bir işin üstesinden gelebilmek olarak tanımlanabilir. Bireyin özgüveni ile başarısı arasında bir ilişki olduğu bilinmektedir. Benlik algısı ve özgüven başarıyı etkileyen etmenlerdendir. Yeterli olma ve sevilebilir olma boyutlarını içinde barındıran özgüven, başarıyı doğrudan etkilemektedir. Bireyin kendini nasıl gördüğü bir işte başarılı olup olamama durumunu etkilemektedir. Başarıyı etkileyen bir diğer faktör, çalışmadır. Çalışkanlık bireyin kendini geliştirmesine katkıda bulunur ve başarısını olumlu bir şekilde etkiler (Mutluer, 2006).

Bilgelik: Bilgelik Batı toplumlarında bilginin çeşitli türlerine sahip olmak olarak tanımlanmaktadır. Bilgelğin yansıtıcı ve duyuşsal boyutların bileşiminden oluştuğu belirtilmektedir. Bilişsel boyutun yaşamı anlamaya yönelik derin anlamı kavrama becerisiyle ilgili olduğu bilinmektedir. Derin anlamı çözümenin farklı bakış açılarıyla ve farkındalık geliştirmekle mümkün olacağı belirtilmektedir (Ardelt'den aktaran Yıldırım ve Abukan, 2015). Bu bağlamda, bu araştırmada bilgelik, eleştiri ve özeleştirii kapsamında incelenmiştir.

Hoşgörü: Kişinin benimsemediği bir düşünce ve davranışı anlayışla karşılayarak, ona hoş bakabilmesi olarak tanımlanabilir (Çalışkan ve Sağlam, 2012).

İyilikseverlik: Bilgi, tecrübe, emek vb. maddi ve manevi her türlü imkânları ortaya koyarak iyilik yapmak, paylaşmak ve yardım etmek iyilikseverlik olarak tanımlanabilir (Adıgüzel, 2014). Bu araştırmada iyilikseverlik değeri, paylaşma ve yardımlaşma kapsamında incelenmiştir.

Mutluluk: Mutluluk üzerine yapılan araştırmalar mutluluğu etkileyen birçok faktör olduğunu belirtmektedir. Sevinç, gurur, heyecan, güven gibi olumlu duyguların sık yaşanması; öfke, korku, kaygı, nefret gibi olumsuz duyguların az yaşanması ve yaşamın çeşitli alanlarından (aile, iş, kariyer vs.) yüksek doyum alınması olarak tanımlanabilir (Doğan, Sapmaz ve Çötök, 2013).

Nezaket: Saygı, kibarlık, incelik, zarafet ve ince davranış olmak üzere anlamca birbirine yakın kavramları barındırmaktadır. Nezaket kuralları bireyin toplumdaki yerini belirleyici bir durumdadır. Bireyin saygınlığı nezaket kurallarına uyması ölçüsünde oluşmaktadır (Öner, 2012).

Saygı: Kant, saygıyı ahlak yasasına duyulan bir duygu olarak tanımlamaktadır. Ahlak yasasının öznesi insan olduğundan saygı, insana saygı olarak belirtilmektedir (Ürek, 2009). Bireyler arasındaki farklılıklara işaret eden farklılık kavramı oldukça önemli görülmektedir. Farklı kimlik, arka plan, deneyim, inanç, değer yargıları, yaş, cinsiyet, demografik yapı ve aile durumlarının vb. nin karışımı farklılık olarak tanımlanmaktadır (Memduhoğlu, 2011). Farklılık temelli çatışmaların yaşandığı günümüzde, farklılıklara saygı değerinin önemi gitgide anlaşılmaktadır. Her bireyin eşsiz ve özel olduğunu vurgulayan farklılıklara saygı, toplumsal huzurun bir dayanağı olarak görülmektedir (Öksüz, Demir ve Mamirova, 2017). Bu bakımdan, bu araştırmada saygı değeri, büyüklere saygı ve farklılıklara saygı kapsamında incelenmiştir.

Sevgi: Kişinin kendini tanımasına ve yeteneklerini geliştirmesine yardım eden sevgi, insanın en önemli gereksinimlerinden biri olarak görülmektedir. Sevgi, her varlığın birbiriyle olan ilişkisini kavramayı da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle, insan, hayvan ve tüm canlı varlıkların sevilmesinden öte, çevre ve doğa sevgisi, sanat sevgisi vb. de kapsamaktadır (Sönmez, 1987). Çevre eğitiminin önemi her geçen gün anlaşılmaktadır. Bu eğitimin değerler eğitimi aracılığıyla verilmesi gerektiği belirtilmektedir. Çevre ve doğa sevgisi çocuklara verilmesi gereken değerlerdendir (Özhancı ve Yılmaz, 2015).

Çocuklara kitap okuma alışkanlığının kazandırılması, çocuklara kitapların sevdirmesiyle mümkündür. Kitap seçiminde yönlendirme yapılması ve çocuğun gelişim düzeyine uygun kitaplar seçilmesi çocuklara kitap sevgisinin aşılmasına katkı sunabilir (Tanju, 2010).

Sorumluluk: Kişinin, ahlaki öznenin, kendi eylemlerinin sorumluluğunu üstlenebilmesi ve gerçekleştirdiği şeyi tam bir bilinçle, özgürlükle yapabilecek ehliyetinde olan kişinin durumu, kişinin oluşumundan psikolojik olarak sorumlu olduğu sonuç ve gelişmeleri üzerine alması, vicdani bir ödev sayması durumu sorumluluk olarak tanımlanmaktadır (Cevizci'den aktaran Selanik Ay ve Dal, 2014).

2.4. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Değerler eğitimi ve çocuk edebiyatı üzerine Türkiye'de ve Dünya'da yapılan çalışmalar şu şekildedir:

2.4.1. Türkiye'de İlgili Araştırmalar

Dılmaç (1999) ilköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerine İnsani Değerler Eğitimi vermiştir ve bu eğitimin etkinliğini Ahlaki Olgunluk Ölçeği (AOÖ) ile sınamıştır. Araştırma kapsamında deneysel bir çalışma yürütülmüştür ve araştırmanın sonucunda, İnsani Değerler Eğitimi Programı'nın çocukların ahlaki olgunluk düzeyini olumlu bir şekilde etkilediği tespit edilmiştir.

Demircan (2006) TÜBİTAK Çocuk Kitaplığı dizisindeki kitapları iç yapı ve dış yapı özellikleri bakımından incelemiştir. TÜBİTAK Çocuk Kitaplığı dizisinde yer alan 36 kitaptan 34'ü araştırmacı tarafından hazırlanan beş farklı ölçme aracıyla incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, tasarım ve düzenleme başlığı altında yirmi üç yapıt; konu-plan başlığı altında otuz üç yapıt; resimlendirme başlığı altında ise yirmi yapıtın yeterli ölçütleri taşıdığı bulunmuştur.

Sıçrar (2006) resimli çocuk kitaplarının resimlemelerinde beden dili kullanımını incelemiştir. Resimlemelerde kullanılan figürlerin jest ve mimikleri ile öykünün

içeriğine dâhil edildiğinde, anlatıma etkisi incelenmiştir. Kitap resimlemelerindeki figüratif anlatımlar ve eserlerin kendi dönemlerine hâkim olan düşünce yapılarının resimlemeleri nasıl etkilediği beden dili açısından incelenmiştir. Çalışmada, bu konudaki duyarlılığın çağdaş eserlerde daha fazla ön plana çıktığı tespit edilmiştir.

Gürşimşek (1985) okul öncesi dönem çocuklarının resim tercihlerini incelediği araştırmasında Ege Üniversitesi Rektörlüğü Anaokulu öğrencileriyle ve Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı Kreş ve Gündüz Bakımevi'ndeki 5.ve 6. ünite öğrencileriyle çalışmıştır. Çocuklar teker teker uygulamaya alınarak çocuklara art arda farklı resimler gösterilmiştir ve hangisini daha çok beğendikleri sorulmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; çocukların insan ve hayvan karakterlerden stilize-gerçek çizimler arasından hayvan karakterleri ve stilize çizimleri, fantastik-realist öğelerden realist resimleri beğendikleri görülmüştür. Çocukların birinci resim tercih nedeninin resmin görüntüsü olduğu, ikinci resim tercih nedeninin resmin estetik niteliği olduğu belirtilmektedir.

Özkan (2001) 7-14 yaş grubu için Türkçe resimli çocuk kitaplarını dil ve anlatım özellikleri bakımından incelemiştir. Araştırmada, 1967 yılında Türkçe basılan 24 kitap ve 1997 yılında basılan 47 kitap olmak üzere toplam 71 çocuk kitabı incelenmiştir. Anlatım bozuklukları, yazım kuralları, noktalama işaretleri, yabancı ve argo kelime kullanımı ile dizgi hataları temel ölçütler olarak belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, 1997 yılında basılan kitaplarda 1967 yılında basılan kitaplara göre dil kullanımı bakımında olumlu bir değişim olduğu tespit edilmiştir.

Karademir (2009) dilbilgisel görünümleri açısından çocuk kitap adları üzerine yaptığı çalışmada, tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 550 çocuk kitabını incelemiştir. Araştırmanın sonucuna göre, en çok kullanılan adların sözcük grubu ve cümle kuruluşunda adlar olduğu; bazı kitap isimlerinde tek sözcükten ve çeşitli kalıplarda eksiltili yapıların olduğu tespit edilmiştir.

Dağlıoğlu ve Çamlıbel Çakmak (2009) okul öncesi çocuklarına yönelik yayınlanan hikâye kitaplarını şiddet ve korku öğeleri açısından incelemiştir. Araştırma kapsamında Türkiye'de 1995-2005 yılları arasında 9 yayınevi tarafından basılmış 52'si çeviri, 122'si yerli olmak üzere toplam 174 hikâye kitabı araştırmacılar tarafından oluşturulan bir değerlendirme formu ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda, hikâye kitaplarının metin ve resimlerinde ortalama %8 şiddet; %11 korku öğesi bulunmuştur. Söz konusu

öğelerin daha çok çeviri ve dünya klasikleri grubundaki kitaplarda olduğu tespit edilmiştir.

Gönen, Durmuşoğlu ve Severcan (2009) okulöncesi öğretmenlerinin resimli hikâye kitaplarının içeriği, illüstrasyonları ve fiziksel özellikleri ile ilgili görüşlerini araştırmışlardır. Ankara'daki bağımsız anaokullarında çalışan 304 okul öncesi öğretmeniyle yapılan çalışmada "Kişisel Bilgi Formu" ve "Anket Formu" kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, okul öncesi öğretmenlerinin genelinin resimli kitapların fiziksel, illüstrasyon ve içerik özellikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı; piyasada bulunan kitapların istenilen özelliklere sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Çeçen ve Aydemir (2011) okul öncesi hikâye kitaplarını okunabilirlik açısından incelemişlerdir. Öykü Yağmur setinden 50 hikâye kitabı kelime ve cümle uzunlukları bakımından incelenmiştir. Araştırmada, Ateşman'ın Türkçe için Flesch'ten uyarladığı, kelime ve cümle uzunluğunu temel alan formül kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, hikâye kitaplarının okunabilirlik düzeyi Flesch formülüne göre çok kolay, kolay ve orta güçlükte olarak değişmektedir.

Akyol (2012) Türkiye'de okul öncesi çocuklarına yönelik Türkçe yazılmış yerli ve yabancı resimli çocuk kitaplarında yer alan değerleri incelemiştir. Yerli ve yabancı toplam 250 resimli çocuk kitabından oluşan araştırmada, araştırmacı tarafından geliştirilen değerler kontrol listesi kullanılmıştır. Kontrol listesinde kişisel, kişiler arası ve toplumsal değerler kategorilerine ait toplam 24 değer yer almaktadır. Araştırmada, resimli çocuk kitaplarında kişisel ve kişiler arası değerler kategorisindeki mutluluk, kibarlık, duyarlılık, sevgi, arkadaşlık, işbirliği değerlerine yüksek oranda; alçakgönüllülük, samimiyet, dürüstlük, özgürlük, saygı ve uyum değerlerine ise düşük oranda yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Dirican (2013) 3-6 yaş grubu çocuklarına yönelik yayımlanan resimli hikâye kitaplarını bazı temel değerler açısından incelemiştir. Türk yazarlar tarafından yazılmış 135 resimli çocuk kitabının içerik analizi yöntemiyle incelendiği araştırmada, kitapların metin kısımlarındaki cümlelerin %28.69 oranında değer ifade ettiği, resim kısımlarında ise %53.04 oranında değer ifade eden resme yer verildiği bulunmuştur. Metin kısmında sevgi, paylaşmak, arkadaşlık, mutluluk ve nezaket en çok rastlanan değerlerken cesaret, liderlik ve barış en az yer verilen değerler olarak görülmektedir. Resim kısmındaki

değer dağılımında paylaşmak, sevgi, mutluluk, arkadaşlık ve yardımseverlik değerlerine yüksek oranda; saygı, temizlik, nezaket, empati ve çalışkanlık değerlerine orta derecede yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Metin kısmında en fazla sevgi değerine yer verildiği, resim kısmında paylaşmak değerine yer verildiği, barış değerinin her iki kısımda da en az yer verilen değer olduğu tespit edilmiştir.

Külük (2013) resimli çocuk kitaplarının nitelik sorunsalı ve çocuğun sanat eğitimi sürecindeki yeri üzerine çalışmıştır. Araştırma kapsamında Delioğlu'nun resimlediği yapıtlar incelenmiştir. İncelemede Sever'in çocuk edebiyatı öğretiminde, resimlerin niteliğini sınavabilme amaçlı geliştirdiği sorulardan faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda, incelenen yapıtların, çocuğa kendi gerçekliği içinde yaklaşmayı başarabilen; estetik değeri olan, çocukların görsel sanat eğitimlerine ve yaratıcılıklarına önemli katkılar sağlayabilecek; aynı zamanda onlarda sanatsal ve düşünsel farkındalık uyandırabilecek nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

Bağcı (2013) çocuk edebiyatı ürünleriyle çocuklar için yazılmış eserleri değerler eğitimi bağlamında karşılaştırmıştır. Tarama modelinde betimsel alan araştırma yöntemi kullanılarak yapılan çalışmanın örnekleme beş çocuk edebiyatçısının üçer hikâyesi ve beş farklı yayınevine ait beş ayrı değerler eğitimi hikâye setinden oluşmaktadır. Her hikâyenin değerlendirme sonuçları ayrı başlıklar halinde sınıflandırılmıştır, değerlerle ilgili iletilerin hikâyede nasıl verildiği ve değerlerin nasıl işlendiği tespit edilmiştir. Güdümlü olarak yazılmış çocuk eserlerinin de çocuk edebiyatçıların eserlerinin de değerler eğitimi konusunda birtakım eksiklikleri olduğu tespit edilmiştir. Eserlerin nitelik bakımından birbirlerini tamamladıkları, her iki gruptaki eserlerin de değerler eğitimi bağlamında kullanılmasının faydalı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Pektaş (2015) okul öncesi dönem resimli çocuk kitaplarındaki dil sanatlarını incelemiştir. Araştırma kapsamına alınan 180 resimli çocuk kitabı araştırmacı tarafından geliştirilen 'Kitap Kayıt Formu' aracılığıyla incelenmiştir. Araştırmanın bulgularında; yazarın cinsiyeti, kitabın basıldığı yayınevi, kitabın çeviri olup olmama durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Bu bulgulara ek olarak, kitaplarda tespit edilen her bir dil sanatının kullanım sıklığının birbiriyle ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Demiryürek (2012) TRT Çocuk Dergisi'ni yapısal özellikler bakımından incelemiştir. Eylül 2011 itibariyle on ikinci sayısı çıkan derginin on iki sayısı araştırma kapsamına

alınmıştır. Dergiler üçlü likert tipi dereceli puanlama ölçeği ile incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda TRT Çocuk Dergisi'nin olumlu yapısal özellikler taşıdığı tespit edilmiştir.

Çalışkan (2016) ilköğretim 100 temel eser içerisinde yer alan dünya edebiyatına ait eserleri değerler eğitimi açısından incelemiştir. 30 eserin incelendiği çalışma, nitel araştırmanın tarama modelinde çalışılmıştır. Eserlerde; arkadaşlık, aile, sevgi, azim, çalışkanlık, kişisel gelişim, merhamet, yardımseverlik, fedakârlık, dürüstlük, özgürlük, sorumluluk, adalet, güzel ahlak, dayanışma, barış, eşitlik, haksızlığa karşı çıkma, özlem, komşuluk, hoşgörü, özür dileme, iyilik, ileri görüşlü olma ve kanaatkârlık değerlerine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Demirci (2016) Mesnevi temelli değerler eğitimi üzerine çalışmıştır. Araştırma kapsamında ortaöğretim öğrencilerine yönelik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi müfredatında öncelikle verilmesi gereken değerler Mesnevi'de tespit edilmiştir. Mesnevi'den yararlanılarak bu değerlerin öğrencilere nasıl kazandırılacağı açıklanmaktadır. Mesnevi'de yer alan kıssaların yer aldığı örnek ders planları oluşturularak ders işlenişinde monotonluktan uzak, eğitimi etkili ve farklı öğretim yöntemleri kullanılmıştır.

Karatay (2011) Türk edebiyatından ve Batı edebiyatından seçilmiş toplam 20 öyküyü karakter eğitimi açısından incelemiştir. Nitel araştırmanın doküman analizi tekniği kullanılarak yapılan araştırma, Türk hikâyeleriyle Batı hikâyelerinin ilköğretim düzeyinde eğitim gören çocuklara hangi değerleri kazandırmaya çalıştığını göstermektedir. Türk öyküleriyle Batı öykülerinin karakter eğitimi açısından karşılaştırıldığı çalışmada, Türk öykülerinin %71, Batı öykülerinin ise %29 oranında değer içerdiği tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, Türk öykülerinde din ön planda tutulmaktadır, diğer değerler açısından farklılık bulunmamıştır.

Yılmaz (2016) kurgusal nitelikli çocuk kitaplarında karakter eğitimi üzerine çalışmıştır. Araştırmada, hayvan karakterler özelindeki iletiler tespit edilerek çalışılmıştır. Çocuk edebiyatı ders kitaplarında yer verilen yazarların ismi tespit edilerek liste oluşturulmuştur. Liste çocuk edebiyatı uzmanına gösterilerek uzman görüşü alınmıştır. Belirlenen üç yazarın eserindeki hayvan karakterli kurgulardan seçme oluşturulup incelenmiştir. İletilerin daha çok akılla ilgili iletileri içerdiği, duygu temelli iletilerin geri planda kaldığı tespit edilmiştir. Hayvan karakterler aracılığıyla pek çok

olumlu iletinin çocuklara aktarıldığı; bazı eserlerde çocuk okura olumsuz örnek teşkil edebilecek iletiler olduğu belirtilmektedir.

Turan, Gönen ve Aydos (2017) okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik düzeyleri ve kendi yeterliklerine ilişkin algılarını incelemiştir. Araştırma kapsamında okul öncesi eğitimi iki, üç ve dördüncü sınıf olmak üzere toplam 127 öğretmen adayıyla çalışılmıştır. Araştırmada, veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen form ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda; okul öncesi öğretmen adaylarının formda yer alan resimli öykü kitaplarının fiziksel, içerik, resimleme özellikleri boyutlarında ve bu özelliklere ilişkin yeterlilik puanları açısından anlamlı fark oluşturmadığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri açısından formda yer alan resimli çocuk kitaplarının fiziksel özellikleri, resimleme özellikleri boyutlarında ve öğretmen adaylarının formdan elde ettikleri toplam puanlar açısından anlamlı fark oluşturduğu ve bu farkın üçüncü sınıf öğretmen adayları lehine olduğu tespit edilmiştir.

2.4.2. Dünya'da ilgili araştırmalar

Bhavnagri ve Samuels (1996) okul öncesi çocuklarının akran ilişkilerinde sosyal bilişi destekleyen aktivitelerin ve çocuk edebiyatının etkisini incelemiştir. Deney grubu 22, kontrol grubu 22 olmak üzere toplam 44 çocukla yapılan araştırma yarı-deneysel bir desende tasarlanmıştır. Deney grubundaki çocuklara akran ilişkileriyle ilgili 15 hikâye okunmuş, hikâyelerle ilgili tartışmalar yapılmış ve çocukların kavram gelişimini destekleyen etkinliklere katılmaları sağlanmıştır. Kontrol grubundaki çocuklara hikâyeler okunmuş ve çocukların akran ilişkileri temalı aktivitelere katılmaları sağlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, deney grubunun akran ilişkilerinde sosyal biliş puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Isbell, Sobol, Lindauer ve Lowrance (2004) hikâye anlatma ve hikâye okumanın küçük çocukların dil gelişimi üzerine etkisini incelemiştir. 3-5 yaş aralığındaki

çocuklarla deneysel bir çalışma yapılmıştır. 24 aynı hikâyenin kullanıldığı araştırmada, A grubuna hikâyeler anlatılmıştır, B grubuna hikâyeler kitaplardan okunmuştur. Sözlü dil karmaşıklığı ve hikâyeyi anlama durumları transkripte dökülerek ölçülmüştür. Araştırma sonucunda, hikâye okuma ve hikâye anlatmanın sözlü dil üzerinde olumlu etkileri olduğu; hikâye anlatılan çocukların tekrar anlatmada hikâye anlatma becerisinin geliştiği; hikâye okunan çocukların dilsel karmaşıklığının geliştiği bulunmuştur.

Jacoby (2006) Japonya ve Norveç'in ahlaki değerler eğitimini anlamak; Japonya'da ve Norveç'te ilköğretim programında çocuklara kazandırılması amaçlanan ahlaki değerleri tespit etmek amacıyla nitel bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda, farklı kültürel geleneklerden esinlenmiş olmalarına rağmen Japonya'nın ve Norveç'in eğitim felsefelerinin eşsiz olduğu bulunmuştur. Ahlaki değerler eğitiminin kültürel boyuttan bağımsız düşünülmeceği belirtilmektedir.

Crozier ve Tincani (2007) sosyal öykülerin otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin prososyal davranışları üzerindeki etkisi araştırmışlardır. Otizmlili üç çocuğun araştırma kapsamına alındığı çalışmada sosyal öykülerin istendik davranışları artırdığı, istenmeyen davranışları azalttığı tespit edilmiştir.

Leichsenring (2010) Avustralya Federal hükümetinin 2000'li yıllarda Avustralya'daki okullarda değer öğretimine yönelik bir araştırma yapmıştır. Eylem araştırması olarak yürütülen çalışmanın sonucuna göre, Avustralya Hükümeti'nin son on yılda, seçilen liderlerin ideolojilerine bakılmaksızın, bir okul hibe programıyla, tüm eyalet ve bölge hükümetlerinin desteğiyle, Avustralya'daki tüm okullarda değer temelli eğitim programını başarıyla uyguladığı tespit edilmiştir.

Prencipe (2001) ahlaki değerlerin öğretimine yönelik çocukların düşüncelerini araştırmıştır. Araştırmada 160 katılımcıyla (8-10-13 yaşlarındaki çocuklarla ve yetişkinlerle) çalışılmıştır. Katılımcılardan değerlerin ve kuralların (iyi kural/kötü kural) öğretimine yönelik hüküm vermeleri istenmiştir. Katılımcılar toplumsal olarak onaylanan değerleri desteklemiş, olumsuz değerleri yasaklamıştır. Araştırma sonuçları, çocukların değer öğretimini değerlendirirken kapsam, şartlar, değer sosyal kabulü, ahlaki muhakeme ve kendilerine ait spesifik değerler olmak üzere birçok etkeni göz önünde bulundurduklarını göstermektedir.

Thompson (2010) karakter eğitimi ve okul iklimi üzerine nitel bir araştırma yapmıştır. Araştırma kapsamında ilköğretim üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin fikir ve düşünceleri incelenmiştir. Öğrencilerin cevapları karakter eğitimi derslerinin ortak temaları bakımından incelenmiştir. Araştırmanın sonucu, karakter eğitimiyle olumlu okul ikliminin yaratılması ve sürdürülmesinin önemini vurgulamaktadır.

Štika (2012) öğretimde değerlerin rolü üzerine çalışmıştır. Araştırmada, Çek öğretmenler üzerinde bir anket yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcılar değerler eğitiminin büyük önem arz ettiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların değerleri akranlarıyla tartışma bakımından isteksiz oldukları görülmüştür. Alanı sosyal bilimlerle ilgili olan öğretmenlerin, alanı fen bilimleri ile ilgili olan öğretmenlere göre değerlerin etkisini kabul etmeye daha hazır oldukları; üniversite öğretmenlerinin düşük eğitim düzeyinde görev yapan öğretmenlere göre değerleri daha az önemli buldukları tespit edilmiştir.

Graff (2012) ortaokulda ve lisede karakter eğitimi programının etkililiğini araştırmıştır. Karakter eğitimini ve karakter eğitiminin eğitim ortamında uygulanışını inceleyen çalışmada, ortaokul ve lise öğretmenlerinin karakter eğitime yönelik algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretmenler karakter eğitimi programının destekleyicisi olduklarını, öğrencilerinden bekledikleri davranışları sergileme ve model olma bakımından programı başarılı bir şekilde uyguladıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler sınıflarında temel değerleri müfredata dâhil ettiklerini; dürüstlük, sorumluluk ve saygı değerlerinin öğretmenler açısından en anlamlı bulunan değerler olduğu tespit edilmiştir.

Atoyebi (2012) insan hakları eğitimi ve kız çocuklarının değerleri üzerine çalışmıştır. Kenya’da yapılan araştırma fenomenolojik araştırma olarak tasarlanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen ve öğrencilerin insan hakları ve değerler eğitimi bakımından bilgisiz oldukları bulunmuştur. Okul müfredatlarının, eğitim ortamlarının ve ahlaki-kültürel çelişkilerin cinsiyet eşitliği ilkesine uygun hazırlanmaması çok kültürlü topluluklarda ve eğitim ortamlarında kız çocuklarını kısıtlamaktadır.

Brown (2014) ilköğretim okullarında zorbalık ve arabalıcılık üzerinde değerler eğitiminin rolünü incelemiştir. Araştırma kapsamında öğretmen ve ebeveynlerle bireysel görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, katılımcıların büyük bir

kısmı zorba ve mağdur arasında arabuluculuğu uygun bulmaktadır. Katılımcılar, hesap verilebilirlik ve sonucun sorumluluğunu alma ile olumlu etkileri güçlendirici bir yaklaşımın birleşimini gerekli görmüşlerdir.

Thompson (2002) karakter eğitiminin öğrenci davranışları üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırma kapsamında öğretmen, öğrenci ve ebeveynlerle görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda, karakter eğitimi programının öğrencilerin davranışları üzerinde olumlu etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir. Karakter eğitiminin ayrı bir konu olarak düşünülmemeyeceği, müfredatın ayrılmaz bir parçası olması gerektiği belirtilmektedir.

BÖLÜM 3 YÖNTEM

Bu bölüm, araştırma modeli, araştırmanın örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması, uygulama süreci ve verilerin analizinden oluşmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış 2000-2007 yılları arasında ve 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında yer alan arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, mutluluk, nezaket, saygı, sevgi ve sorumluluk değerlerini incelemeyi amaçlayan bu araştırma, nitel araştırmanın içerik analizi deseniyle tasarlanmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Değerlerin kitaplarda yer alma oranlarını belirlemek amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden betimsel model kullanılmıştır.

3.2. Örneklem

Araştırmanın örnekleme, ölçüt örneklem stratejisi ile belirlenen 5-6 yaş grubu çocuklar için 2000-2007 yılları arasında ve 2014 yılında Türkçe yazılmış yerli ve Türkçe'ye çevrilmiş toplam 40 resimli çocuk kitabından oluşmaktadır. Amaçsal örnekleme, çalışmanın amacına uygun bir şekilde bilgi açısından zengin durumların

seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır (Büyüköztürk, 2016, s. 90). Ölçüt örnekleme, araştırmada belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulan, belirlenen ölçütü karşılayan birimlerin (nesnelere, olaylar vb.) çalışmaya dâhil edildiği amaçsal örnekleme stratejisidir (Büyüköztürk, 2016, s.92). Araştırmada, örneklem belirleme aşamasında ölçüt kullanılmıştır. Ölçüt, resimli çocuk kitaplarının araştırmada belirlenen yaş grubuna uymasındır. Resimli çocuk kitaplarının dış yapı özellikleri itibariyle (resimleme, kitapta kullanılan malzeme, kitap boyutu, kitap ağırlığı, kitapta kapak ve ciltleme, kitabın harf özelliği (punto) ve kitapta sayfa düzeni) ve içyapı özellikleri itibariyle (tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım) 5-6 yaş çocuklarının gelişimsel ihtiyaçlarına uygun olmasıdır. Ölçüte göre, ulaşılan resimli çocuk kitaplarından sadece 5-6 yaş grubu çocukları hedefleyen kitaplar araştırmaya dâhil edilmiştir. İç ve dış yapı özellikleri hedef yaş grubuna uygun olmayan kitaplar araştırma kapsamına alınmamıştır.

İncelenen resimli çocuk kitaplarının kategori ve çeviri/yerli olma özelliğine göre dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2. İncelenen Resimli Çocuk Kitaplarının Kategori ve Çeviri/Yerli Olma Özelliğine Göre Dağılımı

Resimli Çocuk Kitapları	Yerli	Çeviri	Toplam	%
2000-2007	10	10	20	50
2014	10	10	20	50
Toplam	20	20	40	100

Tablo 2’ye göre, incelenen resimli çocuk kitaplarının yayınlandıkları yıllara göre ve yazar türüne göre dağılımı şöyledir: 2000-2007 yılları arasında basılan kitaplarda yerli (n=10) ve çeviri (n=10), 2014 yılında basılan kitaplarda yerli (n=10) ve çeviri (n=10) olmak üzere, toplam 40 resimli çocuk kitabı araştırma kapsamına alınmıştır.

Tablo 3: 2000-2007 Yılları Arasında Basılmış Yerli Kitapların Künye Bilgisi

No	Kitabın Adı	Yazarı	Yılı	Yayınevi	Çevirmen	Dili	Sayfa
1	Kardeşimin Garip Arkadaşları	Aytül AKAL	2004	TÜRKİYE EKONOMİK VE TOPLUMSAL TARİH VAKFI	-	Türkçe	36
2	Babamın Burnundan Düştim	Ayla ÇINAROĞLU	2007	UÇANBALIK YAYINCILIK	-	Türkçe	24
3	İlk Araba	Yaşar FIRAT	2005	ŞİMŞEK YAYINLARI	-	Türkçe	16
4	Büyülü Kitap	Yaşar FIRAT	2005	ŞİMŞEK YAYINLARI	-	Türkçe	16
5	Küskün Ayçiçeği	Hülya SERBEST	2007	ŞULE ÇOCUK	-	Türkçe	16
6	Öğretmenin Sihirli Şapkası	Aytül AKAL	2002	UÇANBALIK YAYINLARI	-	Türkçe	40
7	Sanatçının Sihirli Odası	Aytül AKAL	2002	UÇANBALIK YAYINLARI	-	Türkçe	32
8	İnce Belli'nin Düşü	A.Ali AKSAN	2007	ÖNEL YAYINEVİ	-	Türkçe	20
9	Küçük İstiridye	Çiğdem GÜNDEŞ	2004	ŞULE ÇOCUK	-	Türkçe	24
10	Çalışkan Tembel	Can GÖKNİL	2001	T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI	-	Türkçe	16

2000-2007 yılları arasında basılmış yerli kitapların künye bilgisi Tablo 3'de görülmektedir.

Tablo 4: 2000-2007 Yılları Arasında Basılmış Çeviri Kitapların Künye Bilgisi

No	Kitabın Adı	Yazarı	Yılı	Yayınevi	Çevirmen	Dili	Sayfa
1	Papatya ve Kurtlar	Pija LINDENBAUM	2006	TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI	Ali ARDA	İsveççe	33
2	Son Deve	Earle GOODENOW	2007	UĞURBÖCEĞİ YAYINLARI	Sami USLU	İngilizce	29
3	Yataktan Düşen Ayıcık	Julia DONALDSON	2006	TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI	Belirtilmemiş	İngilizce	28
4	Kraliyet Süpürgesi	Heather AMERY	2007	TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI	Nevin AVAN ÖZDEMİR	İngilizce	16
5	Ayıcık ve Ben	Ella BURFOOT	2006	TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI	Nevin AVAN ÖZDEMİR	İngilizce	24
6	Küçük Ayşegül Ormanda	Gilbert DELAHAYE	2004	MARSIK KİTAP	Tanay Burcu URAL Figen TURNA	Fransızca	21
7	Annem Bir Melek	Carl NORAC	2006	TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI	Nevin AVAN ÖZDEMİR	İngilizce	24
8	Papatya ve Koyunlar	Pija LINDENBAUM	2006	TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI	Ali ARDA	İsveççe	30
9	Ellerimi Yıkamak İstemiyorum	Tony ROSS	2007	TUDEM	Belirtilmemiş	İngilizce	32
10	Minik Köpek	Vivian FRENCH	2007	TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI	Nevin AVAN ÖZDEMİR	İngilizce	24

2000-2007 yılları arasında basılmış çeviri kitapların künye bilgisi Tablo 4’de görülmektedir.

Tablo 5: 2014 Yılında Basılmış Yerli Kitapların Künye Bilgisi

No	Kitabın Adı	Yazarı	Yılı	Yayınevi	Çevirmen	Dili	Sayfa
1	İnatçı Kirpi Mina	Tülin KOZİKOĞLU	2014	SEV YAYINCILIK	-	Türkçe	28
2	Bilmiş Fare Tuna	Tülin KOZİKOĞLU	2014	SEV YAYINCILIK	-	Türkçe	28
3	İtir Koşunca	Esra ERCAN BİLGİÇ	2014	FİNAL KÜLTÜR SANAT YAYINLARI	-	Türkçe	24
4	Bilyeler	Behiç AK	2014	GÜNEŞİĞİ KİTAPLIĞI	-	Türkçe	28
5	Rengârenk Tavşanlar İstiyorum!	Görkem KANTAR ARSOY	2014	YAPI KREDİ YAYINLARI	-	Türkçe	28
6	Çalışkan Gün Işıkları	Gülsüm CENGİZ	2014	EVRENSEL BASIN YAYIN	-	Türkçe	16
7	Açmaya Korkan Çiçek	Gülsüm CENGİZ	2014	EVRENSEL BASIN YAYIN	-	Türkçe	16
8	Taş ve Çiçek	Gülsüm CENGİZ	2014	EVRENSEL BASIN YAYIN	-	Türkçe	16
9	Tarhana Çorbası	Ayla ÇINAROĞLU	2014	KIRMIZI KEDI YAYINEVİ	-	Türkçe	16
10	Uçmak İsteyen Balık	Nalan BARBAROSOĞLU	2014	KIRMIZI KEDI YAYINEVİ	-	Türkçe	36

2014 yılında basılmış yerli kitapların künye bilgisi Tablo 5’de görülmektedir.

Tablo 6: 2014 Yılında Basılmış Çeviri Kitapların Künye Bilgisi

No	Kitabın Adı	Yazarı	Yılı	Yayınevi	Çevirmen	Dili	Sayfa
1	Biraz Da Ev İşi!	Sarah KAY	2014	ARTEMİS YAYINLARI	Belirtilmemiş	İngilizce	24
2	Tatlı Arkadaşlar	Sarah KAY	2014	ARTEMİS YAYINLARI	Belirtilmemiş	İngilizce	24
3	Oynamıyorum İşte!	Ann BONWILL	2014	EPSILON YAYINCILIK	Meltem ERKMEN	İngilizce	30
4	Minik Hayvan Dostlarımız	Lori C. FROEB	2014	DOĞAN VE EGMONT YAYINCILIK	Cemre AKKARTAL	İngilizce	24
5	Hayır Hayır Bana Ne!	Marie Isabelle CALLIER	2014	MAVİ BULUT YAYINCILIK	Acar ERDOĞAN	Fransızca	28
6	İsyankâr Cadı	Enrique Pérez DIAZ	2014	YAZILAMA YAYINEVİ	Yaşmak Pusat	İspanyolca	40
7	Eve Yolculuk	Frann Preston GANNON	2014	PÖTİKARE YAYINCILIK	KESKİN Eda SERDAROĞLU DAŞ	İngilizce	16
8	En İyi Kardeş, Benim Kardeşim	Anthea SIMMONS – Georgie BIRKETT	2014	MİKADO YAYINLARI	Tülay YILDIZ	İngilizce	32
9	Yaramaz Ejderhalar	Debi GLIORI	2014	TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI	Sevgi ATLIHAN	İngilizce	32
10	Kahraman İtfaiyeciler	Heather AMERY	2014	TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI	Sevgi ATLIHAN	İngilizce	16

2014 yılında basılmış çeviri kitapların künye bilgisi Tablo 6’da görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Aracı ve Süreci

Araştırmacı, resimli çocuk kitaplarını incelemek için alan yazını okuyarak “Değerler Kontrol Listesi” ni geliştirmiştir. Kontrol listesi iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, kitapla ilgili genel bilgileri, ikinci bölüm ise kitapta yer alan değerleri içermektedir. Araştırma kapsamına alınan resimli çocuk kitapları okunmuştur. Kitaplarda bulunan her bir değer listeye not edilmiştir.

“Değerler Kontrol Listesi” nde yer alan değerler aşağıdadır:

- Arkadaşlık
- Başarı
- Bilgelik
- Hoşgörü
- İyilikseverlik
- Mutluluk
- Nezaket
- Saygı
- Sevgi
- Sorumluluk

Yukarıda görüldüğü gibi, “Değerler Kontrol Listesi” toplam 10 temel değer kapsamaktadır. Araştırmacı her bir değeri tek tek inceleyerek belirlenen değerlerin kitaplarda ele alınma durumuna göre farklı tanımlar oluşturmuştur. Arkadaşlık değeri, akran arkadaşlığı ve hayalî arkadaşlık ve akran arkadaşlığı - hayali arkadaşlık olmak üzere üç farklı şekilde incelenmiştir. Bilgelik değeri, eleştiri ve özeleştiri olmak üzere iki farklı şekilde incelenmiştir. İyilikseverlik değeri; paylaşma ve yardımlaşma olmak üzere iki farklı şekilde incelenmiştir. Saygı değeri, büyüklere saygı ve farklılıklara saygı olmak üzere iki farklı şekilde incelenmiştir. Sevgi değeri; insan sevgisi, çevre ve doğa sevgisi, hayvan sevgisi, kitap sevgisi ve sanat sevgisi olmak üzere beş farklı şekilde incelenmiştir.

Resimli çocuk kitaplarında yer alan değerler, belli kriterlere göre incelenmiştir. Bu kriterler Tablo 7’de görülmektedir.

Tablo 7. Değer İnceleme Kriterleri

Değerler	İnceleme Kriteri
Arkadaşlık	Metinde geçen “Arkadaşlarla, bazılarını da arkadaşlarıyla tanıştırdı, çatıya çıkmış olan arkadaşları, vb.” ifadeler akran arkadaşlığı kategorisinde ele alınmıştır. Metnin genelinde görülen “Bitkilerin arkadaşlığı, kurtlarla arkadaşlık kuran kız çocuğu, taş ve çiçeğin arkadaşlığı, hayvanların arkadaşlıkları, çocuğun oyuncakıyla kurduğu arkadaşlıklar, vb.” hayali arkadaşlık kategorisinde ele alınmıştır.
Başarı	Metinde geçen “Hiç boş durmadılar, hep çalıştılar, çalışıp, çalışalım, var gücüyle mücadele etti, çalışmayı çok seviyorum, çalışmak iyi bir şeydir, çalışmak lazım, çalışanlar iyi yaşarlar, bundan sonra çalışacağım, vb.” ifadeler çalışma sevgisi kategorisinde ele alınmıştır. “Ben de bundan sonra ağzımı hep çok açarım, yeni yeni inciler yaparım.” örneğinde olduğu gibi metnin genelinde görülen, dolaylı olarak çalışmanın önemine vurgu yapan kısımlar da çalışma sevgisi kategorisinde ele alınmıştır. Metinde geçen “Var gücüyle mücadele etti, yapmaya çalıştı, tekrar denedi, öğrenmeye çalışıyordu, çabalamıştı ama olmamıştı, vb.” ifadeler gayret kategorisinde ele alınmıştır. Metinde geçen “Kendine güvenir bir şekilde yürümeğe başladı, kendine güvenmesi gerekti, artık kendine güveniyordu, vb.” ifadeler özgüven kategorisinde ele alınmıştır.
Bilgelik	Metinde geçen “Neden diye sordu, babasına sordu, gerçeği söyleyin bana dedi, öğrenmek istiyordu, anlatın bana dedi, doğrusunu merak ediyordu, sordu, soru sormak istiyordu, sorarak anladı, vb.” ifadeler eleştiri kategorisinde ele alınmıştır. Metinde geçen “Artık küsmemeliydi, dersini almıştı, hatasını görmüştü, hata yaptığını biliyordu, görmüştü ki, hatasını anlamıştı, yeni farketmişti, vb.” ifadeler özeleştiri kategorisinde ele alınmıştır.
Hoşgörü	Metinde geçen “Yine de kızmadı, beni üzen ya da kızdıran birçok şey yapmasına rağmen en iyi kardeş, önemli değil dedim, ziyarı yok, sorun değil, bir şey demedi, yine de küsmeydi, vb.” ifadeler hoşgörü değeri kapsamında ele alınmıştır.
İyilikseverlik	Metinde geçen “Hep birlikte oynamak daha zevkliydi, paylaşmak güzeldi, paylaşmak gerekti, vb.” ifadeler paylaşma kategorisinde ele alınmıştır. Metinde geçen “Yardıma gelene kadar, yardım etti, yardım ediyordu, yardım etmek istedi, yardıma gelmişti, ona yardım edecekti, yardım etmek güzeldi, vb.” ifadeler yardımseverlik kategorisinde ele alınmıştır.
Mutluluk	Metinde geçen “Neşe içinde, mutluluktan uçuyordu, gözlerinin içi gülüyordu, sevindi, sevinçle haykırdı, sevincinden yerinde duramıyordu, neşeye gülümsedi, güllüçük saçıyordu, sevinerek eve doğru koştu, vb.” ifadeler mutluluk değeri kapsamında ele alınmıştır.
Nezaket	Metinde geçen “Merhaba, benden rica ettiği, sağolun, zahmet oldu, günaydın, iyi ki geldin, teşekkürler, lütfen, selamlaşarak, iyi geceler dileyip, tutabilir miyim, yardım eder misin, alınrlar diye bunu onlara söylemedi, tatlı rüyalar diledi, vb.” ifadeler nezaket değeri kapsamında ele alınmıştır.
Saygı	Metinde yetişkine yönelik olarak geçen “Saygı göstermek, anneme saygılı olmalıyım, saygı göstermeliyiz, saygılı olun, saygı gösterin, saygı duyduğunu söylemişti, saygı göstermek gerekir, vb.” ifadeler büyüklere saygı kategorisinde ele alınmıştır. Metinde geçen “İyi ki farklı, farklı olmasa ne yapardık, değişime açık olmak, farklılıkla, farklı bir tarz, farklılıkla güzelleşiyor, farklı giysilere de saygı göstermeliyiz, vb.” ifadeler farklılıklara saygı kategorisinde ele alınmıştır.
Sevgi	Metinde geçen “Doğadaki her şeyin bir yararı vardır, çiçekler güzel kokuyormuş, çiçekleri beğeniyle izlemişler, ağaçlar çok güzelmiş, vb.” ifadeler doğa sevgisi kategorisinde ele alınmıştır. Metinde geçen “Çiçekleri koparmayın, ağaç kesimini durdurun, vb.” ifadeler çevreyi koruma kategorisinde ele alınmıştır. Metinde geçen “Tüketip duruyorlardı, dikkatli kullanmalıyız, düşünmeden her şeyi kullanmışlardı, geri dönüşüm, musluğu kapatmayı unutmamalıydı, vb.” ifadeler tasarruf kategorisinde ele alınmıştır. Metinde geçen “Hayvanlara zarar vermeyin, hayvanları sevin, kuşu öptü, kediyi sevdi, tavşanına havuç verdi, küçük köpeği besledi, vb.” ifadeler hayvan sevgisi kategorisinde ele alınmıştır. Metinde geçen “Kitap okumasını söylüyordu, kitabın yararlarını anlattı, kitap okumasını istedi, vb.” ifadeler kitap sevgisi kategorisinde ele alınmıştır. Metinde geçen “Yapıtların güzelliği onları büyülemiş, sanat eserleri, müzik ve dansları anlatmış, vb.” ifadeler sanat sevgisi kategorisinde ele alınmıştır. Metinde kişiye yönelik olarak geçen “Çok özlemişim, seviyordun, sevdiğini söyledi, seni seviyorlar, sevdiğini anladı, çok severdi, sevmek istiyordun, vb.” ifadeler insan sevgisi kategorisinde ele alınmıştır.
Sorumluluk	Metinde geçen “Temizlemek gerekiyordu, onun işiydi, yapması gerekirdi, abla olmak ne zor, sorumlu olduğumu söyledim, çiçeklerle ilgilenme sorumluluğu onundu, vb.” ifadeler sorumluluk değeri kapsamında ele alınmıştır.

Metinlerde tespit edilen her bir değer için kontrol listesinde “Var” kutucuğu işaretlenmiştir. İncelenen değer için farklı kategoriler mevcut olması durumunda, değer uygun düşen kategoriye not edilmiştir. Tespit edilmeyen değerler için “Yok” kutucuğu işaretlenmiştir.

Araştırmada veriler, doküman toplama ve inceleme tekniği ile toplanmıştır. Yazılı veya yazısız tüm kayıtlı bilgileri içeren ve araştırmacıya farklı yöntemlerle topladığı verileri yorumlama sürecinde kolaylık sağlayan doküman toplama ve inceleme, nitel araştırmada önemli bir veri toplama tekniğidir (Buran, 2015, s. 48-49).

5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış 2000-2007 yılları arasında ve 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında yer alan arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, mutluluk, nezaket, saygı, sevgi ve sorumluluk değerlerini inceleyen bu çalışmada resimli çocuk kitapları veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Araştırmacı, çalışmaya dâhil edilen kitapları Eylül 2015-Temmuz 2016 tarihleri arasında İstanbul’daki kütüphanelerden ve kitabevlerinden temin etmiştir. Araştırmacı, araştırma kapsamındaki resimli çocuk kitaplarını Temmuz 2016-Aralık 2016 tarihleri arasında incelemiştir. “Değerler Kontrol Listesi” her bir kitap için ayrı ayrı doldurulmuştur. Tespit edilen değerler, kontrol listesinin ikinci kısmına not edilmiştir. Değerlerin incelenmesi aşamasında tüm kitaplar farklı aralıklarla farklı zamanlarda 5 kez okunmuştur. Bu okumalardan üçü kontrol listesinin geliştirilmesi aşamasında, ikisi kontrol listesine işaretlenen değerlerin tespit edilen alt kategoriye temsil edip etmediğinin gözden geçirilmesi aşamasında yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Resimli çocuk kitaplarındaki değerler, araştırmacı tarafından geliştirilen “Değerler Kontrol Listesi” ne göre değerlendirilmiştir. Resimli çocuk kitaplarındaki değerlere ilişkin bulgular, alan yazın desteğiyle yorumlanmış ve anlamlandırılmıştır.

Resimli çocuk kitapları, içerik analiziyle analiz edilmiştir. İçerik analizi, yazıya dökülmüş verilerin açık ve gizli mesajlarının incelenip sınıflandırılması sonucu nicelleştirilerek çıkarımlara varılması sürecini içine alan nitel bir araştırma yöntemidir

(Seggie ve Bayyurt, 2015; Bilgin, 2014). Araştırmanın nicel boyutunda, değerlere yer verilme sıklığını tespit etmek için yüzde-frekans analizi kullanılmıştır.

Araştırmada incelenen kitaplarda toplam 10 temel değer tespit edilmiştir. Kitaplardaki her bir değer derinlemesine incelenmiştir. İncelenen değerlerin kitaplarda ele alınma durumuna göre farklı kategoriler (kodlar) oluşturulmuştur. Arkadaşlık değeri, akran arkadaşlığı ve hayalî arkadaşlık olmak üzere iki farklı şekilde sınıflandırılarak kodlanmıştır. Bilgelik değeri, eleştiri ve özeleştiri olmak üzere iki farklı şekilde sınıflandırılarak kodlanmıştır. İyilikseverlik değeri; paylaşma ve yardımlaşma olmak üzere iki farklı şekilde sınıflandırılarak kodlanmıştır. Saygı değeri, büyüklere saygı ve farklılıklara saygı olmak üzere iki farklı şekilde sınıflandırılarak kodlanmıştır. Sevgi değeri; insan sevgisi, çevre ve doğa sevgisi, hayvan sevgisi, kitap sevgisi ve sanat sevgisi olmak üzere beş farklı şekilde sınıflandırılarak kodlanmıştır. Değerler ve alt kategorileri Tablo 8’de görülmektedir.

Tablo 8. Değerler ve Alt Kategorileri

DEĞERLER VE ALT KATEGORİLER
Arkadaşlık Akran arkadaşlığı Hayali arkadaşlık Akran arkadaşlığı + hayali arkadaşlık
Başarı Çalışkanlık Özgüven
Bilgelik Eleştiri Özeleştiri
Hoşgörü
İyilikseverlik Paylaşma Yardımlaşma
Mutluluk
Nezaket
Saygı Büyüklerle saygı Farklılıklara saygı
Sevgi İnsan sevgisi Hayvan sevgisi Kitap sevgisi Sanat sevgisi Çevre ve doğa sevgisi
Sorumluluk

5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış resimli çocuk kitaplarında yer alan arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, mutluluk, nezaket, saygı, sevgi ve sorumluluk değerlerini incelemeyi amaçlayan bu araştırmada; her bir değeri, saptanan alt kategorinin temsil ettiği kabul edilmektedir. İçerik analizinde güvenilirliği sağlamak kodların netliğine ve kodlayıcının güvenilirliğine bağlıdır. Kodlar farklı kişiler tarafından farklı zamanlarda metinde aynı şekilde tespit edilebilmelidir. Kodlayıcının güvenilirliği ise araştırmacının yanlı tutumunu en aza indirmek adına önem arz etmektedir. İçerik analizinde geçerliğin sağlanması araştırmanın amacı ve ölçme aracının uyumuna bağlıdır (Bilgin, 2014).

Araştırmacı araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini artırmak için bir dizi önlem almıştır. Bu önlemler şunlardır: Resimli çocuk kitapları araştırmacı tarafından farklı aralıklarla 5 kez okunmuştur. Analiz süresine 6 ay verilerek veri kaynakları ile uzun süre etkileşim kurulmuştur. Doküman toplama ve inceleme sonucu elde edilen ham verilerin sınıflandırılıp kodlanması aşamasında, araştırmacı olabildiğince verilere sadık kalmış, kendinden yorum katmamıştır. Araştırmada, araştırmacının objektifliği ve her bir kitapta her değer için aynı tanımda saptanması için farklı kodlar oluşturulmuştur. Araştırmada, incelenen her bir temel değeri içeren doğrudan alıntılar bulunmaktadır. Bu durum, sonuçları desteklemesi açısından önem taşımaktadır. Araştırmacı, verileri “Değerler Kontrol Listesi” ile kayıt altına almıştır. “Değerler Kontrol Listesi” alandan 1 uzman, 2 akademisyen ve 1 öğretmen tarafından incelenmiştir. İnceleme sonrası önerilen düzeltmeler yapılmıştır. Araştırmacı kodlayıcı güvenilirliğini artırmak için, alandan üç farklı kişiden farklı tarihlerde destek almıştır, değer inceleme kriterlerinin incelenmesini sağlamıştır. Kişilere araştırmanın örnekleminden 4 kitap verilerek bu kitaplarda tespit ettikleri değerleri kontrol listesine işaretlemeleri istenmiştir. Kodlayıcı güvenilirliği hesaplanırken aşağıdaki formül kullanılmaktadır. İlk aşamada %70 ve üzeri sonuçlar güvenilir bulunmaktadır. İlerleyen aşamalarda araştırmacının kodlayıcı cevaplarını da görmesi neticesinde kodlayıcı güvenilirliğinin etkilenmesi sebebiyle %80 ve üzeri sonuçlar güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 2015, s.64). İlk aşamada uygulanan formül sonuçları aşağıda görülmektedir.

Güvenirlik = Görüş Birliği Sayısı / Toplam Görüş Birliği Sayısı + Görüş Ayrılığı Sayısı

Güvenirlik = 18/18 + 7 => 18/25 => %72

Yukarıdaki sonuca göre, ilk aşamada uygulanan kodlayıcı güvenilirliğinin %72 olduğu görülmektedir. Kodlayıcı güvenilirliğinin ilk aşamada %70 ve üzeri çıkması güvenilir bulunmaktadır. Bu araştırmada, kodlayıcı güvenilirliği yüksek bulunmuştur. Bir başka deyişle, kodlayıcılar arası tespit edilen değerler büyük ölçüde örtüşmektedir.

5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış resimli çocuk kitaplarında yer alan arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, mutluluk, nezaket, saygı, sevgi ve sorumluluk değerlerini incelemeyi amaçlayan bu araştırmada; her bir değeri, saptanan alt kategorinin temsil ettiği kabul edilmektedir.

BÖLÜM 4 BULGULAR

Bu araştırmanın amacı, 5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitapları ile aynı yaş grubu için 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarının arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, mutluluk, nezaket, saygı, sevgi ve sorumluluk değerleri açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir.

Bu bölümde, araştırmanın temel amacı doğrultusunda oluşturulmuş alt problemlere sırası ile cevap aranması için analizleri yapılmıştır.

Arkadaşlık değerinde 3 alt kategori (akran arkadaşlığı, hayalî arkadaşlık, akran arkadaşlığı-hayalî arkadaşlık) oluşmuştur. Başarı değerinde 2 alt kategori (çalışkanlık, özgüven) oluşmuştur. Bilgelik değerinde 2 alt kategori (eleştiri, özeleştiri) oluşmuştur. İyilikseverlik değerinde 2 alt kategori (paylaşma, yardımlaşma) oluşmuştur. Saygı değerinde 2 alt kategori (büyüklere saygı, farklılıklara saygı) oluşmuştur. Sevgi değerinde 5 alt kategori (insan sevgisi, hayvan sevgisi, kitap sevgisi, sanat sevgisi, çevre ve doğa sevgisi) oluşmuştur. Hoşgörü, mutluluk, nezaket ve sorumluluk değerlerinde alt kategori oluşmamıştır. Bu alt kategorilere ilişkin ham veriler aşağıda verilmiştir.

- ***Resimli Çocuk Kitaplarında Arkadaşlık Değeri***

“Bu küçük renkli camlar, onu çok sevdiği arkadaşlarından bile koparmıştı.” (Akran arkadaşlığı, Ak, 2014, Bilyeler kitabından, s.10).

“Babası bir gün, başını pencereden uzatıp, dışarıda hep birlikte keyifle oyun oynayan çocuklara baktı. “Evde yalnız başına bilyelerle oynayacağına arkadaşlarıyla oynayabilirsin,” dedi.” (Akran arkadaşlığı, Ak, 2014, Bilyeler kitabından, s.12).

“Sonunda, bilyelerden kopamayan İbo da çocuklara katıldı ve geç saatlere kadar arkadaşlarıyla bilye oynamaya başladı.” (Akran arkadaşlığı, Ak, 2014, Bilyeler kitabından, s.16).

“Oyun gerçekten çok kısa sürmüştü. hep birlikte oynamanın zevki, tek başına oynarken yoktu ki...” (Akran Arkadaşlığı, Ak, 2014, Bilyeler Kitabından, S.27).

“Arkadaşım Cecile’in değişik bir tarzı var.” (Akran arkadaşlığı, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.22).

“İki küçük kız bütün gün birlikte oynadılar. Şarkılar söylediler, dans ettiler.” (Akran arkadaşlığı, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne kitabından, s.18).

“Sormayın, hem de nasıl eğlendiler.” (Akran arkadaşlığı, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne kitabından, s.19).

“Bir an önce bitse de arkadaşlarla buluşsam.” (Akran arkadaşlığı, Akal, 2014, Kardeşimin Garip Arkadaşları kitabından, s.5).

“Hophop hızla büyüyordu. Ayşegül de bu yeni arkadaşıyla oyunlar oynamaktan çok hoşlanıyordu.” (Hayalî arkadaşlık, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.5).

“Şu yuvalara bak, hophop! Dut bile var! Anlaşılan kendine iyi bir ziyafet çekeceksin. Bu tam düşlerimizdeki gibi bir yer,” dedi Ayşegül sevinçle.” (Hayalî arkadaşlık, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.18).

“Sevimli arkadaşını kütüğün üzerine oturtup sözlerini sürdürdü.” (Hayalî arkadaşlık, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.19).

“Akşam karanlığı çökmeden Ayşegül evinin yolunu tuttu. Hophop ise iyi kalpli dostu gözden kayboluncaya kadar arkasından baktı.” (Hayalî arkadaşlık, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.19).

“Rüzgarın etkisiyle arkadaşının yaprağı hafifçe Küskün’e çarptı.” (Hayalî arkadaşlık, Serbest, 2007, Küskün Ayçiçeği Kitabından, s.4).

“Arkadaşı hem şaşkın hem üzgündü. Diğer ayçiçeği de olanları görmüşlerdi.” (Hayalî arkadaşlık, Serbest, 2007, Küskün Ayçiçeği Kitabından, s.5).

“Yanıdaki arkadaşını dayanamadı ve Küskün’e dönerek.” (Hayalî arkadaşlık, Serbest, 2007, Küskün Ayçiçeği Kitabından, s.14).

“Küsmek güzel bir şey değil. Bak arkadaşlarını tek tek kaybettin. Bırak artık bu küskünlüğü, dedi.” (Hayalî arkadaşlık, Serbest, 2007, Küskün Ayçiçeği Kitabından, s.14).

“Küskün düşündü düşündü. Korkuluk çok haklıydı. Yalnızlık gerçekten de iyi değildi.” (Hayalî arkadaşlık, Serbest, 2007, Küskün Ayçiçeği Kitabından, s.15).

“Artık arkadaşlarına küsmemeliydi. Herkesten özür diledi.” (Hayalî arkadaşlık, Serbest, 2007, Küskün Ayçiçeği Kitabından, s.15).

“Arkadaşlarıyla konuşuyordu.” (Hayalî arkadaşlık, Serbest, 2007, Küskün Ayçiçeği Kitabından, s.16).

“Arkadaşlığın ne kadar güzel bir şey olduğunu anlamıştı.” (Hayalî arkadaşlık, Serbest, 2007, Küskün Ayçiçeği Kitabından, s.16).

“Bunun üzerine minik köpek arkadaşını Kurbiş’e sarıldı.” (Hayalî arkadaşlık, French, 2007, Minik Köpek Kitabından, s.16).

“Aslında tombikütlülük de Kurbiş’i çok seviyor, onunla arkadaş olmaya çalışıyorlardı.” (Hayalî arkadaşlık, French, 2007, Minik Köpek Kitabından, s.17).

“Kurbiş hala benim... (s.23) EN İYİ arkadaşım...” (Hayalî arkadaşlık, French, 2007, Minik Köpek Kitabından, s.24).

“Taşın sözlerini duyan çiçek utanmış.(s.15)

- Evet haklısın. Sizler cansız olabilirsiniz, ama hepiniz birleşip bana can verdiniz. Buradan hiç ayrılmayacağım. Ben hep burada kalacağım ve sizleri süsleyeceğim.” (Hayalî arkadaşlık, Cengiz, 2014, Taş ve Çiçek Kitabından, s.15).

- *“Martının rahatı kaçtı, benekli balığa kızgın kızgın baktı, gökyüzüne havalandı, uçan arkadaşlarının arasına katıldı.”* (Hayalî arkadaşlık, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık Kitabından, s.15).

- *“Yosunların arasından güle oynaya çıkan arkadaşlarını fark etmedi.”* (Hayalî arkadaşlık, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık Kitabından, s.23).

- *“Arkadaşı nefes nefese, “Benekli balık, benekli balık, annen her yerde seni arıyor, nerelerdesin sen?” dedi.”* (Hayalî arkadaşlık, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık Kitabından, s.25).

“Rüzgarın etkisiyle arkadaşının yaprağı hafifçe Küskün’e çarptı.” (Hayalî arkadaşlık, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.4).

“Bak sen şu olanlara! Yine kapı aralandı, içeri yepyeni, rengarenk tavşanlar girdi. Tibo, ‘İyi ki geldiniz!’ diye selamladı arkadaşlarını.” (Hayalî arkadaşlık, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.16).

“Küçük tohumun yanandan geçen karıncalar ona yanıt vermediler. Onun bu sözlerine gülerek geçip gittiler.” (Hayalî arkadaşlık, Cengiz, 2014, Açmaya Korkan Çiçek kitabından, s.10).

“Tatlı köpek, seninle arkadaş olabilir miyiz?” (Hayalî arkadaşlık, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.21).

“Ah şu kardeşim! Nerden bulur getirir bilmem, birbirinden garip çocuklarla doldurur evi. Neymiş o, hepsi de arkadaşymış...” (Akran arkadaşlığı, Akal, 2014, Kardeşimin Garip Arkadaşları kitabından, s.2).

“Oysa benim arkadaşlarım tıpkı bana benzer bu yüzden çok iyi anlaşırız.” (Akran arkadaşlığı, Akal, 2014, Kardeşimin Garip Arkadaşları kitabından, s.3).

“Çatıya çıkmış olan arkadaşları;

- *Haydi sende gel, diye bağıryorlar.”* (Akran arkadaşlığı, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Kurtlar kitabından, s.3).

- *“Papatya Toprak’ın elini tuttu.*

- *Bir süre el ele yürüdüler.”* (Akran arkadaşlığı, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Kurtlar kitabından, s.4).

“Gözleri Toprak’ın mavi ceketini arıyordu.” (Akran arkadaşlığı, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Kurtlar kitabından, s.11).

“Benimle oynar mısınız?”

“Biz oynamayız,” dedi kurtlar. “Yalnızca ağaçların arkasına saklanır hırlarız.” (Hayalî arkadaşlık, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Kurtlar kitabından, s.13).

“Papatya yerden bir çam kozalağı aldı.

“Hadi istop oynayalım. Ebe benim,” dedi.

Ben kozalağı havaya atacağım, onu tekrar tutmadan siz koşabildiğiniz kadar uzağa koşacaksınız.” (Hayalî arkadaşlık, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Kurtlar kitabından, s.14).

“Sonunda ormandan çıkıp çayırılığın kıyısına geldiler. Artık karşı tarafta Papatya’nın yuvası görülebiliyordu. “Ihhh,” dedi kurtlar dişlerini gıcırdatarak, “Daha ileri gidemeyiz. Bizi ziyaret edersin değil mi?”

“Belki,” dedi Papatya.

“Hem o zaman yine çorba yapar ve oynarız.” diye bağırdı kurtlar.” (Hayalî arkadaşlık, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Kurtlar kitabından, s.31).

“Evin kapısını açtı, tavşanları dışarı çıkardı, bazılarını da arkadaşlarıyla tanıştırdı.” (Hayalî arkadaşlık, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.24).

“Tavşanlar çok açtı. Tibo birer havuç getirdi onlara. Karınlarını doyurduktan sonra bir güzel oyuna daldılar. İp atlادılar. (Hayalî arkadaşlık, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.6).

“Zıp zıp zıpladılar, çok eğlendiler.” (Hayalî arkadaşlık, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.7).

“Bak sen şu olanlara! Yine kapı aralandı, içeri yepyeni, rengârenk tavşanlar girdi. Tibo, “İyi ki geldiniz!” diye selamladı arkadaşlarını.” (Hayalî arkadaşlık, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.16).

“Thomas, sabah erkenden, çiftlikteki beyaz tavuklara ve onların sarı civcivlerine yem dağıtıyor. Sevilmek isteyen hayvanlarla ilgilenme sorumluluğuyusa tatlı arkadaşımız Léa'nın olacak!” (Akran arkadaşlığı, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.3).

“Bu yavru kediler ne kadar da tatlı! Manon için birini seçiyorum. Eminim Manon da ona güzel bir isim verecektir!” (Akran arkadaşlığı-hayalî arkadaşlık, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.10).

“Tatlı köpek, seninle arkadaş olabilir miyiz?” (Hayalî arkadaşlık, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.21).

“Baktılar Tuna hiç anlayış göstermiyor, arkadaşlarının duygularını hiçe sayıyor. “Tuna'ya gününü göstermek lazım,” dediler, ona bir oyun oynamaya karar verdiler.” (Hayalî arkadaşlık, Kozikoğlu, 2014, Bilmiş Fare Tuna Kitabından, s.17).

“Tuna dersini almış, o güne dek bilmişlik tasladığı için çok utanmıştı. “Söz bir daha duygularınızı küçümsemeyeceğim. Gördüm ki ben de aynı duruma düşebilirim. Ayrıca bundan sonra sizlerle alay eden biri çıkarsa ben bilirim ne yapacağımı ona!” (Hayalî arkadaşlık, Kozikoğlu, 2014, Bilmiş Fare Tuna Kitabından, s.27).

“Arkadaşlarının kahkahalarını duyunca kandırıldığını anladı. Ona oynanan oyuna aman ne kızdı!” (Hayalî arkadaşlık, Kozikoğlu, 2014, Bilmiş Fare Tuna Kitabından, s.25).

“İşte o zaman birlikte yüzeceğiz... (s.17) ve tırmanacağız...(s.20) ve uçacağız...(s.21) o kocaman ayıcık ve ben.” (Hayalî arkadaşlık, Burfoot, Ayıcık ve Ben Kitabından, s.23).

“İstersen bize katılabilirsin” dedi panda. “Belki yolda senin için ağaç bulabiliriz.” Böylece, orangutan da onlara katıldı ve yola devam ettiler.” (Hayalî arkadaşlık, Preston-Gannon, 2014, Eve Yolculuk Kitabından, s.15).

“Küçük karınca, olanları anlattı. Arkadaşları; Noktalı, Puanlı, Halkalı, Çizgili ve Benekli'nin ağızları açık kaldı.” (Hayalî arkadaşlık, , 20, İnce Belli'nin Düşü Kitabından, s.6).

“O anda adını duydu. Arkadaşları onu çağırıyordu.” (Hayalî arkadaşlık, Aksan, 2007, İnce Belli'nin Düşü Kitabından, s.15).

“Doğa ananın ne demek istediğini, Şimdi anladım arkadaşlar. Bir tutam otun ne işe yaradığını artık öğrendim.” (Hayalî arkadaşlık, Aksan, 2007, İnce Belli’nin Düşü Kitabından, s.17).

“Zavallı ejderhalar! (s.12)

Kuşların, arıların, kedilerin, kaplumbağaların, porsukların, tavşanların, kısacası diğer hayvanların olmadığı bir yerde yaşamak zorunda olmalarına çok üzölmüşler. (s.13)

Ejderhalar gitmeye hazırlanan hayvanlara kalmaları için yalvarmışlar.(s.13)

“Eğer kalırsanız, her şeyi düzelteceğimize söz veriyoruz” demişler.” (Hayalî arkadaşlık, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar Kitabından, s.14).

“Çocuğun iki gözü de sımsıkı kapalıymış.(s.4)

Ta ki üç fare, “bizimle oyna!” diyene kadar.” (Hayalî arkadaşlık, Donaldson, 2006, Yataktan Düşen Ayıcık Kitabından, s.6).

“Babası bir gün, başını pencereden uzatıp, dışarıda hep birlikte keyifle oyun oynayan çocuklara baktı. “Evde yalnız başına bilyelerle oynayacağına arkadaşlarıyla oynayabilirsin,” dedi.” (Akran arkadaşlığı, Ak, 2014, Bilyeler kitabından, s.12).

Arkadaşlık değeri; yerli çocuk kitaplarında, kopan ve tekrar güçlenen kişilerarası bağlar üzerinden aktarılırken çeviri çocuk kitaplarında dostça davranışlar ve arkadaşlık kurmaya yönelik ipuçları verecek şekilde aktarılmaktadır. Yerli kitaplarda arkadaşça davranışa, diyalog kurmaya ve diyalogu devam ettirmeye yönelik ipuçları bulunmamaktadır. Arkadaşlık değeri yerli kitaplarda, küskün ve kırılğan karakterlerin hatalarını fark ederek arkadaşlarının kıymetini anlamaları ile çocuklara betimlenmektedir. Çeviri kitaplar arkadaşlık değerini, hoşça vakit geçiren, davet eden-davet edilen ve birlikteliğin kıymetini bilen karakterler üzerinden betimlemektedir.

Tablo 9. Resimli Çocuk Kitaplarında Arkadaşlık Değeri

	Yerli	Çeviri
Arkadaşlık	Kopan ve tekrar güçlenen kişilerarası bağlar	Dostça davranışlar ve arkadaşlık kurmaya yönelik ipuçları
	Küskün ve kırılğan karakterler	Birlikteliğin kıymetini bilen karakterler
	Hata yaparak arkadaşlığın kıymetini anlama	Hoşça vakit geçirme, davet etme-davet edilme

Tablo 9’da resimli çocuk kitaplarının arkadaşlık değerine yer verme durumları görülmektedir.

- **Resimli Çocuk Kitaplarında Başarı Değeri**

“Böylece gün ışıkları durup dinlenmeden çalıştılar.” (Çalışkanlık, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.16).

“Tırmık gece çalışıp, gündüz tembellik ediyor.” (Çalışkanlık, Göknül, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.14).

“Ben Muti’nin sırrını çözdüm. Odasının içi sanki kış mevsimindeydi. Muti soğuk havada çalışıyordu. Bizde böyle yapmalıyız.” (Çalışkanlık, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.15).

“Muti gülümsemiş, “işin içinde sır yok, hayal gücü var yalnızca,” demiş. Hangi konuda çalışmak istiyorsam, hayal gücümle çevremi o konu ile ilgili kısıntılarla dolduruyorum. Böylece daha coşkulu, daha yaratıcı oluyorum.” (Çalışkanlık, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.28).

“Ben Muti’nin sırrını çözdüm,” demiş onu gözleyen ebru sanatçısı. Odası yüzlerce kuşla doluydu. Kuş seslerini dinleyerek çalışıyor. Yapıtları bu yüzden güzel oluyor.” (Çalışkanlık, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.24).

“Muti çamuru yoğurur, şekillendirir, boyar, sonra da evinin arka bahçesindeki seramik fırınında pişirmiştir.” (Çalışkanlık, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.4).

“Muti’yi izlemek için gönderilen heykeltıraş, gördüklerini arkadaşlarına anlatmış. “Muti’nin odasında hayvanlar vardı. İşin sırrı bu! Çalışırken biz de odamızı

hayvanlarla doldurmalyız, demiş.” (Çalışkanlık, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.18).

“Papatya orada köstebekler için harika tüneller kazdı.” (Çalışkanlık, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar Kitabından, s.6).

“Son olarak papatya, soğuk havaları düşünerek, koyunlara giysiler dikti.” (Çalışkanlık, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar Kitabından, s.26).

“Yapma etme!” deyip akıl veren, “Oturup durmak varken koşmak niye?” diye soran çok olmuşsa da nafile. Koşacakmış İtir, karar vermiş bir kere.” (Çalışkanlık, Ercan Bilgiç, 2014, İtir Koşunca Kitabından, s.15).

“Bütün gün o kadar koşmuş, o kadar çok koşmuş ki, Oturupduranlar köyünden ne kadar uzaklaştığını fark edememiş.” (Çalışkanlık, Ercan Bilgiç, 2014, İtir Koşunca Kitabından, s.18).

“Fom, tekrar kendine güvenir bir şekilde yürümeye başladı ve kervandaki develer onu izledi.” (Özgüven, Goodenow, 2003, Son Deve kitabından, s.27).

“Yine de dişleri arasındaki kuyruğu bırakmamak için var gücüyle mücadele etti.” (Çalışkanlık, Goodenow, 2003, Son Deve Kitabından, s.22).

“Yerleri süpürmeyi çok seviyorum pisicik.” (Çalışkanlık, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.14).

“Bugün, büyük temizlik var!” (Çalışkanlık, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.5).

“Çamaşırları yıkamak, kurulamak, ütölemek... Bugün çok yoruldum!” (Çalışkanlık, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.9).

“Benden rica ettiği lekeli pantolonunu yıkadım ve kuruması için altına astım.” (Çalışkanlık, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.11).

“Eğretili otları, laleler, sardunyalılar ve palmyeler! Hepsiyle Camille ilgileniyor. Onları sık sık suluyor.” (Çalışkanlık, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.11).

“Haydi bakalım, eve işleri için kolları sıvayalım! Mobilyaların tozunu almak için fırçayla dans edeceğim!” (Çalışkanlık, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.13).

“Birkaç süpürge dokunuşuyla ev yeniden tertemiz oldu!” (Çalışkanlık, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.17).

“Büyükbabamın portresi çok tozlanmış. Fırçayla güzelce temizlemek gerek.” (Çalışkanlık, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.18).

“O kadar çok hamur yoğurmuş ki kolu ağrıyor!” (Çalışkanlık, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.20).

“Sonunda bütün işler bitti!” (Çalışkanlık, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi Kitabından, s.23).

“Çalışkan gün ışıkları en kuytu köşelere kadar sokuldular. Biri ayının inine girip kış uykusundaki ayıyı uyandırdı.” (Çalışkanlık, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları Kitabından, s.9).

“Çalışkan gün ışıkları kentlerdeki evlerin pencerelerinden içeri sızdılar.” (Çalışkanlık, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları Kitabından, s.17).

“Küçük kızın yüzündeki mutluluğu gören, çalışkan gün ışıkları birbirine bakıp neşeye gözlerini kırptılar.” (Çalışkanlık, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları Kitabından, s.18).

“O günden sonra gün ışıkları hiç boş durmadılar. Hep çalıştılar.” (Çalışkanlık, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları Kitabından, s.12).

“Ağaca tırmandı. Fareleri gözetledi.” (Çalışkanlık, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel Kitabından, s.12).

“Bir kaçını kovaladı.” (Çalışkanlık, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel Kitabından, s.13).

“Bir kaçını yakaladı.” (Çalışkanlık, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel Kitabından, s.14).

“Babası arabayı yıkıyor. Ayşe kuruluyor.” (Çalışkanlık, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel Kitabından, s.2).

“Annesi evde ütü yapıyor.” (Çalışkanlık, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel Kitabından, s.3).

“Babası saksılara çiçek ekiyor. Ayşe suluyor.” (Çalışkanlık, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel Kitabından, s.5).

“Annesi mutfakta yemek hazırlıyor.” (Çalışkanlık, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel Kitabından, s.6).

“Ben de bundan sonra ağzımı hep çok açarım, yeni yeni inciler yaparım demiş.” (Çalışkanlık, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.12).

“Böylece çalışkan gün ışıkları, her gün yeryüzünü daha çok ısıttılar. Hava, toprak, su ısınınca doğa yeniden canlandı.” (Çalışkanlık, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.12).

“Oturupduranlar köyünde ürünler tarlalarda çürüyor, ekinler kargalara yem oluyor. El ele verelim, çalışalım, oturup duran ahaliyi yerinden kaldıralım. Ürünleri toplayıp koruncaklara taşıyalım.” Oturup duran ahali nihayet yerinden kalkmış. Bağ bozulmuş, hasat toplanmış.” (Çalışkanlık, Ercan Bilgiç, 2014, İtir Koşunca kitabından, s.24).

“Babası arabayı yıkıyor. Ayşe kuruluyor. Annesi evde ütü yapıyor. Babası saksılara çiçek ekliyor.” (Çalışkanlık, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.2-5.).

Başarı değeri; yerli çocuk kitaplarında, durmaksızın çalışan, çoğunlukla gün içindeki görevlerini yerine getiren karakterler üzerinden aktarılırken çeviri kitaplarda üretmeyi ve çalışmayı seven, belli aralıkla çalışan, bazen yorulan ve dinlenen, işbirliği yapan, üzerine düşen sorumluluğu yerine getiren karakterler üzerinden aktarılmaktadır. Yerli kitaplarda sanatsal tasarımlar ve üretimler de başarı değeriyle ilişkilendirilmektedir. Çeviri kitaplarda başarı değeri özgüven değeriyle ilişkilendirilmektedir. Yerli kitapların bazısında başarı değeri çalışma eylemine yer veren kelime tekrarlarıyla aktarılırken çeviri kitaplarda başarı değeri gayret eden ve mücadele eden kahramanlar aracılığıyla aktarılmaktadır.

Tablo 10. Resimli Çocuk Kitaplarında Başarı Değeri

	Yerli	Çeviri
Başarı	Durmaksızın çalışma, günlük görevleri yerine getirme	Üretme, çalışma, yorulma, dinlenme, işbirliği yapma
	Sanatsal tasarımlar ve üretimlerle ilişkilendirme	Özgüvenle ilişkilendirme
	Çalışma eyleminin sık sık tekrarlanması	Gayrete ve mücadeleye vurgu

Tablo 10’da resimli çocuk kitaplarının başarı değerine yer verme durumları görülmektedir.

- **Resimli Çocuk Kitaplarında Bilgelik Değeri**

“Ama bence yanlış söylenmiş. Daha doğru olurdu “kulağından düştü” denseymiş...” (Eleştiri, Çınaroğlu, 2007, Babamın Burnundan Düştüm kitabından, s.24).

“Haftalardır seni izliyorum. Yaptıkların hiç hoş değil. Üstelik büyüyemedin. Yalnız kaldın. Bu huyundan vazgeç artık.” (Eleştiri, Serbest, 2007, Küskün Ayçiçeği kitabından, s.14).

“Bayım, sanırım bu aracın ciddi bir sorunu var. Çalıştı mı durmak bilmiyor.” (Eleştiri, Fırat, 2005, İlk Araba kitabından, s.15).

Neden buna bir fren yapmamışlar ki? Diye bağırdı Pıtır.” (Eleştiri, Fırat, 2005, İlk Araba kitabından, s.13).

“Söz bir daha duygularınızı küçümsemeyeceğim. Gördüm ki ben de aynı duruma düşebilirim. Ayrıca bundan sonra sizlerle alay eden biri çıkarsa ben bilirim ne yapacağımı ona!” (Özeleştiri, Kozinoğlu, 2014, Bilmiş Fare Tuna kitabından, s.27).

“Tırmık hala uyuyor. Tırmık tembel mi? Hiç sanmam.” (Eleştiri, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.7).

“Evet, sizi izlerken taşıtımın eksik yönlerini keşfetmiş oldum.” (Özeleştiri, Fırat, 2005, İlk Araba kitabından, s.16).

“Böyle dünyaya gelir mi hiç insan?... İyice aklım karıştı. Bu doğru mu acaba?...” (Eleştiri, Çınaroğlu, 2007, Babamın Burnundan Düştüm kitabından, s.10-12).

“Küskün düşündü düşündü. Korkuluk çok haklıydı. Yalnızlık gerçekten de iyi değildi. Yaptıkları kendine zarar veriyordu. Kararını verdi. Artık arkadaşlarına küsmemeliydi.” (Eleştiri, Serbest, 2007, Küskün Ayçiçeği kitabından, s.15).

“Neden? diye sordu Küçük Prenses.” (Eleştiri, Ross, 2001, Ellerimi Yıkamak İstemiyorum, s.2).

“Neden ellerimi yıkamak zorundayım? Dedi Küçük Prenses.” (Eleştiri, Ross, 2001, Ellerimi Yıkamak İstemiyorum, s.10).

“Neden? İki kere yıkadım zaten, dedi Küçük Prenses.” (Eleştiri, Ross, 2001, Ellerimi Yıkamak İstemiyorum, s.6).

“Mikroplar ne dedi, Küçük Prenses.” (Eleştiri, Ross, 2001, Ellerimi Yıkamak İstemiyorum, s.10).

“Mikroplar neye benzer? Dedi Küçük Prenses.” (Eleştiri, Ross, 2001, Ellerimi Yıkamak İstemiyorum, s.17).

“Babası arabayı yıkıyor. Ayşe kuruluyor.” (Eleştiri, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.2).

“Annesi evde ütü yapıyor.” (Eleştiri, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.3).

“Tırmık şiltesinde uyuyor.” (Eleştiri, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.4).

“Babası saksılara çiçek ekiyor. Ayşe suluyor.” (Eleştiri, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.5).

“Annesi mutfakta yemek hazırlıyor.” (Eleştiri, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.6).

“Gece olunca, annesi, babası” (s.9) “ve Ayşe uyuyunca,” (Eleştiri, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.10).

“Tırmık gözlerini açtı. Dışarı çıktı.” (Eleştiri, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.11).

“Ağaca tırmandı. Fareleri gözetledi.” (Eleştiri, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.12).

“Dünyaya nasıl geldik?...” (Eleştiri, Çınaroğlu, 2007, Babamın Burnundan Düştüm kitabından, s.2).

“Nazlı'nın dediğine göre, annesi onu bulmuş bir lahananın içinde. Şaştım kaldım doğrusu. Hiç öyle şey olur mu?” (Eleştiri, Çınaroğlu, 2007, Babamın Burnundan Düştüm kitabından, s.4).

“Can ise biraz kararsız. Seni de leylek getirdi demiş annesi, “çooook uzaklarda bir yerlerden.” İyi ama nerden?...” (Eleştiri, Çınaroğlu, 2007, Babamın Burnundan Düştüm kitabından, s.6).

“Şimdi hangisi inansın Can?...” (Eleştiri, Çınaroğlu, 2007, Babamın Burnundan Düştüm kitabından, s.8).

“Çok kızdım işte o an ayağımı vurdum yere “doğruyu söyleyin bana,” dedim, “kandırmaca yapmayın. Lahanadan mı çıktım, annemin karnından mı? Leylek mi getirdi, doktor amca mı? Annemin burundan mı düştüm, babamın burnundan mı?..”(Eleştiri, Çınaroğlu, 2007, Babamın Burnundan Düştüm kitabından, s.16).

“Babamın burnundan düşmemse yalnızca bir benzetmemiş.” (Eleştiri, Çınaroğlu, 2007, Babamın Burnundan Düştüm kitabından, s.22).

Bilgelik değeri; yerli çocuk kitaplarında, kahramana yardımcı olmaya çalışan diğer karakterlerin durum çözümlenmeleriyle birlikte aktarılırken çeviri çocuk kitaplarında kahramanın soru sorma becerisiyle birlikte aktarılmaktadır. Çeviri çocuk kitapları soru sorma ve sorgulama ile eleştiri değerine vurgu yaparken yerli çocuk kitapları hatasını anlayan kahramanların iç hesaplaşmalarıyla özeleştiri değerine vurgu yapmaktadır.

Tablo 11. Resimli Çocuk Kitaplarında Bilgelik Değeri

	Yerli	Çeviri
Bilgelik	Başkalarının yardımıyla düşünme becerisini kullanma	Soru sorma becerisi sergileme
	Özeleştirme, hatayı farketme, iç hesaplaşmalar	Sorgulama

Tablo 11’de resimli çocuk kitaplarının bilgelik değerine yer verme durumları görülmektedir.

- ***Resimli Çocuk Kitaplarında Hoşgörü Değeri***

“Beni üzen ya da kızdıran birçok şey yapmasına rağmen (s.30) bir ablanın sahip olabileceği en iyi kardeş, benim kardeşim.” (Hoşgörü, Simmons&Birkett, 2014, En İyi Kardeş Benim Kardeşim kitabından, s.31).

“Çok üzüldü annesi bunu duyunca. Ama yine de kızmadı küçük canavarına.” (Hoşgörü, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne! kitabından, s.14).

“Çünkü minik ayıcık tırmanmaktan hoşlanmıyordu. Minik ayıcığa önemli değil dedim...” (Hoşgörü, Burfoot, 2006, Ayıcık ve Ben kitabından, s.13).

Hoşgörü değeri, yerli kitaplarda vurgulanmamıştır. Hoşgörü değerine çeviri kitaplarda az da olsa yer verilmiştir. Çeviri kitaplarda hoşgörü değeri sabır, kabul ve farklı beğenilere saygı ile ilişkilendirilmektedir.

Tablo 12. Resimli Çocuk Kitaplarında Hoşgörü Değeri

	Yerli	Çeviri
Hoşgörü	-----	Sabır
	-----	Kabul
	-----	Farklı beğenilere saygı

Tablo 12’de resimli çocuk kitaplarının hoşgörü değerine yer verme durumları görülmektedir.

- **Resimli Çocuk Kitaplarında İyilikseverlik Değeri**

“İbo, heyecanla eve dönüp bir süre bilyelerle oynadıktan sonra, eskisi gibi zevk olmadığını fark etti. Oyun gerçekten çok kısa sürmüştü. Hep birlikte oynamanın zevki, tek başına oynarken yoktu ki...” (Paylaşma, Ak, 2014, Bilyeler kitabından, s.27).

“Ayşegül, samanları toplamada çiftçilere yardım ediyordu.” (Yardımlaşma, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.4).

“Birinin beni sallaması gerek. Bela, yardım eder misin?” (Yardımlaşma, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.13).

“Sonunda Papatya ağaçlara tırmanıp inmelerine yardımcı olmak zorunda kaldı.” (Yardımlaşma, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Kurtlar kitabından, s.22).

“O sabah İnci ile Ege, Sezgin’e yardım ediyordu.”(Yardımlaşma, Gliori, 2014, Kahraman İtfaiyeciler kitabından, s.5).

“Karınları acıkmıştı ve yiyecek bir şeyler aramaya başladılar. “Size yardım edeceğim,” dedi papatya. ‘Size yardım edeceğim,’ dedi papatya. Koyunların hangi yiyeceklerden hoşlandıklarını çok iyi bilirim.” (Yardımlaşma, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.13).

“Gökyüzünde uçan küçük kuşlar, size kovamla su getirdim. Haydi yıkanmaya gelin! Bu yaz sıcakta biraz serinleyin.” (Yardımlaşma, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.24).

“Evet, biz taş, toprak ve su canlı değiliz; ama senin yaşamana yardım ettik.” (Yardımlaşma, Cengiz, 2014, Taş ve Çiçek kitabından, s.13).

“Birden aklına bir fikir geldi. Hep birlikte oynamanın bir yolu vardı!” (Paylaşma, Ak, 2014, Bilyeler kitabından, s.27).

“Bilyeleri küpe doldurup, tıpkı babasının yaptığı gibi, pencereden aşağı boşaltıverdi.” (Paylaşma, Ak, 2014, Bilyeler kitabından, s.27).

“Sonra da Pisi’ye dönüp, “Bence, bu seferki yarışmaya büyükler de katılmalı, dedi.” (Paylaşma, Ak, 2014, Bilyeler kitabından, s.27).

“Arkadaşlarım yardıma gelene kadar dolabın kilidini açmalıyım.” (Yardımlaşma, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi kitabından, s.5).

“Benden rica ettiği lekeli pantolonunu yıkadım ve kuruması için altına astım.” (Yardımlaşma, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi kitabından, s.11).

“Çıtır ile Pıtır, Doktor Patiş’e uğradılar. Papağanını vereceklerdi. Doktor hanım çok sevindi.” (Yardımlaşma, Fırat, 2005, Büyülü Kitap Kitabından, s.3).

“Buyurun hoş geldiniz, dedi.” (Yardımlaşma, Fırat, 2005, Büyülü Kitap Kitabından, s.3).

“Beraber eve girdiler.” (Yardımlaşma, Fırat, 2005, Büyülü Kitap Kitabından, s.3).

“Doktor hanım :” (Yardımlaşma, Fırat, 2005, Büyülü Kitap Kitabından, s.3).

“Sağolun çocuklar. Zahmet oldu size.” (Yardımlaşma, Fırat, 2005, Büyülü Kitap Kitabından, s.3).

“Ben de yardım edeyim, diyen Çıtır da onunla gitti.” (Yardımlaşma, Fırat, 2005, Büyülü Kitap Kitabından, s.7).

“Babası arabayı yıkıyor. Ayşe kuruluyor.” (Yardımlaşma, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel Kitabından, s.2).

“Babası saksılara çiçek ekıyor. Ayşe suluyor.” (Yardımlaşma, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel Kitabından, s.5).

“Koruncuk köyü diye bilinen bu köyün her hanesinde, korunma ihtiyacı bulunan çocuklar, sevgi içinde yaşayıp büyürlermiş. Kapılarını çalan İtir’a koruncuk köyünün çocukları kucak açmışlar.” (Yardımlaşma, Ercan Bilgiç, 2014, İtir Koşunca Kitabından, s.20).

“ O gece bizim kızı konuk etmişler.” (Yardımlaşma, Ercan Bilgiç, 2014, İtir Koşunca Kitabından, s.21).

“Oturduranlar köyünde ürünler tarlalarda çürüyor, ekinler kargalara yem oluyor. El ele verelim, çalışalım, oturup duran ahaliyi yerinden kaldıralım. Ürünleri toplayıp koruncaklara taşıyalım.” (Yardımlaşma, Ercan Bilgiç, 2014, İtir Koşunca Kitabından, s.24).

“Çiftlik işlerinde İpek Hanım ile Hakan Bey’e yardım ediyor. Traktörün ve diğer çiftlik araçlarının bakımını yapmak ve onları kullanmak Sezgin’in işi.” (Yardımlaşma, Gliori, 2014, Kahraman İtfaiyeciler kitabından, s.4).

“Bu Şans, büyükannemin kedisi.” (Yardımlaşma, Amery, 2005, Kraliyet Süpürgesi Kitabından, s.11).

“Zavallı Şans mahsur kalmış ve aşağı inemiyor.” dedi Çıtıptı.” (Yardımlaşma, Amery, 2005, Kraliyet Süpürgesi Kitabından, s.11).

“Kedi süpürgenin üzerine atladı.” (Yardımlaşma, Amery, 2005, Kraliyet Süpürgesi Kitabından, s.12).

“Sıkı tutun Şans.” dedi Çıtıptı. “artık güvendesin.” (Yardımlaşma, Amery, 2005, Kraliyet Süpürgesi Kitabından, s.12).

“Bu kesinlikle miniğin karnını doyurmasına yardımcı olur!” (Yardımlaşma, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.5).

“Ayşegül’ün küçük komşuları Ece ile Deniz, Hophop’a her gün havuç, bezelye ve elma kabukları getiriyorlardı.” (Yardımlaşma, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.5).

“Bu, ağaç kesim bölgesinde çalışan Uğur’un makinesinin sesiydi.” (Yardımlaşma, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.16).

“Bize Uğur yardım edebilir, ondan fikir alabilir,” dedi Ayşegül. “Uğur ormanı iyi bilir. Bize göstereceği güvenli ve uygun bir yer vardır elbette! Hadi, onun yanına gidelim!” (Yardımlaşma, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.16).

“Ben yalnızca küçük tavşanımı bırakabilecek tehlikesiz bir yer arıyordum,” diye başından geçenleri Uğur’a anlattı Ayşegül. “Ben ormanın içinde senin aradığın bir yer biliyorum,” dedi Uğur.” (Yardımlaşma, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.17).

“Ay!” (s.14).

“Kımlıdatamıyorum bile!” (Yardımlaşma, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.14).

“Hugo imdada yetişir!” (Yardımlaşma, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.15).

“Teşekkürler, Hugo!” (Yardımlaşma, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.17).

“Son olarak papatya, soğuk havaları düşünerek, koyunlara giysiler dikti.” (Yardımlaşma, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.26).

“Taş ağır ağır anlatmaya başlamış:”

- *“Rüzgar seni buraya getirdiğinde minik, kara kuru bir tohumdun. Taşlarımın arasında sana yer verdim. Taşların arasında biriken toprak seni koynuna alıp besledi. Su da seni sulayıp büyüttü. Güneş ışıkları seni ısıttı. Filizlendin, büyüdün. Tomurcuklandın, çiçek oldun. Şimdi çiçeklerinden yeni tohumlar büyüyecek ve bu hep böylece sürüp gidecek... Oysa ben hep taş olarak kalacağım.”* (Yardımlaşma, Cengiz, 2014, Taş ve Çiçek kitabından, s.14).

“Taşın sözlerini duyan çiçek utanmış.” (Yardımlaşma, Cengiz, 2014, Taş ve Çiçek kitabından, s.15).

“Evet haklısın. Sizler cansız olabilirsiniz, ama hepiniz birleşip bana can verdiniz. Buradan hiç ayrılmayacağım. Ben hep burada kalacağım ve sizleri süsleyeceğim.” (Yardımlaşma, Cengiz, 2014, Taş ve Çiçek kitabından, s.15).

“Şekerleme dolabının anahtarını bana getirdiğin için teşekkürler küçük Biber. Sana söz veriyorum tüm şekerlemeleri paylaşacağız!” (Yardımlaşma, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.22).

İyilikseverlik değeri yerli çocuk kitaplarında yardımlaşma, paylaşma ve dayanışma üzerinden aktarılırken çeviri çocuk kitaplarında yardım isteme, hayvanlara ve insanlara yardım eli uzatma üzerinden aktarılmaktadır. Yerli çocuk kitaplarında kahramanlar yardım istememektedirler.

Tablo 13. Resimli Çocuk Kitaplarında İyilikseverlik Değeri

	Yerli	Çeviri
İyilikseverlik	Yardımlaşma	Yardım isteme
	Paylaşma	Hayvanlara yardım etme
	İnsanlara yardım etme	İnsanlara yardım etme

Tablo 13’te resimli çocuk kitaplarının iyilikseverlik değerine yer verme durumları görülmektedir.

- ***Resimli Çocuk Kitaplarında Mutluluk Değeri***

“Dışarıya oynamaya çıkınca hele, ondan mutlusu olmazdı.” (Mutluluk, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne! kitabından, s.7).

“Neşe içinde yürümeye başladı. Bir yandan şarkı söylüyordu.” (Mutluluk, Aksan, 2007, İnce Belli’nin Düşü kitabından, s.1).

“Birlikte neşe içinde oyunlar oynamışlar, kıkır kıkır gülmüşler.” (Mutluluk, Ercan Bilgiç, 2014, İtir Koşunca kitabından, s.21).

“Aylar sonra pembe yanaklı, güzel gözlü, çok şirin bir genç kız, babasından aldığı doğum günü hediyesini görünce çok mutlu olmuş.” (Mutluluk, Gündeş, 2004, Küçük İstiridyeye kitabından, s.13).

“Yeni öğretmen o sabah sınıfa girdiğinde nedense çok neşeliydi.” (Mutluluk, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.31).

“Tibo yüzünde kocaman bir gülümsemeye uyandı.” (Mutluluk, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.7).

“Benekli balık ile annesi daha derinlere inmek için mercanların yanından neşeyle ayrıldılar.” (Mutluluk, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık kitabından, s.36).

“Çıtır ile Pıtır, Doktor Patiş’e uğradılar. Papağanını vereceklerdi. Doktor hanım çok sevindi.” (Mutluluk, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.3).

“Selin annesine baktı.” (Mutluluk, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne! kitabından, s.29).

“Gülümsedi ve...” (Mutluluk, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne! kitabından, s.29).

“Evet” dedi. (Mutluluk, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne! kitabından, s.29).

“Doğa Ana gülümseyerek:

“Çevresinden dolanabilirsin. Ayrıca şunu da unutma İncebelli, doğada gördüğün her şeyin bir yararı vardır. Dedi.” (Mutluluk, Aksan, 2007, İnce Belli’nin Düşü kitabından, s.6).

“İncebelli otların arasından çıktı. Korkuyla çevresine bakınarak;” (Mutluluk, Aksan, 2007, İnce Belli’nin Düşü kitabından, s.18).

“Uzun burunlu, şiş göbekli, koca ayaklı adama nerede? Diye sordu. Arkadaşları; “ (Mutluluk, Aksan, 2007, İnce Belli’nin Düşü kitabından, s.18).

“Biz öyle birini görmedik İncebelli. Diye gülmüşler.” (Mutluluk, Aksan, 2007, İnce Belli’nin Düşü kitabından, s.18).

“Denizanası gülümsemiş istiridyeye. Sonra da sakın sakın yaklaşmış yanına.” (Mutluluk, Gündeş, 2004, Küçük İstiridyeye kitabından, s.11).

“İstiridyecik biraz üzölmüş. Ancak denizanasının söylediklerini hatırlamış. Sevinmiş bu kez. “Ben de bundan sonra ağzımı hep çok açarım, yeni yeni inciler yaparım. demiş.” (Mutluluk, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.14).

“Çünkü inciler de bir arada bulunmaktan ve bu sevimli kızın koynunda olmaktan çok mutluymuş.” (Mutluluk, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.16).

“Yoksa unuttunuz mu?” diye gülümsedi yeni öğretmen. “Öğretmeninizin bebeği olacak. Sizlerle vedalaşmıştı ya...” (Mutluluk, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.6).

“Yeni öğretmen gülümsedi uzanıp şapkasını eline aldı. “Siz bu şapkanın sihirli olduğunu biliyor muydunuz?” (Mutluluk, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.12).

“Yeni öğretmen yine güldü. “Hmm... Siz hayal gücünün büyüsunü unutmuşsunuz anlaşılır.” dedi.” (Mutluluk, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.12).

“Yeni öğretmen gülerek yanıtladı: “Bugün konumuz sanat eserleri. Müzeye gideceğiz. Müzenin nasıl bir yer olduğunu bilen var mı?” (Mutluluk, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.19).

“Yaşasın! diye bağırdı çocuklar.” (Mutluluk, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.38).

“Sevindi, ellerini çırptı.” (Mutluluk, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.7).

“Yaşasuuun! diye çığlık attı Tibo.” (Mutluluk, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.13).

“Sonra tavşan piramidi yaptılar, paldır küldür yere düştüler, katıla katıla güldüler!” (Mutluluk, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.19).

“Ama ilk gelen sarı, kırmızı ve gri tavşanlar Tibo’yla kaldı. Böyle çok daha mutluydular.” (Mutluluk, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.26).

“Yanlarından geçerken mercanların coşkulu davetini bile kaçırdı.” (Mutluluk, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık kitabından, s.9).

“Benekli balık hayran hayran martının kanatlarına baktı, “Ayyy, ne kadar güzel!” diye çığlık attı.” (Mutluluk, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık kitabından, s.15).

“Martular ne kadar da mutluydu, maviliklerde, pofuduk bulutlar arasında ne kadar güzel süzülüyorlardı.” (Mutluluk, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık kitabından, s.23).

“Yosunların arasından güle oynaya çıkan arkadaşlarını fark etmedi.” (Mutluluk, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık kitabından, s.23).

“Benekli balık ile annesi daha derinlere inmek için mercanların yanından neşeyle ayrıldılar.” (Mutluluk, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık kitabından, s.36).

“Ayı gözlerini ovuşturarak ininden çıkıp çevresine baktı. Gün aşığını görünce neşeyle bağırdı.” (Mutluluk, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.9).

“Bir tatil sabahı, küçük bir kız gözkapaklarına değen gün ışıklarıyla uyandı. Yatağından kalkıp pencereye gitti.” (Mutluluk, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.17).

“Perdeyi açıp bakınca içi sevinçle doldu ve neşeyle bağırdı:” (Mutluluk, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.18).

“Anne, baba! Koşun! Bahçedeki erik ağacı bembeyaz çiçek açmış. Bahar geldi! İlkbahar geldi!” (Mutluluk, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.18).

“Küçük kızın yüzündeki mutluluğu gören, çalışkan gün ışıkları birbirine bakıp neşeyle gözlerini kırptılar.” (Mutluluk, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.18).

“Patiş Hanım:

- *Hiç zahmet olur mu? Sizinle birlikte olmaktan mutlu oldum. Çok iyi zaman geçirdik. Yine beklerim... Tekrar görüşmek üzere, dikkatli gidin, dedi.”* (Mutluluk, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.14).
- *“Ve ben ne zaman huysuzlaşsam ve yakınımnda olmasını istemesem, (s.26) bebek gülümsemesiyle şipşirin gülüyor ve saçlarımı çekiştiriyor.”* (Mutluluk, Simmons-Birkett, 2014, En İyi Kardeş Benim Kardeşim Kitabından, s.27).
- *“Küçük kayıkları onları uzaklara, çok uzaklara taşıdıkça, dört hayvan neşeyle oynadılar ve eğlendiler.”* (Mutluluk, Preston-Gannon, 2014, Eve Yolculuk kitabından, s.20).

Mutluluk değeri; yerli çocuk kitaplarında, kahramanların mutlu olduğunu ifade etmesiyle aktarılırken çeviri kitaplarda mutluluk, kahramanların eylemleri ve davranışları üzerinden aktarılmaktadır. Yerli kitaplar çocukların duygularının farkında olmasını sağlayacak bir şekilde mutluluk değerine yer verirken çeviri kitaplar neyle/ne yaparak mutlu olacağını belirten kahramanlarla mutluluk değerini vurgulamaktadır.

Tablo 14. Resimli Çocuk Kitaplarında Mutluluk Değeri

	Yerli	Çeviri
Mutluluk	Mutluluğun sözel ifadesi	Mutluluğun davranışlardaki yansıması
	Duygu farkındalığı	Mutlu olmaya yönelik ipuçları sunma

Tablo 14’de resimli çocuk kitaplarının mutluluk değerine yer verme durumları görülmektedir.

- ***Resimli Çocuk Kitaplarında Nezaket Değeri***

“*Merhaba! Benim adım Leyla.*” (Nezaket, Kozinoğlu, 2014, Bilmiş Fare Tuna kitabından, s.5).

“*Sonra da iki küçük kıza iyi geceler dileyip uyuttu.*” (Nezaket, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne! kitabından, s.25).

“*Tanıştığımızı çok sevindim. Kitabın yeni sahibi sen olmalısın...*” (Nezaket, Fırat, 2005, İlk Araba kitabından, s.6).

“*Sağol güzeller güzeli Doğa Ana sağol! dedi.*” (Nezaket, Aksan, 2007, İnce Belli’nin Düşü kitabından, s.17).

“*Benden rica ettiği lekeli pantolonunu yıkadım ve kuruması için altına astım.*” (Nezaket, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşİ kitabından, s.11).

“Buyurun hoş geldiniz, dedi. Beraber eve girdiler.” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.3).

“Günaydın gün ışığı. İyi ki beni uyandırdın. Öyle acıkmıştım ki!” (Nezaket, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.9).

“Bir dodo kuşu, adasında oturmuş yaklaşan kayığı ve yolcularını seyrediyordu. Kıyıya iyice yaklaştıklarında “Merhaba” diye seslendi.” (Nezaket, Preston-Gannon, 2014, Eve Yolculuk kitabından, s.26).

“Sevgili büyükannesinin ikram ettiği çayı, bir parmağını havada tutarak içiyor. Çok kibardır!” (Nezaket, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi kitabından, s.22).

“Çıtır ile Pıtır, Doktor Patiş’e uğradılar. Papağanını vereceklerdi. Doktor hanım çok sevindi.” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.3).

“Sağolun çocuklar. Zahmet oldu size.” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.3).

“Bu arada Pıtır’ın sarılı parmağını görünce merakla sordu:” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.4).

“Hayrola ? Ne oldu sana?” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.4).

“Sonra çocuklara dönerek:” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.6).

“Bu papağan biraz ukaladır. Kendi istemedikçe konuşmaz. Demek ki onu fazla zorlamışsın. Neyse... Geçmiş olsun! Diye ekledi.” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.6).

“Geveze’yi başka bir odaya bıraktı. Sonra salona dönünce:” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.6).

“Çocuklar siz oturun. Ben size bir şeyler hazırlayayım, dedikten sonra mutfığa yöneldi.” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.7).

“Ben de yardım edeyim, diyen Çıtır da onunla gitti.” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.8).

“Biraz sonra Pıtır’ın gözleri düzeldi. Çaylarını içtiler. Sohbet ettiler. Hava yavaş yavaş kararıyordu.” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.13).

“Çok geç olmadan biz artık kalkalım. Sizi yeterince meşgul ettik. Zahmet verdik. Her şey için teşekkür ederiz, dedi Çıtır.” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.14).

“Hiç zahmet olur mu? Sizinle birlikte olmaktan mutlu oldum. Çok iyi zaman geçirdik. Yine bek (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.14) lerim... Tekrar görüşmek üzere, dikkatli gidin, dedi.” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.15).

“Onları kapıya kadar geçirdi. Birbirlerine iyi akşamlar dilediler.” (Nezaket, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.15).

“Nasıl geçti dün, iyi eğlendiniz mi? Eğer istersen biz de Pelin’i davet ederiz bu cumartesi.” (Nezaket, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne! kitabından, s.29).

“Teşekkürler” ve “Lütfen” diyemiyor.” (Nezaket, Simmons&Birkett, 2014, En İyi Kardeş Benim Kardeşim kitabından, s.11).

“...martıların şarkılarını dinleyerek ve balıklarla selamlaşarak birlikte yol almaya başladılar.” (Nezaket, Preston-Gannon, 2014, Eve Yolculuk kitabından, s.12).

“İstersen bize katılabilirsin” dedi panda. “Belki yolda senin için ağaç bulabiliriz.” Böylece, orangutan da onlara katıldı ve yola devam ettiler.” (Nezaket, Preston-Gannon, 2014, Eve Yolculuk kitabından, s.15).

“Neden bizimle gelmiyorsun?” diye fısıldadı panda. “Buradan çok uzaklara gidebiliriz.” Böylece fil de kayığa bindi.” (Nezaket, Preston-Gannon, 2014, Eve Yolculuk kitabından, s.18).

“Artık eve gitmek istiyordu Selin. Pelin’i de öpüp hoşça kal dedi. Sonra da annesiyle el ele çıktı gitti.” (Nezaket, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne! kitabından, s.27).

“Merhaba, adım Püskülcük. Ben bu kitabın perisiyim dedi.” (Nezaket, Fırat, 2005, İlk Araba kitabından, s.6).

“Hayır! Ben senin kadar gerçeğim. Korkma... Senin adın ne?” (Nezaket, Fırat, 2005, İlk Araba kitabından, s.6).

“Şeyyy!... Benim adım Pı... Pıtır.” (Nezaket, Fırat, 2005, İlk Araba kitabından, s.6).

“Merhaba! Adım Nicholas Cugnot. Mühendisim: Bu aracı yeni yaptım. Ya siz kimsiniz?” (Nezaket, Fırat, 2005, İlk Araba kitabından, s.15).

“Çıtır, kısaca kendilerini tanıttı.” (Nezaket, Fırat, 2005, İlk Araba kitabından, s.15).

“Merhaba! Benim adım Leyla.” (Nezaket, Kozinoğlu, 2014, İnatçı Kirpi Mina kitabından, s.7).

“Merhaba Ayşegül! Senin burada ne işin var,” diye sordu Uğur.” (Nezaket, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.16).

“Bu hıçkırıkları duyan denizanası dayanamayıp yanına yaklaşmış.” (Nezaket, Gündeş, 2004, Küçük İstiridyeye kitabından, s.11).

“Ne var istiridyecik? Ne oldu? Neden ağlıyorsun, diye sormuş.” (Nezaket, Gündeş, 2004, Küçük İstiridyeye kitabından, s.11).

“Karşularına ilk çıkan, hayvanat bahçesi görevlisi kadar kocaman, kırış kırış, gri bir yavru oldu. “Bu bir fil yavrusu,” dedi Ege. “Hortumu gıdıklıyor!” “Hoş geldin yavru fil,” dedi Defne Su.” (Nezaket, C.Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.6).

“O sırada bir deniz ayısı, yavrusuyla yaklaştı. “Senin yavrunu da gördük,” dedi Sonya. “Çok tatlı!” (Nezaket, C.Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.19).

“Ayrılmadan önce aslanları görebilir miyiz?” diye sordu Sonya. “Yavruları olmasa da en sevdiğim onlar.” (Nezaket, C.Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.22).

“Elbette,” dedi Mehmet. “Haydi, yanlarına gidelim.” (Nezaket, C.Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.22).

“Bize yavruları gösterdiğin için teşekkürler anne aslan. Tüm hayvanları bize gösterdiğin için sana da teşekkürler Mehmet amca.” (Nezaket, C.Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.24).

“Ne zaman isterseniz!” diye yanıtladı Mehmet. “Yine gelin!” (Nezaket, C.Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.24).

“Elini tutabilir miyim?” diye sordu minik köpek.” (Nezaket, French, 2007, Minik Köpek kitabından, s.3).

“Büyük köpek, “şimdi meyve suyu içerebilir miyiz?” diye sordu.” (Nezaket, French, 2007, Minik Köpek kitabından, s.6).

“Büyük teyze Akıllıpati, “Birazda tatlı miniğim merak etme,” dedi.” (Nezaket, French, 2007, Minik Köpek kitabından, s.9).

“Merhaba Bella!” (Nezaket, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.6).

“Elbette!” (Nezaket, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.14).

“Bela, yardım eder misin?” (Nezaket, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.13).

“Paten kaymaya gitmeye hazır mısın?” (Nezaket, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.6).

“Affedersin, Hugo, paten kaymaya gideceğimiz tamamen aklımdan çıkmış. Ben Cicim ile oyun parkına gideceğim.” (Nezaket, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.7).

“Merhabaaa!” (Nezaket, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.8).

“Teşekkürler, Hugo!” (Nezaket, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.17).

“Şapkalı yabancı, “merhaba!” dedi gülümseyerek. “Ben yeni öğretmeninizim.” (Nezaket, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.6).

“Günaydın çocuklar!” (Nezaket, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.19).

“Bugün ne öğreneceğiz öğretmenim? diye merakla sordu kıvrıcık saçlısı.” (Nezaket, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.38).

“Papatya sağdığı süttten birazcık tattı. Beğenmedi. Ama alınırlar diye bunu onlara söylemedi.” (Nezaket, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.13).

“Tatlı rüyalar diledi dilemesine ama... Bir ara döndü baktı ki, Turuncu Tavşan uyuyakalmış! Tatlı rüyalar diledi dilemesine ama Tibo hala cin gibiydi!” (Nezaket, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.17).

“Hey Fom, taze ot ister misin?” (Nezaket, Goodenow, 2003, Son Deve kitabından, s.7).

“Merhaba Fom, yıldızlar ne güzel değil mi?” (Nezaket, Goodenow, 2003, Son Deve kitabından, s.7).

“Eline sağlık anneciğim, der”. (Nezaket, Çınaroğlu, 2014, Tarhana Çorbası kitabından, s.15).

“Benekli balık pencereden dışarı baktı, mercanların arasında oynayan denizatlarına el salladı, son lokmasını çabucak yuttu.” (Nezaket, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık kitabından, s.7).

Nezaket değeri; yerli çocuk kitaplarında selamlaşma, vedalaşma esnasında kullanılan nezaket sözcükleriyle aktarılırken çeviri çocuk kitaplarında beğeniyi dile getiren sözcüklerle aktarılmaktadır.

Tablo 15. Resimli Çocuk Kitaplarında Nezaket Değeri

	Yerli	Çeviri
Nezaket	Selamlaşma ve vedalaşma sözcükleri	Beğenin dile getirilmesi

Tablo 15’de resimli çocuk kitaplarının nezaket değerine yer verme durumları görülmektedir.

- **Resimli Çocuk Kitaplarında Saygı Değeri**

“Seni ne kadar özlemişim bilemezsin!” dedi annesi. “Nasıl geçti dün, iyi eğlendiniz mi? Eğer istersen biz de Pelin’i davet ederiz bu cumartesi.”

Selin annesine baktı.

Gülümsedi ve...

‘Evet’ dedi.” (Büyüklerle saygı, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne! kitabından, s.29).

“İyi ki hepsi birbirinden farklı, yoksa kardeşimi diğerlerinden nasıl ayırt ederdim.” (Farklılıklara saygı, Akal, 2014, Kardeşimin Garip Arkadaşları kitabından, s.36).

“Herkes başka başka yetenekle doğar oğlum, sanırım her farklılıkla daha da güzelleşiyor dünya, dedi annesi.” (Farklılıklara saygı, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık kitabından, s.36).

“Arkadaşım Cecile’in değişik bir tarzı var. Sevgili büyükannesinin ikram ettiği çayı, bir parmağını havada tutarak içiyor. Çok kibardır!” (Farklılıklara saygı, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi kitabından, s.22).

“Çok iyi fikir! Önümüzdeki yıl öğrenciler kendi kültürlerinin giysileriyle gelsin. Büyük bir masa kuralım ve her ülkenin yiyecekleriyle masayı donatalım. Böyle birbirimizi daha iyi tanıyalım.” (Farklılıklara saygı, Akal, 2014, Kardeşimin Garip Arkadaşları kitabından, s.35).

“Annesi “Sence o martı böyle dalabilir mi bu maviliğe, mercanlarla oynayabilir mi?” diye sordu.” (Farklılıklara saygı, Barbarosoğlu, 2014, Uçmak İsteyen Balık kitabından, s.33).

Saygı değerine yerli kitaplarda hürmet kapsamında yer verilmezken çeviri kitapların bir kısmında; hürmet değeri, yetişkinin sözünü dinleyen kahramanlarla ilişkilendirilerek betimlenmiştir. Farklılıklara saygı değeri; yerli kitaplarda ilk aşamada farklılığı reddeden, daha sonra pişmanlık duyup hatasını anlayan kahramanlar üzerinden aktarılırken çeviri kitaplarda farklılığı kucaklayıcı bir biçimde ve farklılığın olumlu yanlarına vurgu yapacak bir şekilde aktarılmaktadır.

Tablo 16. Resimli Çocuk Kitaplarında Saygı Değeri

	Yerli	Çeviri
Saygı	Farklılığı reddedip pişmanlık duyma	Hürmet, yetişkin sözü dinleme
	Farklılığı bir tehdit unsuru olarak görme	Farklılığı kucaklama, farklılığın olumlu yanlarına vurgu

Tablo 16’da resimli çocuk kitaplarının saygı değerine yer verme durumları görülmektedir.

- **Resimli Çocuk Kitaplarında Sevgi Değeri**

“Bir başka gün ışığı çayırdaki uğur böceklerinin yumurtalarına dokundu. Uğur böcekleri yumurtadan çıkıp çimenlerin üzerinde gezinmeye başladılar. Kırmızı ya da sarı üzerine siyah benekli giysileriyle nasılda güzeldiler.” (Hayvan sevgisi, Cengiz, 2014, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.10).

“Bir süre sonra, eskiden etrafı orman olan bir nehre geldiler. ‘Tırmanabileceğim hiç ağaç kalmadı.’ diye seslendi orangutan kayıktakilere. Orman yok oluyor.” (Çevre ve doğa sevgisi, Preston Gannon, 2014, Eve Yolculuk kitabından, s.15).

“Küçük karınca İncebelli,

- *Doğadaki her şey gibi, benim de bir yararım var. Ezme beni...”*

(Çevre ve doğa sevgisi, Aksan, 2007, İnce Belli’nin Düşü kitabından, s.10).

“Geri dönüşümü ciddiye alın ve her şeyi anlamsızca tüketmekten vazgeçin.” (Çevre ve doğa sevgisi, Giori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.23).

“Seni ne kadar özlemişim bilemezsin! dedi annesi.” (İnsan sevgisi, Callier, 2014, Hayır Hayır Bana Ne! kitabından, s.29).

“Turuncu Tavşan, “Bana kitap oku” diye tutturdu. Tibo okudu, okudu, okudu, okudu...” (Kitap sevgisi, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.14).

“Bir sonraki pazara gelenler, sanatçıların sergilediği yapıtların güzelliği karşısında şaşkına dönmüşler.” (Sanat sevgisi, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.32).

“Kuşların, arıların, kedilerin, kaplumbağaların, porsukların, tavşanların, kısacası diğer hayvanların olmadığı bir yerde yaşamak zorunda olmalarına çok üzülmüşler.” (Hayvan sevgisi, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.13).

“Beni üzen ya da kızdıran birçok şey yapmasına rağmen bir ablanın sahip olabileceği en iyi kardeş, benim kardeşim.” (İnsan sevgisi, Simmons-Birkett, 2014, En İyi Kardeş Benim Kardeşim Kitabından, s.30-31).

“Annemin bir peri şapkası veya sihirli değneği yok. O böyle şeylere ihtiyaç duymuyor. Benim annem zaten bir melek!” (İnsan sevgisi, Norac, 2006, Annem Bir Melek kitabından, s.2).

“Arkadaşım Cecile’in değişik bir tarzı var. Sevgili büyükannesinin ikram ettiği çayı, bir parmağını havada tutarak içiyor. Çok kibardır!” (Farklılıklara saygı, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi kitabından, s.22).

“İstemiyorum dedim anlarsanız. Şık kıyafetlerde rahat edemiyorum asla.” (Farklılıklara Saygı, Kozinoğlu, 2014, İnatçı Kirpi Mina kitabından, s.22).

“Bir önerim var. Önümüzdeki yıl öğrenciler aynı tip kostüm yerine, sahneye kendi giysileriyle çıksınlar ya... Her kültürün farklı özellikleri ve kendine özgü giysileri olduğunu biliyor muydunuz?” (Farklılıklara saygı, Akal, 2014, Kardeşimin Garip Arkadaşları kitabından, s.34).

“Değişliğime açık olmalısın, Hugo.” (Farklılıklara Saygı, Bonwill, 2014, Oynamıyorum İşte kitabından, s.9).

“Yeni öğretmenimize alıştınız mı?” diye sordu eski öğretmen. “Evet!” dedi çocuklar hep bir ağızdan.” (Farklılıklara Saygı, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.37).

“Şapkası da pek ilginç!” dedi kıvrıcık saçlısı...” (Farklılıklara Saygı, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.37).

“Çiçek, gün ışıklarının sıcaklığıyla serpilip gelişti. O kadar güzeldi ki, yoldan gelip geçenler bir süre durup onu beğeniyle izliyorlardı. O, bir tarlanın kıyısında çiçeklenmiş al bir gelincikti.” (Çevre ve doğa sevgisi, Cengiz, 2014, Açmaya Korkan Çiçek kitabından, s.18).

“Gün ışıklarından biri kozasındaki tırtıla ulaştı. Tırtıl kozasını delip çıkarak uçmaya başladı. O artık rengarenk kanatlarıyla nazlı nazlı uçan bir kelebektir.” (Çevre ve doğa sevgisi, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.11).

“Kısa süre sonra toprağın altındaki bütün tohumlar filizlenmiş, çayırlar yemyeşil çimenlerle kaplanmıştı. Gün ışıkları çayırdaki papatyaların, kır çiçeklerin üzerine kondular. Çayırdaki bütün çiçekler rengarenk çiçek açtılar.” (Çevre ve doğa sevgisi, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.13).

“Gün ışıkları ağaçlara dokundular. Ağaçların kuruyan dallarında yeni yapraklar filizlendi. Çayırlarda, bahçelerde kışın solan renkler canlandı. Bazı ağaçların dalları pembe, beyaz çiçeklerle kaplandı.” (Çevre ve doğa sevgisi, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.14).

“Gün ışıkları bulutlara dokundular. Güneydeki sıcak ülkelere göçen leylekler, kırlangıçlar, yaban kazları, guguk kuşları ve öteki göçmen kuşlar geri döndüler. Geçen yıldan kalan yuvalarını onarıp içine yerleştiler.” (Çevre ve doğa sevgisi, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.15).

“Anne, baba! Koşun! Bahçedeki erik ağacı bembeyaz çiçek açmış. Bahar geldi! İlkbahar geldi!” (Çevre ve doğa sevgisi, Çalışkan Gün Işıkları kitabından, s.18).

“Ağaçlar tekrar yetiştiğinde, deniz tekrar donduğunda, şehirler büyümeye başladığında ve avlanma sona erdiğinde evinize dönebilirsiniz.” (Çevre ve doğa sevgisi, Preston-Gannon, 2014, Eve Yolculuk kitabından, s.28).

“Daha dün hiçbir şey yoktu burada... diye söylendi.” (Çevre ve doğa sevgisi, Aksan, 2007, İnce Belli'nin Düşü kitabından, s.3).

“Onu duyan Doğa Ana çıkageldi.” (Çevre ve doğa sevgisi, Aksan, 2007, İnce Belli'nin Düşü kitabından, s.4).

“Ben diktim onu. Neden kızyorsun İncebelli? Diye sordu.” (Çevre ve doğa sevgisi, Aksan, 2007, İnce Belli'nin Düşü kitabından, s.4).

“Doğa ananın ne demek istediğini, şimdi anladım arkadaşlar. Bir tutam otun ne işe yaradığını artık öğrendim. Sağol güzeller güzeli Doğa Ana sağol! Dedi.” (Çevre ve doğa sevgisi, Aksan, 2007, İnce Belli'nin Düşü kitabından, s.18).

“...köyün girişindeki ıtırılar öyle güzel kokarmış, öyle güzel kokarmış ki kapılıverirlermiş cazibesine.” (Çevre ve doğa sevgisi, Ercan Bilgiç, 2014, İtır Koşunca kitabından, s.8).

“Taşların arasında böylesine hoş kokulu, böylesine şifalı bir bitkinin nasıl olup da kendiliğinden bitiriverdiğine hayret edermiş gelip geçenler. Bu şifalı bitki yaraları iyileştirir, hastalıkları giderir, acıları dindirirmiş.” (Çevre ve doğa sevgisi, Ercan Bilgiç, 2014, İtır Koşunca kitabından, s.9).

“İyilik peşinde koşanlar, oturupduranlar köyüne bolluk bereket getirmişler. Tarlalar, bahçeler yeniden yeşermiş. Asmalar dirilmiş, ekinler serpilmiş.” (Çevre ve doğa sevgisi, Ercan Bilgiç, 2014, İtır Koşunca kitabından, s.26).

“Meyveler bollanıp ballanmış. Oturup duran ahali nihayet yerinden kalkmış. Bağ bozulmuş, hasat toplanmış.” (Çevre ve doğa sevgisi, Ercan Bilgiç, 2014, İtır Koşunca kitabından, s.27).

“Köyün girişinde gelip geçeni karşılaşmış hoş kokulu, şifalı ıtır çiçekleri.” (Çevre ve doğa sevgisi, Ercan Bilgiç, 2014, İtır Koşunca kitabından, s.31).

“Denizleri aştım, dalgaları geçtim.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.4).

“Önüm deniz, arkam deniz... Dedeme sordum bilemedi. Nineme sordum, “Ben ne bilirim.” dedi.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.4).

“Gökyüzüne sordum. “Bunun adı okyanustur.” dedi mavi gökyüzü. “Hem de okyanusların en büyüğü, en güzeli. Adı da zaten Büyük Okyanus'tur.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.4).

“İşte bu okyanusta, bir masal anlattı bana dalgalar. Geri döndüm, geldim. Valizimde deniz yıldızlar, rüzgârlar, mercanlar, bir de masallar...” (Çevre ve doğa sevgisi, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.4).

“Kimi zaman bir denizati süzülürmüş yanından sessizce.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.7).

“Bazen de yaşlı bir deniz kaplumbağası...” (Çevre ve doğa sevgisi, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.7).

“Hepsi de minik istiridyenin etrafında biraz yüzermiş. Arada bir konuşur, sonra yollarına devam ederlermiş.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.7).

“İnciler okyanusların esintisini, kumsalların kokusunu anlatırmış kulağına. O uyurken...” (Çevre ve doğa sevgisi, Gündeş, 2004, Küçük İstiridye kitabından, s.18).

“Kayalıklardan esen rüzgar, çiçeği okşamış. Ona;” (Çevre ve doğa sevgisi, Cengiz, 2014, Taş Ve Çiçek kitabından, s.12).

“Çok güzelsin, demiş.” (Çevre ve doğa sevgisi, Cengiz, 2014, Taş Ve Çiçek kitabından, s.12)

“Çiçek sözünü tutmuş. Her yıl tohumlarından birini taşların arasındaki yarığa bırakmış. O günden sonra, taşların arasında hep pespembe çiçekler açmış. Yoldan gelip geçenlerse kayanın yarığındaki pembe çiçekleri şaşkınlık ve beğeniyle izlemişler.” (Çevre ve doğa sevgisi, Cengiz, 2014, Taş Ve Çiçek kitabından, s.16).

“Tamam! İşe ağaç kesimini durdurarak başlayın!” (Çevre ve doğa sevgisi, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.15).

“Evinize yakın yerlerde yetişen, doğal yiyecekleri yiyin.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.18).

“Yabani yaşam alanlarından ve buzullardan uzak durun.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.18).

“Yabani hayvanların evlerine zarar vermeyin.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.19).

“Sıcak hava üfleme yi bırakın. Gideceğiniz her yere uçmak yerine yürüyün.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.20).

“Toprağa değer verin.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.23).

“Gezegelimizde yaşayan bütün canlılara saygı gösterin.” (Çevre ve doğa sevgisi, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.23).

“Çok özür dileriz. Ateş yakmanın tehlikeli olduğunu düşünemedik, dediler.” (Çevre ve doğa sevgisi, Amery, 2014, Kahraman İtfaiyeciler kitabından, s.17).

“Ejderhalar bütün yiyecekleri yemiş, içecekleri içmiş. Hiç düşünmeden her şeyi kullanmışlar.” (Tasarruf, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.7).

“Oburluktan ve aç gözlülüğten vazgeçin.” (Tasarruf, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.20).

“Eskidi diye her şeyi hemen atmayın. Geri dönüşümü ciddiye alın ve her şeyi anlamsızca tüketmekten vazgeçin.” (Tasarruf, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.23).

“Yabani hayvanların evlerine zarar vermeyin.” (Hayvan sevgisi – Koruma, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.19).

“Zavallı ejderhalar!” (Hayvan sevgisi – Koruma, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.12).

“Ejderhalar gitmeye hazırlanan hayvanlara kalmaları için yalvarmışlar.” (Hayvan sevgisi – Koruma, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.13).

“Eğer kalırsanız, her şeyi düzeltereğimize söz veriyoruz” demişler.” (Hayvan sevgisi – Koruma, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.14).

“Dört ördek yavrusu. Çok sevimlisiniz, benim minik yavrularım!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.6).

“Thomas, sabah erkenden, çiftlikteki beyaz tavuklara ve onların sarı civcivlerine yem dağıtıyor. Sevilmek isteyen hayvanlarla ilgilenme sorumluluğuy sa tatlı arkadaşımız Léa'nın olacak!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.5).

“Benim minik kanaryam, doğduğu adayı çok özlüyor. Eminim ki yeniden zakkum ağaçlarının ve palmyelerin dallarına konmak ve şarkılar söylemek istiyordur.” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.7).

“Bu yavru kediler ne kadar da tatlı! Manon için birini seçiyorum. Eminim Manon da ona güzel bir isim verecektir!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.10).

“Manon, küçük kedini sevdin mi? Demek ona Mırnav ismini verdin. Nasıl da güzel bir kedi!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.11).

“Gel güzel pisi. Sana taze süt getirdim! Bu sütü, çiftçinin ineği Benekli’den gizlice sağdım.” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.12).

“Bigudi, sen benim bir tanemsin. Dünyadaki tüm kedilerin en güzeli sensin!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.14).

“Kediler benim her şeyim!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.16).

“Mırmır, çenesini okşadığım zaman mırıldıyor...” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.17).

“Köpekler benim her şeyim!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.18).

“İşte yavru köpek Zeytin! Ona sevgi gösterilmesine ve çikolatalı bisküvilere bayılıyor!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.19).

“Küçük köpeğim Köpük’ü eğlendirmek için komşunun kuyusunun içine doğru eğilip sesleniyorum. Ah, çok zevkli!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.20).

“Tatlı köpek, seninle arkadaş olabilir miyiz? “Hav, hav!” Bu, evet anlamına mı geliyor?” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.21).

“Şekerleme dolabının anahtarını bana getirdiğin için teşekkürler küçük Biber. Sana söz veriyorum tüm şekerlemeleri paylaşacağız!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.22).

“Gökyüzünde uçan küçük kuşlar, size kovamla su getirdim. Haydi yıkanmaya gelin! Bu yaz sıcaklığında biraz serinleyin.” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.24).

“Rengarenk tavşanlar istiyorum!” dedi, çünkü rüyasında bir sürü rengarenk tavşan görmüştü.” (Hayvan Sevgisi, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.5).

“Tam rüyasındaki gibi! “Vay canına! Tavşanlara baaak!” dedi şaşkın şaşkın Tibo. Sevindi, ellerini çırptı.” (Hayvan Sevgisi, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.7).

“Tavşanlar çok açtı. Tibo birer havuç getirdi onlara. Karınlarını doyurduktan sonra bir güzel oyuna daldılar.” (Hayvan Sevgisi, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.8).

“Keşke daha çok tavşan olsaydı!” dedi öfleyip püfleyerek.” (Hayvan Sevgisi, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.11).

“Tibo bir baktı, karşısında mor, turuncu ve yeşil tavşanlar!” (Hayvan Sevgisi, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.12).

“Yaşasuuun!” diye çığlık attı Tibo.” (Hayvan Sevgisi, Kantar Arsoy, 2014, Rengârenk Tavşanlar İstiyorum kitabından, s.13).

Kurtlarla arkadaşlık kuran bir kız çocuğu var.

“Sonra Toprak bir köpeği sevmek için, Papatya'nın elini bıraktı.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Kurtlar kitabından, s.4).

“Papatya kurtların kürklerinden çam iğnelerini toplarken, korkunç bir guruldama duydu. Bu guruldama kurtların aç midesinden geliyordu. “Size çorba yapacağım,” dedi Papatya.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Kurtlar kitabından, s.23).

Kurtlar uslu uslu ağızlarını açtılar ve Papatya bütün çorbayı onlara yedirdi.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Kurtlar kitabından, s.24)

“Papatya koyunların kuru burunlarından öptü.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.26).

“Papatya orada köstebekler için harika tüneller kazdı.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.6).

“Kumsalda sıcaktan bunalmış beş koyun serilmiş yatıyordu. Yakıcı güneşin altında derin derin soluyor, “fiss, fiss” diye sesler çıkarıyorlardı. “Ama böyle yatılmazdı ki,” dedi papatya. “Güneşin tam altında.” Koyunları tek tek taşıyıp suya bastı.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.9).

“Koyunlar yavaş yavaş minik ağızlarını açıp; “Meedi, milidi-mee,” diye fısıldadılar. “Aman ne güzel sesleri var,” diye düşündü papatya.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.11).

“Meeelimm, yemmimm,” diye sızlanan koyunlar, burunlarını kaldırıp havayı kokladılar. Karınları acıkmıştı ve yiyecek bir şeyler aramaya başladılar. “Size yardım edeceğim,” dedi papatya. “Size yardım edeceğim,” dedi papatya. “Koyunların hangi yiyeceklerden hoşlandıklarını çok iyi bilirim.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.13).

“Hayatınız boyunca aç kalamazsınız, değil mi?” dedi ve onları tek tek kıyıya taşıdı. Papatyanın şakasının olmadığını anlayan koyunlar, onun dediklerini yapmaya karar verdi.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.20).

“Papatya onlara nasıl yüzeceklerini gösterdi.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.20).

“Elinde bir makasla dönen papatya, koyunların neredeyse bütün tüylerini kesti. Böylece hem serinleyecek hem de daha güzel görüneceklerdi.” (Hayvan sevgisi, Lindenbaum, 2006, Papatya ve Koyunlar kitabından, s.24).

“Hayvanat bahçesine yeni hayvan dostlar mı geldi?” (Hayvan sevgisi, C. Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.4).

“Hiç yavru aslan var mı?” diye sordu Sonya. “Onlara bayılıyorum!” (Hayvan sevgisi, C. Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.5).

“Kurbuş en sevdiği bölümü –sürüngenler odasını- görünce sevinçle zıpladı ve arkadaşları da onu takip ettiler. “Vay!” dedi Mika. “Yavru yılanlara bak!” (Hayvan sevgisi, C. Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.14).

Ege heyecanla “Ben de yavru kaplumbağalar görüyorum!” dedi. “Minnacıklar.” (Hayvan sevgisi, C. Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.14).

“Hayvanat bahçesindeki yavrular çok tatlı, değil mi?” diye sordu Müge, Sonya’ya.” (Hayvan sevgisi, C. Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.18).

“Evet, ama keşke yavru aslanlarda olsaydı,” dedi Sonya. “Bana evdeki yavru kedimi hatırlatıyorlar.” (Hayvan sevgisi, C. Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.18).

“O sırada bir deniz ayısı, yavrusuyla yaklaştı. “Senin yavrunu da gördük,” dedi Sonya. “Çok tatlı!” (Hayvan sevgisi, C. Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.19).

“Ayrılmadan önce aslanları görebilir miyiz?” diye sordu Sonya. “Yavruları olmasa da en sevdiğim onlar.” (Hayvan sevgisi, C. Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.22).

“Çok güzeller,” dedi Sonya. “Bize yavruları gösterdiğin için teşekkürler anne aslan. Tüm hayvanları bize gösterdiğin için sana da teşekkürler Mehmet amca.” (Hayvan sevgisi, C. Froeb, 2014, Minik Hayvan Dostlarımız kitabından, s.24).

“Zavallı minik tavşan,” diyerek samanların içinden tavşancığı çıkardı Ayşegül.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.4).

“Artık korkma, sakın ol! Şimdi seni eve götüreceğim. Adın da hophop olsun!” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.5).

“Ne kadar da küçük,” dedi Ayşegül’ün annesi. “Aç olmalı!” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.5).

“Hophop hızla büyüyordu. Ayşegül de bu yeni arkadaşıyla oyunlar oynamaktan çok hoşlanıyordu. Hophop onun peşini hiç bırakmıyordu.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.5).

“Ayşegül’ün küçük komşuları Ece ile Deniz, Hophop’a her gün havuç, bezelye ve elma kabukları getiriyorlardı.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.5).

“Deniz de ‘aslında bu bir ev tavşanı değil ki, yaban tavşanı!’ diye uyardı arkadaşlarını.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.6).

“Bu nedenle evde yaşamaya katlanamayabilir. Bence onu özgürlüğüne kavuşturmalıyız.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.6).

“Haklısın, ama onu herhangi bir yere bırakamam. Büyükbabam bana hep, baktığım hayvanlardan sorumlu olduğumu aklımdan çıkarmamamı söyler,” dedi Ayşegül.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.6).

“Her şeyi duyan ve gören yaygaracı bir alakarga Ayşegül’ün farkına vardı. ‘Bir avcı gördüm. Acımasız birine benziyor. Bir tavşan yakalamış götürüyor,’ diye haykırdı.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.8).

“Hayır, yanılıyorsunuz, o bir avcı değil. Korkmanıza gerek yok. Ben onu çok iyi tanıyorum, adı Ayşegül,” diye arkadaşına seslendi.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.8).

“İlkbaharda toprağı çapalarken bulduğu böcekleri, solucanları hep bana getirir.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.9).

“Serçe doğru söylüyor. Ben de, kışın hayvanları yem ve et parçalarıyla beslediğini gördüm,” dedi baştankara.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.9).

“Seni burada bırakırsam, başına gelebilecek tehlikeleri düşündüğümde içimi büyük bir korku kaplıyor.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.11).

“Şimdi hemen gitmeliyiz. Sakın arkana bakma! Çünkü yaban keçisinin gözü üzerimizde...” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.11)

“Ne yazık ki hayvancağız birden elindeki kozalağı bırakıp, en yüksekteki dallara doğru tırmanarak gözden kayboldu. Sincap, yoldan bir avcı grubunun geçtiğini görmüştü.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.14).

“Ben yalnızca küçük tavşanımı bırakabilecek tehlikesiz bir yer arıyordum,” diye başından geçenleri Uğur’a anlattı Ayşegül.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.17).

“Şu yuvalara bak, hophop! Dut bile var! Anlaşılan kendine iyi bir ziyafet çekeceksin. Bu tam düşlerimizdeki gibi bir yer,” dedi Ayşegül sevinçle.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.18).

“Her zaman çok dikkat etmelisin! Kötü durumlara karşı hazırlıklı ol! Serüven peşinden gidip, kendini tehlikeye atma! Doğan, şahin, atmaca, puhukuşu gibi yırtıcı kuşlardan sakın! Sansar, kokarca ve tilkiye güvenme! Söz veriyorum, sık sık seni görmeye geleceğim.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.19).

“Ayşegül birkaç ay sonra, bir aralık ayı sabahında, küçük tavşanı görmek için evden çıkıp yola koyuldu. Doğa tıpkı beyaz bir örtü gibi kırağıyla kaplıydı.” (Hayvan sevgisi, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.20).

“Bu Şans, büyükannemin kedisi.” (Hayvan sevgisi, Amery, 2007, Kraliyet Süpürgesi kitabından, s.11).

“Zavallı Şans mahsur kalmış ve aşağı inemiyor.”dedi Çıtıptı.” (Hayvan sevgisi, Amery, 2007, Kraliyet Süpürgesi kitabından, s.11).

“Kedi süpürgecinin üzerine atladı.” (Hayvan sevgisi, Amery, 2007, Kraliyet Süpürgesi kitabından, s.12).

“Sıkı tutun Şans.”dedi Çıtıptı. “artık güvendesin.” (Hayvan sevgisi, Amery, 2007, Kraliyet Süpürgesi kitabından, s.12).

“Çiftliğin sahibi Hakan ve İpek Karatağ’ın İnci ile Ege adında iki çocuğu var. Cesur köpek Tarçın’da onlarla birlikte yaşıyor.” (Hayvan sevgisi, Amery, 2014, Kahraman İtfaiyeciler kitabından, s.3).

“İpek Hanım, kapıdan çıktıktan sonra geri döndü ve İnci’ye bakarak:” (Hayvan sevgisi, Amery, 2014, Kahraman İtfaiyeciler kitabından, s.11).

“İnci, Ege ile Tarçın’ın içeride kalmasına dikkat et. Tarçın arkadan kaçmaya çalışabilir, diye ekledi.” (Hayvan sevgisi, Amery, 2014, Kahraman İtfaiyeciler kitabından, s.11).

“Kuşu kardeşim hediye etti, balığı ise uzaklardan bir kuzen.” (Hayvan sevgisi, Kozinoğlu, 2014, İnatçı Kirpi Mina kitabından, s.8).

“Şşşttt...” dedi bir fil. “Saklanmaya çalışıyorum. Birileri dişlerimi çalmak istiyor.” (Hayvan sevgisi – Koruma, Preston Gannon, 2014, Eve Yolculuk kitabından, s.19).

“Bir süre sonra, eskiden etrafı orman olan bir nehre geldiler. “Tırmanabileceğim hiç ağaç kalmadı.” diye seslendi orangutan kayıktakilere. “Orman yok oluyor.” (Hayvan sevgisi – Koruma, Preston Gannon, 2014, Eve Yolculuk kitabından, s.15).

“Ağaçlar tekrar yetiştiğinde, deniz tekrar donduğunda, şehirler büyümmez olduğunda ve avlanma sona erdiğinde evinize dönebilirsiniz.” (Hayvan sevgisi – Koruma, Preston Gannon, 2014, Eve Yolculuk kitabından, s.28).

“Evde hayvan besleniyor. Tırmık adında bir kedi. Ağaca tırmandı fareleri gözetledi.” (Hayvan sevgisi, Göknül, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.12).

“Kiriş kedi de uyuyordu. Rahatsız edemezdi.” (Hayvan sevgisi, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.8).

“Çıtır ile Pıtır, Doktor Patiş’e uğradılar. Papağanını vereceklerdi. Doktor hanım çok sevindi.” (Hayvan sevgisi, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.3).

“Dikkat et benim minik kedim! Tozların arasında dolaşma. Hapşıracaksın!” (Hayvan sevgisi, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi kitabından, s.12).

“Kuşu kardeşim hediye etti, balığı ise uzaklardan bir kuzen.” (Hayvan sevgisi, Kozinoğlu, 2014, Bilmiş Fare Tuna kitabından, s.6).

“Ve ben ne zaman huysuzlaşsam ve yakınımda olmasını istemesem, (s.26) bebek gülümsemesiyle şipşirin gülüyor ve saçlarımı çekiştiriyor.” (İnsan sevgisi, Simmons-Birkett, 2014, En İyi Kardeş Benim Kardeşim Kitabından, s.27).

“Sonra elimi sıkıca tutup yüzüme bakıyor. (İnsan sevgisi, Simmons-Birkett, 2014, En İyi Kardeş Benim Kardeşim Kitabından, s.28) Ve işte o zaman anlıyorum ki kimse onun

yerini alamaz.” (İnsan sevgisi, Simmons-Birkett, 2014, En İyi Kardeş Benim Kardeşim Kitabından, s.29).

“Belgesel, kitap okumanın yararlarını anlatıyordu.” (Kitap ve okuma sevgisi, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.9).

“Bir koleksiyoncuymdu, sihirli bir kitaptan söz ediyordu. Anlatılana göre kitabın içi, her okunduğunda değişiyordu.” (Kitap ve okuma sevgisi, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.9).

“Birden Pıtır, yol kenarında bir kitap gördü. Kalınca (s.15) bir kitaptı bu. Kapağı ilginç ve hoş desenlerle doluydu. Sanki çevresine ışık saçıyordu. Pıtır, kitabı eğilerek yerden aldı. Büyülenmiş gibiydi.” (Kitap ve okuma sevgisi, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.16).

“Çıtır baksanaaa... Ne kadar güzel değil mi?... dedi.” (Kitap ve okuma sevgisi, Fırat, 2005, Büyülü Kitap kitabından, s.16).

“Bugün konumuz sanat eserleri. Müzeye gideceğiz.” (Sanat sevgisi, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.19).

“Müzik dersinde öğreneceğimiz çok şey var,” dedi yeni öğretmen. “Müzik araçları, sesler, ritim ve ölçü, danslar...” (Sanat sevgisi, Akal, 2002, Öğretmenin Sihirli Şapkası kitabından, s.30).

“Kalabalık kentin dışında, gürültüden uzak, küçük bir ev varmış. Bu evde, Muti adında bir seramik sanatçısı yaşarmış.” (Sanat sevgisi, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.4).

“Muti yaptığı seramikleri satmak için sanatçılar pazarına götürürmüş.” (Sanat sevgisi, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.7).

“Ressamlar, heykeltıraşlar, batık, takı ve ebru ustaları buna çok şaşırılmış. Nedense onların yapıtları bir türlü satılmazmış.” (Sanat sevgisi, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.10).

“Pazar kurulduğunda, alıcılar Muti'nin sergisine hayranlıkla bakmışlar.” (Sanat sevgisi, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.18).

“O gün ve ondan sonraki haftalarda, tüm yapıtlar, onları yaratan ustaların hayal gücünü gittikleri evlere taşımışlar...” (Sanat sevgisi, Akal, 2002, Sanatçının Sihirli Odası kitabından, s.33).

Sevgi değerinin alt teması olan çevre ve doğa sevgisine yerli kitaplarda doğal güzelliklerin farkına varma ve zarar vermeme üzerinden yer verilirken çeviri kitaplarda çevre sorunları, tükenen kaynaklar, çevreyi koruma ve tasarruf değeri üzerinden yer verilmektedir. Hayvan sevgisi alt temasına yerli kitaplarda hayvanlara sevgiyle yaklaşan ve sevgi sözcükleri sarf eden kahramanlar üzerinden yer verilirken çeviri kitaplarda insanların hayvanlara verdiği zararlar, yaşam alanları yok edilen hayvan karakterler üzerinden yer verilmektedir. Hayvanların yaşadığı sorunlara yer veren çeviri kitaplarda kedi ve köpek gibi hayvanlar evde beslenirken yerli kitaplarda kedi, balık ve kuş evde beslenmektedir. İnsan sevgisi alt temasına sadece çeviri kitaplarda yer verilmiştir. İnsan sevgisi, anne ve kardeş sevgisiyle ilişkilendirilmiştir. Kitap sevgisi alt temasına sadece yerli kitaplarda değinilmiştir. Kitap sevgisi, kendisine kitap okunmasını isteyen kahramanlar ve kitaplara değer veren karakterler üzerinden aktarılmaktadır. Sanat sevgisi alt temasına sadece yerli kitaplarda yer verilmiştir. Sanat sevgisi sanatçı kahramanlar aracılığıyla, yaratıcılık, müze gezme ve sanat eserlerini tanıma ile ilişkilendirilerek aktarılmaktadır.

Tablo 17. Resimli Çocuk Kitaplarında Sevgi Değeri

	Yerli	Çeviri
Sevgi	Doğal güzelliklerin farkına varma ve doğal güzelliklere zarar vermeme	Çevre sorunları, tükenen kaynaklar, çevreyi koruma ve tasarruf
	Hayvanlara yönelik sevgi sözcükleri	Hayvanlara ve hayvanların yaşam alanlarına verilen zararlar
	Kedi, balık ve kuş besleme	Kedi ve köpek besleme
	Kitap okunmasını isteme, sanatçı ve sanat eserlerini sevmeye	Anne ve kardeş sevgisi

Tablo 17’de resimli çocuk kitaplarının sevgi değerine yer verme durumları görülmektedir.

- **Resimli Çocuk Kitaplarında Sorumluluk Değeri**

“Eğretilti otları, laleler, sardunyalar ve palmyeler! Hepsiyle Camille ilgileniyor. Onları sık sık suluyor.” (Sorumluluk, Kay, 2014, Biraz Da Ev İşi kitabından, s.11).

“Traktörün ve diğer çiftlik araçlarının bakımını yapmak ve onları kullanmak Sezgin’in işi.” (Sorumluluk, Amery, 2014, Kahraman İtfaiyeciler kitabından, s.4).

“Off, abla olmak ne zor! Ben olmasam, bu kalabalıkta bizi asla bulamazdı bu minik şey...” (Sorumluluk, Akal, 2014, Kardeşimin Garip Arkadaşları kitabından, s.14).

“Büyükbabam bana hep, baktığım hayvanlardan sorumlu olduğumu aklımdan çıkarmamamı söyler,” dedi Ayşegül.” (Sorumluluk, Delahaye, 2004, Küçük Ayşegül Ormanda kitabından, s.6).

“Traktörün ve diğer çiftlik araçlarının bakımını yapmak ve onları kullanmak Sezgin’in işi.” (Sorumluluk, Gliori, 2014, Kahraman İtfaiyeciler kitabından, s.4).

“Sevilmek isteyen hayvanlarla ilgilenme sorumluluğuyorsa tatlı arkadaşımız Léa’nın olacak!” (Sorumluluk, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.5).

“Eğer kalırsanız, her şeyi düzeltereçimize söz veriyoruz, demişler. Yaşadığımız yerin eski haline gelmesi için her şeyi yapacağız!, demişler.” (Sorumluluk, Gliori, 2014, Yaramaz Ejderhalar kitabından, s.14).

“İpek Hanım çocuklara döndü ve ciddi bir sesle konuştu:

- *Şimdi ben neler olduğuna bakmaya gideceğim. Siz burada kalın!*

İpek Hanım, kapıdan çıktıktan sonra geri döndü ve İnci’ye bakarak:

İnci, Ege ile Tarçın’ın içeride kalmasına dikkat et. Tarçın arkadan kaçmaya çalışabilir, diye ekledi.” (Sorumluluk, Gliori, 2014, Kahraman İtfaiyeciler kitabından, s.11).

“Babası arabayı yıkıyor. Ayşe kuruluyor.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.2).

“Annesi evde ütü yapıyor.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.3).

“Babası saksılara çiçek ektiyor. Ayşe suluyor.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.5).

“Annesi mutfakta yemek hazırlıyor.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.6).

“Tırmık hala uyuyor.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.7).

“Tırmık tembel mi? Hiç sanmam.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.8).

“Gece olunca, annesi, babası” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.9) .

“ve Ayşe uyuyunca,” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.10).

“Tırmık gözlerini açtı. Dışarı çıktı.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.11).

“Ağaca tırmandı. Fareleri gözetledi.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.12).

“Bir kaçıını kovaladı.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.13).

“Bir kaçıını yakaladı.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.14).

“Tırmık gece çalışıp, gündüz tembellik ediyor.” (Sorumluluk, Göknil, 2001, Çalışkan Tembel kitabından, s.15).

Metnin genelinde çocuğun annesinin istediği görevleri yerine getirmesi vurgulanıyor.

“Ama akşam olunca ortalığı toplamak gerekiyordu.” (Sorumluluk, Callier, 2014, hayır Hayır Bana Ne kitabından, s.20).

“Selin bir akşam çok yaramazlık yaptı. Tek başına koca evi dağıttı. Annesi seslendi içerden: “Selinciğim! Haydi topla bakalım ortalığı. Televizyonu da kapat, sofraya gel!” (Sorumluluk, Callier, 2014, hayır Hayır Bana Ne kitabından, s.11).

“Önce odanı toparla... Sonra kitabı okuruz, dedi kardeşine. Pıtır, oyuncaklarını toplamak için odasına girdi.” (Sorumluluk, Fırat, 2005, İlk Araba kitabından, s.3).

“Çok özür dileriz. Ateş yakmanın tehlikeli olduğunu düşünemedik, dediler.” (Sorumluluk, Giori, 2014, Kahraman İtfaiyeciler kitabından, s.17).

“Başındaki şu maskeyi çıkartayım. Sıcaktan bunalmıştır.” (Sorumluluk, Akal, 2014, Kardeşimin Garip Arkadaşları kitabından, s.15).

“İşte böyle günlerde kimi zaman Deniz’in annesi, bazı günlerde babası tarhana çorbası pişirir.” (Sorumluluk, Çınaroğlu, 2014, Tarhana Çorbası kitabından, s.7).

“Bu yavru kediler ne kadar da tatlı! Manon için birini seçiyorum. Eminim Manon da ona güzel bir isim verecektir!” (Sorumluluk, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.10).

“Manon, küçük kedini sevdin mi? Demek ona Mırnav ismini verdin. Nasıl da güzel bir kedi!” (Sorumluluk, Kay, 2014, Tatlı Arkadaşlar kitabından, s.11).

Sorumluluk değeri yerli ve çeviri kitaplarda iş bölümü üzerinden anlatılmaktadır. Çeviri kitaplarda görevleri kendilerine yetişkin tarafından hatırlatılan kahramanlara yer verilirken yerli kitaplarda sorumluluk değeri çekirdek aile üyelerinden oluşan kahramanların evdeki görevleri üzerinden aktarılmaktadır. Yerli kitaplarda görevlerinden yakınan kahramanlara yer verilirken çeviri kitaplarda davranışının sonucunu üstlenen, pişmanlık duyan ve hatasını telafi etme gayreti içinde olan kahramanlara yer verilmektedir.

Tablo 18. Resimli Çocuk Kitaplarında Sorumluluk Değeri

	Yerli	Çeviri
Sorumluluk	İş bölümü	İş bölümü
	Aile içinde görevlerin dağılımı	Görevlerin kahramanlara hatırlatılması
	Görevinden yakınma	Davranışın sonucunu üstlenme, pişmanlık duyma, hatayı telafi etme gayreti

Tablo 18’de resimli çocuk kitaplarının sorumluluk değerine yer verme durumları görülmektedir.

Tablo 19. 2000-2007 Yılları Arasında Basılmış Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısının, Toplam Cümle Sayısına Oranı (N= 1524, Toplam Cümle Sayısı)

Değerler	Her Bir Değere Göre Cümle Sayısı (n)	Her Bir Değerin Toplam Cümle Oranı (%)
Arkadaşlık	30	1.97
Başarı	21	1.38
Bilgelik	20	1.31
Hoşgörü	1	0.06
İyilikseverlik	15	0.99
Mutluluk	16	1.04
Nezaket	39	2.55
Saygı	10	0.66
Sevgi	90	5.91
Sorumluluk	21	1.38
Toplam	263	17.25

2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında 10 değere yer verildiği tespit edilmiştir. Kitaplardaki toplam cümle sayısı (N= 1524) karşılaştırıldığında değer ifade eden cümlelerin toplam cümle oranı %17.25’ dir.

İncelenen 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında yer alan “Değerler” ile ilgili cümle sayısının, toplam cümle sayısına oranı değerlerin toplam cümleye oranına ilişkin bulgular şu şekildedir:

Tablo 20. 2000-2007 Yılları Arasında Basılmış Resimli Çocuk Kitaplarındaki “Değer” İfade Eden Cümlelerin, Her Bir “Değer” e Göre Oranı (N=263, “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısı)

Değerler	Her Bir Değere Göre Cümle Sayısı (n)	Her Bir Değerin, Değer İfade Eden Cümle Sayısına Oranı (%)
Arkadaşlık	30	11.40
Başarı	21	7.99
Bilgelik	20	7.60
Hoşgörü	1	0.38
İyilikseverlik	15	5.70
Mutluluk	16	6.08
Nezaket	39	14.83
Saygı	10	3.81
Sevgi	90	34.22
Sorumluluk	21	7.99
Toplam	263	100.0

Tablo 20 incelendiğinde, 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarındaki “değerler” in dağılımı şöyledir; arkadaşlık (n=30), başarı (n=21), bilgelik (n=20), hoşgörü (n=1), iyilikseverlik (n=15), mutluluk (n=16), nezaket (n=39), saygı (n=10), sevgi (n=90), sorumluluk (n=21). İncelenen resimli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise hoşgörü değerine yer verildiği tespit edilmiştir. “Değer” dağılımlarına bakıldığında sevgi değerine yüksek oranda yer verildiği; nezaket, arkadaşlık ve sorumluluk değerlerine orta derecede yer verildiği; bilgelik, iyilikseverlik, mutluluk, saygı ve başarı değerlerine düşük derecede yer verildiği görülmektedir.

İncelenen 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarındaki “değerler” in toplam cümleye oranına ilişkin bulgular şu şekildedir:

Tablo 21. 2014 Yılında Basılmış Resimli Çocuk Kitaplarındaki “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısının, Toplam Cümleye Oranı (N= 1174, Toplam Cümle Sayısı)

Değerler	Her Bir Değere Göre Cümle Sayısı (n)	Her Bir Değerin Toplam Cümleye Oranı (%)
Arkadaşlık	28	2.38
Başarı	25	2.12
Bilgelik	1	0.08
Hoşgörü	2	0.17
İyilikseverlik	22	1.88
Mutluluk	26	2.21
Nezaket	35	2.99
Saygı	9	0.77
Sevgi	133	11.32
Sorumluluk	18	1.54
Toplam	299	25.46

2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında 10 “değer” e yer verildiği tespit edilmiştir. Kitaplardaki toplam cümle sayısı (N= 1174) karşılaştırıldığında değer ifade eden cümlelerin toplam cümleye oranı %25.46’ dır.

İncelenen 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarındaki değer ifade eden cümlelerin her bir değere göre oranına ilişkin bulgular şu şekildedir:

Tablo 22. 2014 Yılında Basılmış Resimli Çocuk Kitaplarındaki “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısının, Her Bir “Değer” e Göre Oranı (N=299, “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısı)

Değerler	Her Bir Değere Göre Cümle Sayısı (n)	Her Bir Değerin, Değer İfade Eden Cümle Sayısına Oranı (%)
Arkadaşlık	28	9.37
Başarı	25	8.36
Bilgelik	1	0.33
Hoşgörü	2	0.67
İyilikseverlik	22	7.35
Mutluluk	26	8.70
Nezaket	35	11.71
Saygı	9	3.01
Sevgi	133	44.48
Sorumluluk	18	6.02
Toplam	299	100.0

Tablo 22 incelendiğinde, 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarındaki “değerler” in dağılımı şöyledir; arkadaşlık (n=28), başarı (n=25), bilgelik (n=1), hoşgörü (n=2), iyilikseverlik (n=22), mutluluk (n=26), nezaket (n=35), saygı (n=9), sevgi (n=133), sorumluluk (n=18). İncelenen resimli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise bilgelik değerine yer verildiği tespit edilmiştir. “Değer” dağılımlarına bakıldığında sevgi değerine yüksek oranda yer verildiği; başarı, iyilikseverlik, nezaket, mutluluk, arkadaşlık ve sorumluluk değerlerine orta derecede yer verildiği; bilgelik, hoşgörü ve saygı değerlerine düşük derecede yer verildiği görülmektedir.

Tablo 23. Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısının, Toplam Cümle Sayısına Oranı (N= 2698, Toplam Cümle Sayısı)

Değerler	2000-2007				2014				Yazar Türü				Toplam	
	Yerli		Çeviri		Yerli		Çeviri		Yerli		Çeviri		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Arkadaşlık	15	0.55	15	0.55	18	0.66	10	0.38	33	1.22	25	0.92	58	2.14
Başarı	17	0.64	4	0.14	15	0.55	10	0.38	32	1.19	14	0.52	46	1.71
Bilgelik	14	0.51	6	0.22	1	0.03	0	0.00	15	0.55	6	0.22	21	0.77
Hoşgörü	0	0.00	1	0.03	0	0.00	2	0.07	0	0.00	3	0.11	3	0.11
İyilikseverlik	4	0.14	11	0.40	12	0.45	10	0.38	16	0.59	21	0.78	37	1.37
Mutluluk	16	0.60	0	0.00	21	0.78	5	0.18	37	1.38	5	0.18	42	1.56
Nezaket	30	1.12	9	0.33	6	0.22	29	1.08	36	1.34	38	1.41	74	2.75
Saygı	10	0.38	0	0.00	5	0.19	4	0.14	15	0.57	4	0.14	19	0.71
Sevgi	46	1.70	44	1.63	57	2.11	76	2.82	103	3.82	120	4.44	223	8.26
Sorumluluk	20	0.75	1	0.03	2	0.07	16	0.59	22	0.81	17	0.63	39	1.44
Toplam	172	6.37	91	3.37	137	5.07	162	6.01	309	11.46	253	9.37	2698	20.83

Tablo 23’ e göre resimli çocuk kitaplarındaki toplam cümle sayısı ile (N= 2698) karşılaştırıldığında “değerler” ile ilgili cümlelerin toplam cümleye oranı %20.83’ dür.

Tablo 24. Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısının, Her Bir “Değer” e Göre Dağılımı (N=562, Toplam “Değerler” İle İlgili Cümle Sayısı)

Değerler	2000-2007				2014				Yazar Türü				Toplam	
	Yerli		Çeviri		Yerli		Çeviri		Yerli		Çeviri		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Arkadaşlık	15	25.87	15	25.87	18	31.03	10	17.23	33	56.90	25	43.10	58	100.0
Başarı	17	36.96	4	8.69	15	32.61	10	21.74	32	69.57	14	30.43	46	100.0
Bilgelik	14	66.67	6	28.57	1	4.76	0	0.00	15	71.42	6	28.58	21	100.0
Hoşgörü	0	0.00	1	33.33	0	0.00	2	66.67	0	0.00	3	100.00	3	100.0
İyilikseverlik	4	10.82	11	29.73	12	32.43	10	27.02	16	43.24	21	56.76	37	100.0
Mutluluk	16	38.09	0	0.00	21	50.00	5	11.91	37	88.09	5	11.91	42	100.0
Nezakat	30	40.55	9	12.16	6	8.10	29	39.19	36	48.65	38	51.35	74	100.0
Saygı	10	52.64	0	0.00	5	26.31	4	21.05	15	78.95	4	21.05	19	100.0
Sevgi	46	20.63	44	19.73	57	25.56	76	34.08	103	46.18	120	53.82	223	100.0
Sorumluluk	20	51.29	1	2.57	2	5.12	16	41.02	22	56.41	17	43.59	39	100.0
Toplam	172	30.61	91	16.19	137	24.37	162	28.83	309	54.99	253	45.01	562	100.0

Tablo 24’ e göre resimli çocuk kitaplarında, yerli kitaplarda değerlere daha fazla yer verildiği (%54.99); 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda “değerler” e daha çok yer verildiği (%30.61); 2014 yılında basılmış kitaplarda “değerler” e çeviri kitaplarda daha fazla yer verildiği (%28.83) görülmektedir.

BÖLÜM 5 TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Bu araştırmanın amacı, 5-6 yaş grubu çocuklar için 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitapları ile aynı yaş grubu için 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarının arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, mutluluk, nezaket, saygı, sevgi ve sorumluluk değerleri açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Bu bölüm tartışma ve sonuçlar olmak üzere iki alt bölümden oluşmaktadır. Bu bölümde, araştırmanın bulguları derlenmiştir, tartışılarak farklı araştırmalarla karşılaştırılmıştır. Son olarak, araştırmanın sonuçları sunulmuştur ve sonuçların muhtemel nedenleri açıklanmıştır.

5.1. TARTIŞMA

Öztürk (1991) Batı çocuk klasiklerinde temel değerleri incelemiştir. Farklı yayınevlerinden tercümeleleri yayınlanan klasik olmuş 20 çocuk kitabı belirlenerek bir anket yardımıyla öğrencilere sorular sorularak en çok okunan 5 eser tespit edilmiştir. En çok okunan ve sevilen beş çocuk klasiği sırasıyla Robinson Crusoe, Pollyanna, Heidi, Pinokyo ve Tom Sawyer olarak belirlenmiştir. Batı çocuk klasiklerinde aile, başka hayata özlem, zengin olma, kendi kendine yeterli olma, zorluklara katlanma ve özgürlük değerlerine yer verilmiştir. Bununla birlikte dini değerlerin de işlendiği belirtilmektedir. Bu değerler; Tanrı inancı, metafizik konular, Cennet-Cehennem, ölüm, kurtarıcı, melek ve şeytan kavramları Hıristiyanlık dini temelli bir şekilde okuyucuya kazandırılmaktadır. Eserlerde göze çarpan bir diğer özellik, dini değerlerin oldukça

didaktik bir dille kaleme alınmış olmasıdır. Batı klasiklerinde evrensel değerlere de yer verilmiştir. En fazla yer verilen evrensel değer sevgi değeridir. Kahramanların azim ve sabır, hayata bağlılık ve hoşgörü, fedakârlık ve çalışma, sevgi ve dostluk, sınırsız özgürlük değerleriyle özdeşleştirildiği belirtilmektedir. Bu çalışma, Öztürk'ün araştırmasıyla en fazla yer verilen evrensel değer olan sevgi değeri bakımından ve kahramanlarda yer verilen hoşgörü, çalışma ve dostluk değerleri bakımından benzeşmektedir. Dostluk değeri arkadaşlık değeriyle ilişkilendirilerek bir benzeşme unsuru olarak düşünülmüştür.

Cole ve Valentine (2000) resimli kitaplarda çok ırklı çocuk betimlemelerini incelemiştir. Araştırma kapsamında çok ırklı çocukları ve ailelerini tasvir eden 22 resimli çocuk kitabı incelenmiştir. Sosyal çalışmacıların çocuk edebiyatını çok ırklılık ve çok ırklılığa yönelik birçok sorunun ele alınabileceği eşsiz bir yer olarak gördükleri belirtilmektedir. Örneğin, basmakalıptan uzak betimlemelere sahip resimli çocuk kitaplarının bibliyoterapötik bir şekilde kullanımının çok ırklı okul öncesi çocuklarının ve ailelerinin sağlıklı gelişimlerini destekleyebileceği belirtilmektedir (Derman-Sparks'tan akt. Cole ve Valentine, 2000). Resimli çocuk kitaplarının, basmakalıptan uzak ve yansız bir şekilde çok ırklı çocuk betimlemelerinin çok ırklı çocuklara çocukların etnik kökenlerini kucaklayıcı bir olumlama sunabileceği belirtilmiştir. Araştırmada incelenen 22 kitapta, çok ırklı çocukların benlik kavramını geliştirici olumlu örnekler bulunmuştur. 22 kitap da ailelere ve okul öncesi çocuklarla çalışan kişilere önerilmiştir. Araştırma sonuçları Cole ve Valentine'in çalışmasıyla farklılıklara saygı değeri bakımından hem farklılaşmaktadır hem benzeşmektedir. Bu çalışmada da saygı değerinin alt kategorisi olarak farklılıklara saygı değeri incelenmiştir. Bu çalışmada 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda farklılıklara saygı değerine daha fazla yer verildiği bulunmuştur. Farklılara saygı değerine yer verme oranı bakımından benzeşen çalışmalar, farklılıklara saygı değerinin aktarılma şekli bakımından farklılaşmaktadır. Bu çalışmada, yerli kitaplarda farklılıklara saygı değerine hata yapıp daha sonra farklılıklara saygı değerinin önemini kavrayan kahramanlar üzerinden yer verildiği bulunmuştur. Yerli kitapların farklılıklara saygı değeri bakımından tamamıyla olumlu örnekler sunmadığı görülmüştür.

Kaya (2007) Cahit Zarifoğlu'nun çocuk kitaplarında temel değerleri incelemiştir. Araştırma kapsamında Cahit Zarifoğlu'nun kaleme aldığı 9 çocuk kitabı incelenmiştir.

Eserlerde dini değerlere ve sosyal değerlere yer verilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, sosyal değerler daha ağırlıklı olarak ele alınmıştır. Çocuk kitaplarında sosyal değerlerden aile, yardımseverlik, eğitim bilgi, zenginlik, mutluluk, birlikte yaşama, akıllılık, örnek olma, doğruluk, adalet, öykünmecî tutum, israf, fedakârlık (diğerkâmlık) değerlerine yer verilmiştir. Araştırma sonuçları yardımseverlik ve mutluluk değerleri bakımından benzeşmektedir. Mutluluk ve yardımlaşma değerleri bu araştırmada da yer verilen değerlerdendir. Mutluluk değerine en fazla yerli ve 2014 yılında basılmış kitaplarda yer verilmiştir. Yardımlaşma değerine en fazla çeviri kitaplarda ve 2014 yılında basılmış kitaplarda yer verilmiştir.

Court ve Rosental (2007) İsrail devlet okullarında erken çocukluk öğretmenleri tarafından kullanılan çocuk edebiyatında yer alan değerleri araştırmıştır. Araştırma kapsamında 170 kitap iki araştırmacı tarafından incelenmiştir. Araştırma sonucunda kitaplarda karşılıklı saygı ve dostluk değerlerinin öne çıktığı bulunmuştur. Karşılıklı saygı ve arkadaşlık değerlerine %23.12 oranından yer verildiği; aile içi sevgi ve saygı değerlerine %18.36 oranında yer verildiği; kendini kabul ve bireycilik değerlerine %12.58 oranında yer verildiği; gerçekçilik, olgunluk ve uyum değerlerine %11.9 oranında yer verildiği; mutluluk, tinsellik ve doyum değerlerine %11 oranında yer verildiği; doğayı koruma ve doğa sevgisi değerlerine %6.8 oranında yer verildiği; yaratıcılık, mizah ve eğlence değerlerine %5.78 oranında yer verildiği; öğrenme ve anlayış değerlerine %4.42 oranında yer verildiği; eleştirel düşünme ve sosyal eleştiri değerlerine %4.08 oranında yer verildiği; çalışkanlık, kararlılık ve girişkenlik değerlerine %2.72 oranında yer verildiği; duyarlılık ve nezaket değerlerine %2.38 oranında yer verildiği; Yahudi sevgisi ve İsrail sevgisi değerlerine %2.38 oranında yer verildiği; düzen ve kanuna göre hareket etme değerlerine %1.36 oranında yer verildiği tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları Court ve Rosental'ın çalışmasıyla saygı, arkadaşlık, sevgi, mutluluk, doğa sevgisi, eleştiri, çalışkanlık ve nezaket değerleri bakımından benzeşmektedir. Bu çalışmada saygı değerine 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda daha fazla yer verildiği; sevgi değerinin tüm gruplarda en fazla yer verilen değer olduğu; arkadaşlık değerine 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda daha fazla yer verildiği tespit edilmiştir. Mutluluk değerine en fazla 2014 yılında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda yer verildiği; çevre ve doğa sevgisi değerine en fazla yerli kitaplarda ve 2014 yılında

basılmış kitaplarda yer verildiği bulunmuştur. Eleştiri değerine en fazla yerli kitaplarda ve 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda yer verildiği; çalışkanlık değerine en fazla 2014 yılında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda yer verildiği; nezaket değerine en fazla çeviri kitaplarda ve 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda yer verildiği bulunmuştur. Nezaket değerine çeviri kitaplarda beğenilerin dile getirilmesi biçiminde yer verilmiştir. Yerli kitaplarda ise selamlaşma ve vedalaşma sözcüklerine yer verme biçiminde değinilmiştir. Bu durum, toplumumuzda eksik ve kusurlu olan şeylerin dile getirilmesi ve çoğunlukla olumlu şeylerin dile getirilmemesinden kaynaklanabilir.

Prater ve Dyches (2008) yaklaşık 25 yıl boyunca çocuk edebiyatında engellilerin tasvirine yönelik okuma ve araştırma yapmışlardır. Bu bağlamda, engelli karakterlere yer veren en iyi 25 çocuk ve genç yetişkin kitabı listesini oluşturmuşlardır. Ebeveynlerin, öğretmenlerin, kütüphanecilerin, psikologların, sosyal hizmet uzmanlarının, engelli karakterleri çok boyutlu biçimde içeren listedeki kitapları çocuklarla paylaşmak için kullanabilecekleri belirtilmiştir. Araştırma sonuçları Prater ve Dyches'in çalışmasıyla farklılıklara saygı değeri bakımından hem farklılaşmaktadır hem benzeşmektedir. Bu çalışmada da saygı değerinin alt kategorisi olarak farklılıklara saygı değeri incelenmiştir. Bu çalışmada 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda farklılıklara saygı değerine daha fazla yer verildiği bulunmuştur. Farklılara saygı değerine yer verme oranı bakımından benzeşen çalışmalar, farklılıklara saygı değerinin aktarılma şekli bakımından farklılaşmaktadır. Bu çalışmada, yerli kitaplarda farklılıklara saygı değerine hata yapıp daha sonra farklılıklara saygı değerinin önemini kavrayan kahramanlar üzerinden yer verildiği bulunmuştur. Yerli kitapların farklılıklara saygı değeri bakımından tamamıyla olumlu örnekler sunmadığı görülmüştür.

Wright (2009) 19. yy. sonlarında ve 20. yy. başlarında basılan ahlak eğitimi kitaplarını incelemiştir. Araştırma kapsamında, ahlaki metinler, ahlak kitapları, ahlak öğretimini destekleyen programlar ve ahlak öğretiminde kullanılan başucu kitapları incelenmiştir. İtaat (uyma), vatanseverlik ve hoşgörü değerlerinden yola çıkılarak ahlaki eğitim tartışılmaktadır. İlköğretim programlarında ders içerikleri incelenmiş, çocuklara kazandırılmaya çalışılan değerler uyma, vatanseverlik ve hoşgörü değerleri olarak belirtilmiştir. Aynı değerlere ahlak kitaplarında da yer verildiği belirtilmiştir. Uyma değeri ahlak derslerinin ortak konusu olmasına rağmen bu değere yönelik gençleri ve

küçük çocukları kapsayıcı bir eğitim verilmediği belirtilmektedir. Hoşgörü değerinin incelenen kitaplarda yer almadığı; vatanseverlik değerinin birçok yazar tarafından ele alındığı; hoşgörü değerine kitaplarda sıklıkla yer verildiği belirtilmektedir. Bununla birlikte, sadece iki yazarın farklılıklar, farklılıklarla ve farklı düşüncelerle baş etme başlıklarına yer verdiği belirtilmiştir. Araştırma sonuçları Wright'ın çalışmasıyla farklılıklara saygı değeri bakımından benzeşmektedir. Hoşgörü değeri bakımından ayrılmaktadır. Bu çalışmada da saygı değerinin alt kategorisi olarak farklılıklara saygı değeri incelenmiştir. Bu çalışmada hoşgörü değerine 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda daha az yer verildiği; yerli kitaplarda hoşgörü değerine yer verilmediği bulunmuştur. 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda farklılıklara saygı değerine daha fazla yer verildiği; çeviri kitaplarda ve 2014 yılında basılmış kitaplarda daha az yer verildiği bulunmuştur.

Gönen ve Güler (2011) resimli hikâye kitaplarında çevre ve çevrenin yeri başlıklı çalışmasında 2-12 yaş çocukları için hazırlanmış 1995-2010 yılları arasında basılmış 80 resimli hikâye kitabını incelemiştir. Araştırmanın sonucuna göre, kitapların %80' i çevre temasına ana tema olarak yer vermektedir. Kitaplar çevre ve çevreyle ilgili kavramlara %22,5 oranında yer vermektedir. Çevre ve çevreyle ilgili kavramlara 6 yaş ve üzeri resimli hikâye kitaplarında yer verildiği tespit edilmiştir. Gönen ve Güler çevre kavramına ana tema olarak %80 oranında yer verildiğini bulmuşlardır. Bu çalışmada da çevre ve doğa sevgisi alt kategorisine 2014 yılında basılmış kitaplarda %81.33 oranında yer verildiği bulunmuştur. Araştırma sonuçları Gönen ve Güler'in çalışmasıyla sevgi değerinin çevre ve doğa sevgisi alt kategorisi bakımından benzeşmektedir.

Karatay (2011) Türk edebiyatından ve Batı edebiyatından seçilmiş toplam 20 öyküyü karakter eğitimi açısından incelemiştir. Nitel araştırmanın doküman analizi tekniği kullanılarak yapılan araştırma, Türk hikâyeleriyle Batı hikâyelerinin ilköğretim düzeyinde eğitim gören çocuklara hangi değerleri kazandırmaya çalıştığını göstermektedir. Türk öyküleriyle Batı öykülerinin karakter eğitimi açısından karşılaştırıldığı çalışmada, Türk öykülerinin %71, Batı öykülerinin ise %29 oranında değer içerdiği tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, Türk öykülerinde ve Batı öykülerinde dinin ön planda tutulduğu, diğer değerler açısından farklılık bulunmadığı bulunmuştur. Öykülerde din, sevgi, saygı, duyarlılık, iyilikseverlik ve sorumluluk değerlerine sıklıkla yer verildiği belirtilmektedir. Araştırma sonuçları Karatay'ın

çalışmasıyla sevgi, saygı, iyilikseverlik ve sorumluluk değerleri bakımından benzeşmektedir. Barış değeri bakımından ayrılmaktadır. Karatay barış değerinin Doğu kökenli öykülerde az yer verilen değer olduğunu; Batı kökenli öykülerde misafirperverlik değerinin az yer verilen değer olduğunu bulmuştur. Bu çalışmada, yerli kitaplarda bilgelik ve saygı değerlerine az yer verildiği; hoşgörü değerine yer verilmediği bulunmuştur. Çeviri kitaplarda en fazla sevgi değerine yer verildiği; en az hoşgörü değerine yer verildiği bulunmuştur. Bu çalışmada bilgelik değeri; yerli çocuk kitaplarında, kahramana yardımcı olmaya çalışan diğer karakterlerin durum çözümlenmeleriyle birlikte aktarıldığı, çeviri çocuk kitaplarında kahramanın soru sorma becerisiyle birlikte aktarıldığı bulunmuştur. Çeviri çocuk kitaplarının soru sorma ve sorgulama ile eleştiri değerine vurgu yaptığı, yerli çocuk kitaplarının hatasını anlayan kahramanların iç hesaplaşmalarıyla özeleştiri değerine vurgu yaptığı görülmüştür.

Aktan (2012) yaptığı araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilköğretim okulları için tavsiye ettiği "100 Temel Eser" listesinde belirtilen eserlerde yer alan değerler ile ilköğretim sosyal bilgiler öğretim programında verilen değerlerin uyumunu incelemiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını, Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilköğretim okulları için tavsiye ettiği "100 Temel Eser" okuma kitapları serisi; çalışma grubunu ise 100 temel eser serisindeki kitapların sayfa sayılarına göre gruplandırılması sonucu, bu eserler arasından maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile seçilen on iki (12) yerli yazarlı ve dokuz (9) yabancı yazarlı olmak üzere toplam yirmi bir (21) kitap oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan yerli ve yabancı yazarlı kitaplarda bulunan değerler incelenmiş ve yapılan analizler sonucunda, incelenen yerli ve yabancı yazarlı kitaplarda yer alan değerler tespit edilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda, Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerlerden adil olma, aile birliğine önem verme, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, hoşgörü, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik değerlerinin, kitaplarda tespit edilen diğer değerler tarafından desteklendiği belirtilmektedir. İncelenen yerli ve yabancı yazarlı kitaplarda tespit edilen değerler içinde, Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerlerden bağımsızlık, estetik, misafirperverlik, sağlıklı olmaya önem verme ve temizlik değerlerini destekleyen değer olmadığı bulunmuştur. Yerli yazarlı kitaplarda adil olma, aile birliğine önem verme, bilimsellik, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, hoşgörü,

misafirperverlik, özgürlük, sağlıklı olmaya önem verme, saygı, sevgi, sorumluluk ve yardımseverlik değerlerini zedeleyen ifadeler yer almıştır. Yerli yazarlı eserlerde bağımsızlık, barış, çalışkanlık, estetik, temizlik ve vatanseverlik değerlerini zedeleyen herhangi bir ifadenin yer almadığı belirtilmiştir. Yabancı yazarlı kitaplarda adil olma, aile birliğine önem verme, bilimsellik, çalışkanlık, duyarlılık, dürüstlük, hoşgörü, özgürlük, sağlıklı olmaya önem verme, saygı, sevgi ve yardımseverlik değerlerini zedeleyen ifadelerin yer aldığı belirtilmiştir. Yabancı yazarlı kitaplarda bağımsızlık, barış, dayanışma, estetik, misafirperverlik, sorumluluk, temizlik ve vatanseverlik değerlerini zedeleyen herhangi bir ifade yer almadığı belirtilmektedir. Araştırma sonuçları Aktan'ın çalışmasıyla estetik değeri bakımından benzeşmektedir. Estetik değeri sanat sevgisi değeriyle ilişkilendirilerek bir benzeşme unsuru olarak düşünülmüştür. Bu çalışmada da sanat sevgisi değerine 2014 yılında basılmış kitaplarda ve çeviri kitaplarda yer verilmediği bulunmuştur. Araştırmanın Aktan'ın çalışmasıyla benzeşen bir başka yönü, yerli kitaplarda hoşgörü değerine yer verilmemesi ve çeviri kitaplarda en az yer verilen değerlerin hoşgörü değeri olmasıdır. Çalışmanın bir başka benzeşen yönü, yerli kitaplarda sevgi, saygı ve sorumluluk değerlerini zedeleyen cümlelerin yer almasıdır. Bu çalışmada yerli kitapların sorumluluk değerini görevinden yakınan kahramanlar üzerinden aktardığı, yerli kitapların insan sevgisi alt temasına yer vermediği, farklılıklara saygı değerinin ilk aşamada yanlış örnekler sunabilecek bir biçimde anlatıldığı, kahramanlar hatasını fark etse de bu metinlerin olumsuz örnek teşkil ettiği bulunmuştur.

Akyol (2012) Türkiye'de okul öncesi çocuklarına yönelik Türkçe yazılmış yerli ve yabancı resimli çocuk kitaplarında yer alan değerleri incelemiştir. Yerli ve yabancı toplam 250 resimli çocuk kitabından oluşan araştırmada, araştırmacı tarafından geliştirilen değerler kontrol listesi kullanılmıştır. Kontrol listesinde kişisel, kişiler arası ve toplumsal değerler kategorilerine ait toplam 24 değer yer almaktadır. Araştırmada, resimli çocuk kitaplarında kişisel ve kişiler arası değerler kategorisindeki mutluluk, kibarlık, duyarlılık, sevgi, arkadaşlık, işbirliği değerlerine yüksek oranda; alçakgönüllülük, samimiyet, dürüstlük, özgürlük, saygı ve uyum değerlerine ise düşük oranda yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları en fazla yer verilen değerlerden sevgi ve en az yer verilen değerlerden saygı değeri bakımından benzeşmektedir. En az yer verilen değerlerden bilgellik ve hoşgörü değerleri bakımından

farklılaşmaktadır. Bu araştırmada en az yer verilen değerler bilgelik ve hoşgörü değerleri olmuştur.

Bağcı (2013) yaptığı araştırmada çocuk edebiyatı ürünlerindeki değerlerle, çocuklar için yazılmış güdümlü eserlerdeki değerleri incelemiştir. Araştırmanın evrenini, Kemalettin Tuğcu, Gülten Dayıoğlu, Muzaffer İzgü, Ömer Seyfettin ve Cahit Zarifoğlu'nun çocuk edebiyatı ürünleriyle, değerler eğitimi konulu çocuklar için yazılmış eserler, örneklemini ise beş çocuk edebiyatçısının üçer hikâyesi ve beş farklı yayınevine ait beş ayrı değerler eğitimi hikâye seti oluşturmaktadır. Araştırmada, tarama modelinde betimsel alan araştırma yöntemi kullanılmıştır. Güdümlü olarak yazılmış çocuk eserlerinde en çok rastlanan değerler yardımsever olma, paylaşma, sorumluluk iken, çocuk edebiyatçıların eserlerinde en çok rastlanan değerler iyi yürekli olma, saygı, çalışkan olma (başarı), merhametli olma, paylaşma ve hayvan sever olma değerleridir. Güdümlü olarak yazılmış çocuk eserlerinin de çocuk edebiyatçıların eserlerinin de değerler eğitimi konusunda mükemmel, eksiksiz ve kusursuz olmadığı; bu bakımdan incelenen eserlerin birbirlerini tamamladığı düşünölmektedir. Her iki grup eserin de çocuk eğitiminde kullanılmasının değerler eğitimi açısından faydalı olacağı belirtilmektedir. İncelenen kitaplarda güdümlü olarak yazılmış çocuk eserlerinde 42 tane, çocuk edebiyatçıların hikâyelerinde ise 28 tane değer bulunduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları Bağcı'nın çalışmasıyla yardımlaşma, paylaşma, sorumluluk, iyilikseverlik, saygı, çalışkanlık ve hayvan sevgisi değerleri bakımından benzeşmektedir. Bu çalışmada hayvan sevgisi değerine yerli kitaplarda çok az yer verildiği; 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda 2014 yılında basılmış kitaplara kıyasla daha az yer verildiği bulunmuştur. Bu çalışmada, değerlere 2014 yılında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda daha fazla yer verildiği bulunmuştur. Çalışma Bağcı'nın çalışmasından bu yönüyle ayrılmaktadır. Araştırmanın Bağcı'nın çalışmasıyla benzeşen bir diğer yönü, yerli kitapların da çeviri kitapların da değerleri aktarma şekli bakımında kusursuz olmamasıdır. Yerli kitaplarda sevgi, saygı ve sorumluluk değerlerini zedeleyen cümlelerin yer aldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte çeviri kitaplarda sanat sevgisi değerine yer verilmediği tespit edilmiştir.

Dirican (2013) 3-6 yaş grubu çocuklarına yönelik yayımlanan resimli hikâye kitaplarını bazı temel değerler açısından incelemiştir. Türk yazarlar tarafından yazılmış 135 resimli çocuk kitabının içerik analizi yöntemiyle incelendiği araştırmada, kitapların

metin kısımlarındaki cümlelerin %28.69 oranında değer ifade ettiği, resim kısımlarında ise %53.04 oranında değer ifade eden resme yer verildiği bulunmuştur. Metin kısmında sevgi, paylaşmak, arkadaşlık, mutluluk ve nezaket en çok rastlanan değerlerken cesaret, liderlik ve barış en az yer verilen değerler olarak görülmektedir. Resim kısmındaki değer dağılımında paylaşmak, sevgi, mutluluk, arkadaşlık ve yardımseverlik değerlerine yüksek oranda; saygı, temizlik, nezaket, empati ve çalışkanlık değerlerine orta derecede yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Metin kısmında en fazla sevgi değerine yer verildiği, resim kısmında paylaşmak değerine yer verildiği, barış değerinin her iki kısımda da en az yer verilen değer olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları kıyaslandığında en fazla yer verilen değer sevgi değeri bakımından birebir örtüşme söz konusudur. Bu çalışmada da sevgi değeri en fazla yer verilen değer olarak bulunmuştur. Paylaşma, arkadaşlık, nezaket ve mutluluk değerlerine bu çalışmada da yer verildiği tespit edilmiştir. Mutluluk değerine en fazla yerli ve 2014 yılında basılmış kitaplarda yer verilmiştir. Dirican cesaret, barış ve liderlik değerlerine en az yer verildiğini bulmuştur. Bu araştırmada en az yer verilen değerler bilgelik, hoşgörü ve saygı değerleri olmuştur. Metin kısımlarında tespit edilen %28.69 değer oranı bu çalışmada 2014 yılında basılmış kitaplarda %25.46 değer oranıyla benzerlik teşkil etmektedir. Bu çalışmanın Dirican'ın çalışmasından ayrılan bir başka yönü, 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda değer oranının %17.25; yerli kitaplarda değer oranının %54.99 bulunmuş olmasıdır.

Emiri (2014) Gülsüm Cengiz'in eserlerini değerler eğitimi bakımından incelemiştir. Araştırma sonucunda yazarın eserlerinde milli ve dini değerlere ulaşamazken evrensel değerlerden olan yardımseverlik, dayanışma gibi on üç ayrı değere ulaşılmıştır. Eserlerde aile birliği, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, demokrasi, duyarlılık, dürüstlük, eşitlik, misafirperverlik, sağlık, sorumluluk, uygarlık, medeniyet, yardımseverlik değerlerine yer verildiği belirtilmiştir. Araştırma sonuçları bilimsellik, çalışkanlık, sorumluluk ve yardımseverlik değerleri bakımından benzeşmektedir. Bu araştırmada da bilgelik değerinin alt kategorisi olan eleştiri değerine yerli kitaplarda ve 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda yer verildiği bulunmuştur. Çalışkanlık değerine 2014 yılında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda daha fazla yer verildiği; sorumluluk değerine yerli kitaplarda ve 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda daha fazla yer verildiği bulunmuştur. Yardımlaşma değerine çeviri kitaplarda ve 2014 yılında basılmış kitaplarda daha fazla yer verildiği bulunmuştur.

Çayır Çevik (2014) Dede Korkut Hikâyeleri’ni değerler açısından incelemiştir. Çalışmada değerler eğitiminde edebi metinlerden faydalanmanın öğrenciler için yararlı olacağı, Türk kültürünü yansıtan Dede Korkut Hikâyeleri’nin değerleri iletmesi bakımından örnek bir eser olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmektedir. MEB’in ilköğretim öğrencileri için tavsiye ettiği 100 temel Eser içinde yer alan Dede Korkut Hikâyeleri isimli eserde belirlenen değerlerin hepsine ulaşıldığı; ancak kitabın içinde yer alan on iki hikâyede de tüm değerlerin yer almadığı belirtilmektedir. Değer çeşitliliği bakımından öne çıkan hikâyenin “Dirse Han Oğlu Boğaç Han Hikâyesi” olduğu; değer çeşitliliği zayıf olan hikâyenin “Uşun Koca Oğlu Segrek Hikâyesi” olduğu belirtilmektedir. Eserde en fazla yer verilen değerlerin sevgi değeri olduğu, bunu sırasıyla dayanışma ve saygı değerlerinin izlediği belirtilmektedir. En az hoşgörü değerine yer verildiği; bunu sırasıyla kanaatkârlık, misafirperverlik değerlerinin izlediği belirtilmiştir. Araştırma sonuçları Çayır Çevik’in çalışmasıyla sevgi ve hoşgörü değerleri bakımından benzeşmektedir. Bu çalışmada da tüm gruplarda en fazla yer verilen değerlerin sevgi; 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda, yerli kitaplarda ve çeviri kitaplarda en az yer verilen değerlerin hoşgörü değeri olduğu bulunmuştur.

Wee, Park ve Choi (2014) ABD’de basılan resimli çocuk kitaplarında çağdaş Kore ve Kore kültürünün betimlenişini incelemişlerdir. Araştırmanın bulgularına göre, kitaplarda Korelilere ve Kore kültürüne, Batı kültürüyle olan zıtlıklar üzerinden vurgu yapıldığı; Kore’nin yabancı ülke olarak kısa cümlelerle anlatıldığı; Kore kültürünün okuyucuya yüzeysel bir biçimde sunulduğu belirtilmektedir. Asya kültürüne ait başka özelliklerin Kore kültürüne isnat edildiği; göç ve kültürlenme ile ilgili kitapların kimliğe yönelik çatışmalar ve yeni kültüre uymada sorun yaşayan karakterler üzerinden ayrıştırıcı bir şekilde kaleme alındığı belirtilmektedir. Çok kültürlü edebiyat oluşturmak için, genç okuyuculara gelişimsel açıdan uygun olan kültürel değerlerin ve farklı bakış açılarının daha derin bir şekilde anlatılmasının hayati önem taşıdığı ifade edilmektedir. İdeolojiden uzak, günlük yaşamı yansıtan gerçekçi hikâyeleri ve illüstrasyonları tasvir etmek amacıyla, yabancı bir kültürün tanıtılmasında çocuk kitapları yazarlarına ve illüstratörlerine büyük görev düştüğü belirtilmektedir. Araştırma sonuçları farklılıklara saygı değeri bakımından benzeşmektedir. Bu çalışmada da saygı değerinin alt kategorisi olarak farklılıklara saygı değeri incelenmiştir. Araştırmanın sonuçları Wee ve arkadaşlarının çalışmasıyla benzeşmektedir. Bu çalışmada da 2014 yılında basılmış

kitaplarda ve çeviri kitaplarda farklılıklara saygı değerine daha az yer verildiği bulunmuştur. Çalışma sonuçları farklılıklara saygı değerinin aktarılma şekli bakımından da benzeşmektedir. Bu çalışmada da yerli kitapların farklılıklara saygı değerini zedeleyici örnekler teşkil eden kahramanlara yer verdiği tespit edilmiştir. Kahramanlar doğru davranışı bulsa da ilk bakış açılarının çocuklar için olumsuz örnek teşkil edeceği bulunmuştur. Toplumumuzda ‘Bir musibet bin nasihatten iyidir.’ sözünün olması, genellikle hatalar üzerinden öğrenmenin yaygın olduğunu bize göstermektedir. Bu durum, resimli çocuk kitaplarında da hata yaparak doğruyu bulan kahramanlara yer verilmesini etkilemiş olabilir.

Erol, (2014) Tarık Buğra’nın hikâyelerini değerler eğitimi açısından incelemiştir. Edebiyat tarihimizde milliyetçi-muhafazakâr paradigma içinde değerlendirebileceğimiz Tarık Buğra, hikâye ve romanlarında değerler eğitimine konu olabilecek kültürel mahiyette pek çok unsura yer verdiği belirtilmektedir. Tarih bilinci, din sevgisi, insan sevgisi, adalet anlayışı; vatan ve millet kavramları bu değerlerin başında gelmektedir. Hikâyelerde söz konusu değerden yoksun olmanın, başın gövdeden kopmuş olması anlamına geldiği vurgulanmaktadır. Araştırma sonuçları sevgi değeri bakımından benzeşmektedir. Bu çalışmada sevgi değerinin alt kategorisi olarak insan sevgisi değeri kitaplarda yer verilen bir değer olarak tespit edilmiştir. İnsan sevgisi değerine çeviri kitaplarda ve 2014 yılında basılmış kitaplarda daha fazla yer verildiği bulunmuştur.

Öncü (2015) değerler eğitimi bağlamında Ahmet Hamdi Tanpınar Ve Oğuz Atay’da değerleri incelemiştir. Değerler Eğitimi ve roman ilişkisinin incelendiği bu çalışmada konuya örnek olması için Ahmet Hamdi Tanpınar’ın *Huzur*, Oğuz Atay’ın ise *Tutunamayanlar* romanları seçilmiştir. Bu romanlar öncelikle ihtiva ettikleri insani değerler açısından incelenmiş, ardından bu değerlerin din eğitimi için ifade ettiği anlamlar üzerinde durulmuştur. Sonuç olarak din eğitiminin hedefleri bağlamında romanın ahlak, ibadet ve inanç eğitiminde var olan yöntemlerin yanında destekleyici bir yöntem olarak kullanılabilmesine ulaşılmıştır. Eserlerde yaşam değeri hayatı tecrübe etme, oyun ve ölüm alt temalarında huzur, sevgi, sorgulama, hakikat arayışı, saygı değerlerine yer verilmiştir. Araştırma sonuçları sevgi, sorgulama, hakikat arayışı ve saygı değerleri bakımından benzeşmektedir. Bu çalışmada da bilgelik değerinin alt kategorisi olan eleştiri değerine yerli kitaplarda ve 2000-2007 yılları arasında basılmış

kitaplarda yer verildiği bulunmuştur. Bu çalışmada sevgi değeri en fazla yer verilen değer olarak bulunmuştur. Saygı değeri az yer verilen değerlerdendir.

Son ve Sung (2015) bir kütüphane arama motorunu kullanarak ABD'deki Koreli çocukları anlatan çağdaş resimli kitaplardan 31 resimli çocuk kitabını incelemişlerdir. Resimli kitaplar ikikültürlülük kavramı bakımından incelenmiştir. Kitaplarda üç farklı Koreli çocuk tipi olduğu belirtilmektedir. Çocukluğunu Kore'de geçirip yakın zamanda ABD'ye göç eden Koreli göçmen çocuklar, Koreli Amerikan çocuklar ve evlat edinilmiş Koreli çocuklar. Göç nedenleri eğitim, ekonomik fırsatlar gibi farklı sebeplerden oluşmaktadır. Koreli çocukların kitaplarda farklı meslek gruplarında ve farklı rollerde resmedildiği belirtilmektedir. Araştırmanın sonucuna göre, çocuk edebiyatının kültürlerin ve kültürel kimliklerin kaynaşmasını destekleyici bir rolünün olduğu; öğretmenlerin sınıflarında çok kültürlü edebiyattan faydalanmaları gerektiği; birçok öğretmenin kendilerinin ait olmadığı bir grup olması sebebiyle farklı bir kültürden beslenen bir öyküye şüpheyle yaklaştığı belirtilmektedir. Öğretmenlerin çok kültürlü edebiyat aracılığıyla öğrencilere eleştirel bakış açılarını deneyimleme fırsatları oluşturmaları önerilmektedir. Araştırma sonuçları Son ve Sung'un çalışmasıyla farklılıklara saygı değeri bakımından benzeşmektedir. Bu çalışmada da saygı değerinin alt kategorisi olarak farklılıklara saygı değeri incelenmiştir. Bu çalışmada 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda farklılıklara saygı değerine daha fazla yer verildiği; çeviri kitaplarda ve 2014 yılında basılmış kitaplarda farklılıklara saygı değerine daha az yer verildiği bulunmuştur. Farklılıklara saygı değerinin aktarılma şekli bu çalışmada da önemli görülmektedir. Yerli kitapların bu değeri zedeleyecek örnekler içerdiği görülmüştür. Yerli kitaplarda farklılıklara saygı değerine az yer verilmesi, aynı grupta hoşgörü değerine yer verilmemesiyle örtüşen bir unsurdur. Hoşgörü değerinin yerli kitaplarda yer almaması, farklılıklara saygı değerinin de genele vurulduğunda az yer verilen bir değer olmasını etkilemiş olabilir.

Çalışkan (2016) MEB tarafından ilköğretim öğrencileri için belirlenen 100 Temel Eser listesinde yer alan dünya edebiyatına ait eserleri değerler eğitimi açısından incelemiştir. Eserlerde arkadaşlık, aile, sevgi, azim, çalışkanlık, kişisel gelişim, merhamet, yardımseverlik, fedakârlık, dürüstlük, özgürlük, sorumluluk, adalet, güzel ahlak, dayanışma, barış, eşitlik, haksızlığa karşı çıkma, özlem, komşuluk, hoş görü, özür dileme, iyilik, ileri görüşlü olma ve kanaatkârlık değerlerine yer verildiği bulunmuştur.

Yapılan tespitlerde sevgi değeri içerisinde "doğa sevgisi" bir alt değer olarak belirtilmiştir. Eserlerde arkadaşlık ve aile değerlerinin öne çıktığı belirtilmektedir. Arkadaşlık değeri içerisinde, aynı türden olmayan canlıların birbirleri arasındaki güçlü bağa vurgu yapıldığı; ailenin zor zamanlarda destek alınan iyi ve kötü günde birbirlerini sürekli destekleyen bir kurum olarak anlatıldığı belirtilmektedir. Araştırma sonuçları arkadaşlık, sevgi, çalışkanlık, yardımseverlik, sorumluluk, hoşgörü ve iyilik değerleri bakımından benzeşmektedir. Bir başka benzeşen yön, sevgi değerinin alt kategorisi olarak bu çalışmada da çevre ve doğa sevgisi değerinin kitaplarda yer verilen bir değer olarak tespit edilmiş olmasıdır. Bir başka benzer yöne ise arkadaşlığın ve aile değerinin aktarılma şeklidir. Aile değeri, bu çalışmada sevgi değerinin alt teması olan insan sevgisi değeriyle ilişkilendirilmiştir. Bu çalışmada da arkadaşlığa hayalî arkadaşlık olarak yer verildiği ve insan sevgisi değerine çeviri kitaplarda anne ve kardeş sevgisi bakımından yer verildiği baba sevgisine yer verilmediği görülmüştür. Yaşamın ilk yıllarında çocukların temel ihtiyaçlarını çoğunlukla annelerin karşılaması nedeniyle resimli çocuk kitaplarında anne sevgisine yer verilmiş olabilir.

Gilmore ve Howard (2016) fark, farklılık ve yetersizlik anlayışını destekleme bakımından çocuk kitaplarını incelemiştir. Araştırma sonucunda farklı yaşlardan çocuklara rehberlik edebilecek ve çocuklarda farklılıklara saygı ve empatiyi geliştirecek 50 çocuk kitabı önerilmektedir. Çalışmada, kitaplarda verilen mesajlar örneklerle belirtilmiştir. Herkesin biricik olduğu, herkesin zayıf noktalarının ve güçlü noktalarının olduğu, kendimizi başkalarıyla kıyaslamaya gerek olmadığı bu mesajlardan bazıları olarak belirtilmiştir. Araştırma sonuçları Gilmore ve Howard'ın çalışmasıyla farklılıklara saygı değeri bakımından benzeşmektedir. Bu çalışmada da saygı değerinin alt kategorisi olarak farklılıklara saygı değeri incelenmiştir. 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda ve yerli kitaplarda farklılıklara saygı değerine daha fazla yer verildiği bulunmuştur. Farklılıklara yer verme oranı bakımından benzeşen çalışmalar, aynı değere yerme şekli bakımından farklılaşmaktadır. Bu çalışmada yerli kitaplarda farklılıklara saygı değerini zedeleyebilecek örnekler olduğu tespit edilmiştir. Farklılıklara saygı değeri olumlama üzerinden değil, hatalar ve hatasını fark eden insanlar üzerinden aktarılmaktadır.

Emirhan (2016) Yavuz Bahadıroğlu'nun çocuk romanlarını değerler eğitimi bağlamında incelemiştir. Yavuz Bahadıroğlu'na ait 15 çocuk romanı nitel araştırma

yaklaşımlarından tarama modeli esas alınarak incelenmiştir. Çalışma kapsamında incelenen eserlerin çocuklara değer aktarımı konusunda zengin örnekler içerdiği bulunmuştur. İnceleme sonunda; Allah inancı, din büyüklerini örnek alma, dua etme, dinî konularda duyarlı olma, iman etmek (kadere inanmak, kitaplara inanmak, ahiret gününe inanmak, meleklerle inanmak), ölüm gerçeğinin farkında olma, merhametli olmak, iyi insan ve iyi Müslüman olma, şehitlik, şükür sahibi olma, tevazu (alçak gönüllük) olmak üzere 11 dinî değer; adalet, aile birliği, affedicilik, arkadaşlık, barış ve huzurdan yana olma, cesaret, cömertlik, çalışkanlık, dayanışma, diğerkâmlık (özgecilik), dürüstlük, empati, görünüşe gösterişe önem vermeme, hüner sahibi olma, hoşgörü, ilim irfan sahibi olma, kanaatkârlık, minnet etmeme, misafirperverlik, öğüt verme, özgürlük, sabır, saygı, sevgi, sır tutma, sorumluluk, tutumlu olma, vefâ, yardımseverlik olmak üzere de 29 sosyal değer tespit edilmiştir. Bu araştırmanın sonuçları Emirhan'ın çalışmasıyla arkadaşlık, çalışkanlık, hoşgörü, ilim irfan sahibi olma, saygı, sevgi, sorumluluk ve yardımseverlik değerleri bakımından benzeşmektedir. İlim irfan sahibi olma değeri bilgelik değeriyle ilişkilendirilerek bir benzeşme unsuru olarak düşünülmüştür.

5.2. SONUÇLAR

Araştırmanın sonuçları şöyledir;

- Resimli çocuk kitaplarında arkadaşlık değerine üç alt kategoride yer verilmiştir. Akran arkadaşlığı alt kategorisine en çok 2014 yılında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında (%44.45) yer verilmiştir. Hayalî arkadaşlık alt kategorisine en çok 2000-2007 yılları arasında basılmış yerli kitaplarda (%35.29) yer verilmiştir. Akran arkadaşlığı - hayalî arkadaşlık alt kategorisine en çok 2000-2007 yılları arasında basılmış çeviri kitaplarda (%40) değinildiği; 2000-2007 yılları arasında basılmış yerli kitaplarda (%0) değinilmemiştir.
- Resimli çocuk kitaplarında başarı değerine iki alt kategoride yer verilmiştir. Çalışkanlık alt kategorisine en çok 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında (%37.78) yer verilmiştir. Özgüven alt kategorisine 2000-2007

yılları arasında basılmış çeviri kitaplarda (%100) yer verilmiştir, 2014 yılında basılmış kitaplarda (%0) yer verilmemiştir.

- Resimli çocuk kitaplarında bilgelik değerine iki alt kategoride yer verilmiştir. Eleştiri alt kategorisine en çok 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında (%66.67) yer verilmiştir, 2014 yılında basılmış kitaplarda (%0) yer verilmemiştir. Özeleştiri alt kategorisine 2000-2007 yılları arasında basılmış yerli kitaplarda (%66.67) yer verilmiştir.
- Resimli çocuk kitaplarında hoşgörü değerine çeviri çocuk kitaplarında yer verilmiştir, yerli çocuk kitaplarında yer verilmemiştir.
- Resimli çocuk kitaplarında iyilikseverlik değerine iki alt kategoride yer verilmiştir. Paylaşma alt kategorisine sadece 2014 yılında basılmış yerli çocuk kitaplarında (%100) yer verilmiştir. Yardımlaşma alt kategorisine en çok 2000-2007 yılları arasında basılmış çeviri kitaplarda (%33.34) yer verilmiştir.
- Resimli çocuk kitaplarında mutluluk değerine en çok 2014 yılında basılmış yerli çocuk kitaplarında (%50) yer verilmiştir, 2000-2007 yılları arasında basılmış çeviri çocuk kitaplarında (%0) yer verilmemiştir.
- Resimli çocuk kitaplarında nezaket değerine en çok 2000-2007 yılları arasında basılmış yerli çocuk kitaplarında (%40.55) yer verilmiştir, en az 2014 yılında basılmış yerli çocuk kitaplarında (%8.10) yer verilmiştir.
- Resimli çocuk kitaplarında saygı değerine iki alt kategoride yer verilmiştir. Büyüklere saygı alt kategorisine sadece 2014 yılında basılmış çeviri çocuk kitaplarında (%100) yer verilmiştir. Farklılıklara saygı alt kategorisine en çok 2000-2007 yılları arasında basılmış yerli kitaplarda (%55.56) yer verilmiştir.
- Resimli çocuk kitaplarında sevgi değerine beş alt kategoride yer verildiği görülmektedir. Çevre ve doğa sevgisi alt kategorisine en çok 2014 yılında basılmış yerli çocuk kitaplarında (%53.33) yer verilmiştir; 2000-2007 yılları arasında basılmış çeviri kitaplarda yer verilmemiştir. Hayvan sevgisi alt kategorisine en çok 2014 yılında basılmış çeviri kitaplarda (%46.79) yer verilmiştir. İnsan sevgisi alt kategorisine 2014 yılında basılmış çeviri kitaplarda (%80) yer verilmiştir, yerli kitaplarda yer verilmemiştir. Kitap sevgisi alt kategorisine yerli kitaplarda yer verilmiştir, çeviri kitaplarda yer verilmemiştir. Sanat sevgisi alt kategorisine sadece 2000-2007 yılları arasında basılmış yerli kitaplarda değinilmiştir.

- Resimli çocuk kitaplarında sorumluluk değerine en çok 2000-2007 yılları arasında basılmış yerli kitaplarda yer verilmiştir, en az 2000-2007 yılları arasında basılmış çeviri kitaplarda yer verilmiştir.
- 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında değerlere yerli kitaplarda (%65.39) daha fazla yer verilmiştir, çeviri kitaplarda (%34.61) daha az yer verilmiştir.
- 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında değerlere çeviri kitaplarda (%54.18) daha fazla yer verilmiştir, yerli kitaplarda (%45.82) daha az yer verilmiştir.
- Resimli yerli çocuk kitaplarında değerlere 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda (%55.67) daha fazla yer verilmiştir, 2014 yılında basılmış kitaplarda (%44.33) daha az yer verilmiştir.
- Resimli çeviri çocuk kitaplarında değerlere 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda (%35.97) daha az yer verilmiştir, 2014 yılında basılmış kitaplarda (%64.03) daha fazla yer verilmiştir.
- Resimli çocuk kitaplarında değerlere 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda (%46.80) daha az yer verilmiştir, 2014 yılında basılmış kitaplarda (%53.20) daha fazla yer verilmiştir.
- Resimli çocuk kitaplarında değerlere yerli kitaplarda (%54.99) daha fazla yer verilmiştir, çeviri kitaplarda (%45.01) daha az yer verilmiştir.
- 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında kitaplardaki toplam cümle sayısı ile karşılaştırıldığında değer ifade eden cümlelerin toplam cümleye oranı %21.55' dir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise iyilikseverlik ve saygı değerlerine yer verilmiştir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında hoşgörü değerine yer verilmemiştir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında sevgi değerine en fazla sanat sevgisi alt kategorisinde yer verildiği; en az hayvan sevgisi alt kategorisinde yer verildiği; insan sevgisi alt kategorisine yer verilmediği bulunmuştur. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında iyilikseverlik değerine paylaşma alt kategorisinde yer verilmediği; yardımlaşma alt kategorisinde yer verildiği bulunmuştur.

- 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çeviri çocuk kitaplarında toplam cümle sayısı ile karşılaştırıldığında değer ifade eden cümlelerin toplam cümleye oranı %12.53' dür. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çeviri çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise hoşgörü ve sorumluluk değerlerine yer verilmiştir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çeviri çocuk kitaplarında mutluluk ve saygı değerlerine yer verilmemiştir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çeviri çocuk kitaplarında sevgi değerine en fazla hayvan sevgisi alt kategorisinde yer verildiği; insan sevgisi alt kategorisine az yer verildiği; çevre ve doğa sevgisi, kitap sevgisi ve sanat sevgisi alt kategorilerine yer verilmediği tespit edilmiştir.
- 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında toplam cümle sayısı ile karşılaştırıldığında değer ifade eden cümlelerin toplam cümleye oranı %17.25' dir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise hoşgörü değerine yer verilmiştir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında sevgi değerine en fazla hayvan sevgisi alt kategorisinde yer verildiği; en az insan sevgisi alt kategorisinde yer verildiği bulunmuştur.
- 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında değerlere yerli kitaplarda daha fazla (%65.39) yer verilmiştir, çeviri kitaplarda daha az (%34.61) yer verilmiştir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında yerli kitaplarda en fazla sevgi, en az ise iyilikseverlik ve saygı değerlerine yer verilmiştir, hoşgörü değerine yer verilmemiştir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında çeviri kitaplarda en fazla sevgi, en az ise hoşgörü ve sorumluluk değerlerine yer verilmiştir, mutluluk ve saygı değerlerine yer verilmemiştir.
- 2014 yılında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında kitaplardaki toplam cümle sayısı ile karşılaştırıldığında değer ifade eden cümlelerin toplam cümleye oranı %20.78' dir. 2014 yılında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise bilgelik değerine yer verilmiştir, hoşgörü değerine yer verilmemiştir. 2014 yılında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında sevgi değerine en fazla çevre ve doğa sevgisi alt kategorisinde yer verildiği; kitap sevgisi alt kategorisine az yer verildiği; insan sevgisi ve sanat sevgisi alt kategorilerine yer verilmediği bulunmuştur. 2014 yılında basılmış resimli yerli çocuk kitaplarında bilgelik

değerine özeleştir alt kategorisinde yer verildiği; eleştir alt kategorisinde yer verilmediği bulunmuştur.

- 2014 yılında basılmış resimli çeviri çocuk kitaplarında kitaplardaki toplam cümle sayısı ile karşılaştırıldığında değer ifade eden cümlelerin toplam cümleye oranı %31.45' dir. 2014 yılında basılmış resimli çeviri çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise hoşgörü değerine yer verilmiştir, bilgelik değerine yer verilmemiştir. 2014 yılında basılmış resimli çeviri çocuk kitaplarında sevgi değerine en fazla hayvan sevgisi alt kategorisinde yer verildiği; en az insan sevgisi alt kategorisinde yer verildiği; kitap sevgisi ve sanat sevgisi alt kategorilerinde yer verilmediği bulunmuştur.
- 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında kitaplardaki toplam cümle sayısı ile karşılaştırıldığında değer ifade eden cümlelerin toplam cümleye oranı %25.46' dır. 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise bilgelik değerine yer verilmiştir. 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında sevgi değerine en fazla hayvan sevgisi ve çevre ve doğa sevgisi alt kategorilerinde yer verildiği; en az insan sevgisi alt kategorisine yer verildiği tespit edilmiştir.
- 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında değerlere çeviri kitaplarda daha fazla (%54.18) yer verilmiştir, yerli kitaplarda daha az (%45.82) yer verilmiştir. 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında yerli kitaplarda en fazla sevgi, en az ise bilgelik değerine yer verilmiştir, hoşgörü değerine yer verilmemiştir. 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında çeviri kitaplarda en fazla sevgi, en az ise hoşgörü değerine yer verilmiştir, bilgelik değerine yer verilmemiştir. 2014 yılında basılmış kitaplarda, çeviri kitaplarda daha fazla değere yer verilmesi 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplardakinden oldukça farklı bir sonuç olmuştur.
- Resimli yerli çocuk kitaplarında değerlere 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda daha fazla (%55.67) yer verilmiştir, 2014 yılında basılmış kitaplarda daha az (%44.33) yer verilmiştir. Resimli yerli çocuk kitaplarında 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda en fazla sevgi, en az ise iyilikseverlik ve saygı değerlerine yer verilmiştir, hoşgörü değerine yer verilmemiştir. 2014 yılında basılmış kitaplarda en fazla sevgi, en az ise bilgelik değerine yer verilmiştir,

hoşgörü değerine yer verilmemiştir. Hoşgörü değerine yer verilmemesi olumsuz bir durum olarak görülmektedir.

- Resimli çeviri çocuk kitaplarında değerlere 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda daha az (%35.97) yer verilmiştir, 2014 yılında basılmış kitaplarda daha fazla (%64.03) yer verilmiştir. Resimli çeviri çocuk kitaplarında 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda en fazla sevgi, en az ise hoşgörü ve sorumluluk değerlerine yer verilmiştir, mutluluk ve saygı değerlerine yer verilmemiştir. 2014 yılında basılmış kitaplarda en fazla sevgi, en az ise hoşgörü değerine yer verilmiştir, bilgelik değerine yer verilmemiştir. Resimli çeviri çocuk kitaplarında yıllar içinde olumsuz bir değişim olduğu söylenebilir. 2014 yılında basılmış kitaplarda hoşgörü değerine az yer verilmesi ve bilgelik değerine yer verilmemesi olumsuz durumlar olarak görülmektedir. 21.yy. ile değişen toplum ve toplumun ihtiyaçları doğrultusunda yeniden şekillenen eğitim paradigması düşünüldüğünde, hoşgörü değerinin vazgeçilmez bir unsur olduğu görülecektir. Bilgelik değeri kapsamında eleştiri ve özeleştiri alt kategorileri resimli çocuk kitaplarında araştırma kapsamında incelenmiştir.
- Resimli çocuk kitaplarında değerlere 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda daha az (%46.80) yer verilmiştir; 2014 yılında basılmış kitaplarda daha fazla (%53.20) yer verilmiştir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise hoşgörü değerine yer verilmiştir. 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise bilgelik değerine yer verilmiştir. Resimli çocuk kitaplarında son yıllarda daha fazla değere yer verildiği görülmektedir.
- Resimli çocuk kitaplarında değerlere yerli kitaplarda daha fazla (%54.99) yer verilmiştir; çeviri kitaplarda daha az (%45.01) yer verilmiştir. Resimli çocuk kitaplarında yerli kitaplarda en fazla sevgi değerine, en az bilgelik ve saygı değerlerine yer verilmiştir, hoşgörü değerine yer verilmemiştir. Çeviri kitaplarda en fazla sevgi, en az hoşgörü değerine yer verilmiştir.
- Arkadaşlık değeri; yerli çocuk kitaplarında, kopan ve tekrar güçlenen kişilerarası bağlar üzerinden aktarılırken çeviri çocuk kitaplarında dostça davranışlar ve arkadaşlık kurmaya yönelik ipuçları verecek şekilde aktarılmaktadır. Yerli kitaplarda arkadaşça davranışa, diyalog kurmaya ve diyalogu devam ettirmeye

yönelik ipuçları bulunmamaktadır. Arkadaşlık değeri yerli kitaplarda, küskün ve kırılğan karakterlerin hatalarını fark ederek arkadaşlarının kıymetini anlamaları ile çocuklara betimlenmektedir. Çeviri kitaplar arkadaşlık değerini, hoşça vakit geçiren, davet eden-davet edilen ve birlikteliğin kıymetini bilen karakterler üzerinden betimlemektedir.

- Başarı değeri; yerli çocuk kitaplarında, durmaksızın çalışan, çoğunlukla gün içindeki görevlerini yerine getiren karakterler üzerinden aktarılırken çeviri kitaplarda üretmeyi ve çalışmayı seven, belli aralıkla çalışan, bazen yorulan ve dinlenen, işbirliği yapan, üzerine düşen sorumluluğu yerine getiren karakterler üzerinden aktarılmaktadır. Yerli kitaplarda sanatsal tasarımlar ve üretimler de başarı değeriyle ilişkilendirilmektedir. Çeviri kitaplarda başarı değeri özgüven değeriyle ilişkilendirilmektedir. Yerli kitapların bazısında başarı değeri çalışma eylemine yer veren kelime tekrarlarıyla aktarılırken çeviri kitaplarda başarı değeri gayret eden ve mücadele eden kahramanlar aracılığıyla aktarılmaktadır.
- Bilgelik değeri; yerli çocuk kitaplarında, kahramana yardımcı olmaya çalışan diğer karakterlerin durum çözümlemeleriyle birlikte aktarılırken çeviri çocuk kitaplarında kahramanın soru sorma becerisiyle birlikte aktarılmaktadır. Çeviri çocuk kitapları soru sorma ve sorgulama ile eleştiri değerine vurgu yaparken yerli çocuk kitapları hatasını anlayan kahramanların iç hesaplaşmalarıyla özeleştiri değerine vurgu yapmaktadır.
- Hoşgörü değeri, yerli kitaplarda vurgulanmamıştır. Hoşgörü değerine çeviri kitaplarda az da olsa yer verilmiştir. Çeviri kitaplarda hoşgörü değeri sabır, kabul ve farklı beğenilere saygı ile ilişkilendirilmektedir.
- İyilikseverlik değeri yerli çocuk kitaplarında yardımlaşma, paylaşma ve dayanışma üzerinden aktarılırken çeviri çocuk kitaplarında yardım isteme, hayvanlara ve insanlara yardım eli uzatma üzerinden aktarılmaktadır. Yerli çocuk kitaplarında kahramanlar yardım istememektedirler.
- Mutluluk değeri; yerli çocuk kitaplarında, kahramanların mutlu olduğunu ifade etmesiyle aktarılırken çeviri kitaplarda mutluluk, kahramanların eylemleri ve davranışları üzerinden aktarılmaktadır. Yerli kitaplar çocukların duygularının farkında olmasını sağlayacak bir şekilde mutluluk değerine yer verirken çeviri

kitaplar neyle/ne yaparak mutlu olacağını belirten kahramanlarla mutluluk değerini vurgulamaktadır.

- Nezaket değeri; yerli çocuk kitaplarında selamlaşma, vedalaşma esnasında kullanılan nezaket sözcükleriyle aktarılırken çeviri çocuk kitaplarında beğeniyi dile getiren sözcüklerle aktarılmaktadır.
- Saygı değerine yerli kitaplarda hürmet kapsamında yer verilmezken çeviri kitapların bir kısmında; hürmet değeri, yetişkinin sözünü dinleyen kahramanlarla ilişkilendirilerek betimlenmiştir. Farklılıklara saygı değeri; yerli kitaplarda ilk aşamada farklılığı reddeden, daha sonra pişmanlık duyup hatasını anlayan kahramanlar üzerinden aktarılırken çeviri kitaplarda farklılığı kucaklayıcı bir biçimde ve farklılığın olumlu yanlarına vurgu yapacak bir şekilde aktarılmaktadır. Yerli kitaplarda farklılıklara saygı değerini zedeleyebilecek örnekler olduğu tespit edilmiştir. Farklılıklara saygı değeri olumlamalar üzerinden değil, hatalar ve hatasını fark eden insanlar üzerinden aktarılmaktadır.
- Sevgi değerinin alt teması olan çevre ve doğa sevgisine yerli kitaplarda doğal güzelliklerin farkına varma ve zarar vermeme üzerinden yer verilirken çeviri kitaplarda çevre sorunları, tükenen kaynaklar, çevreyi koruma ve tasarruf değeri üzerinden yer verilmektedir. Hayvan sevgisi alt temasına yerli kitaplarda hayvanlara sevgiyle yaklaşan ve sevgi sözcükleri sarf eden kahramanlar üzerinden yer verilirken çeviri kitaplarda insanların hayvanlara verdiği zararlar, yaşam alanları yok edilen hayvan karakterler üzerinden yer verilmektedir. Hayvanların yaşadığı sorunlara yer veren çeviri kitaplarda kedi ve köpek gibi hayvanlar evde beslenirken yerli kitaplarda kedi, balık ve kuş evde beslenmektedir. İnsan sevgisi alt temasına sadece çeviri kitaplarda yer verilmiştir. İnsan sevgisi, anne ve kardeş sevgisiyle ilişkilendirilmiştir. Baba sevgisine yer verilmediği görülmüştür. Kitap sevgisi alt temasına sadece yerli kitaplarda değinilmiştir. Kitap sevgisi, kendisine kitap okunmasını isteyen kahramanlar ve kitaplara değer veren karakterler üzerinden aktarılmaktadır. Sanat sevgisi alt temasına sadece yerli kitaplarda yer verilmiştir. Sanat sevgisi sanatçı kahramanlar aracılığıyla, yaratıcılık, müze gezme ve sanat eserlerini tanıma ile ilişkilendirilerek aktarılmaktadır.
- Sorumluluk değeri yerli ve çeviri kitaplarda iş bölümü üzerinden anlatılmaktadır. Çeviri kitaplarda görevleri kendilerine yetişkin tarafından hatırlatılan kahramanlara

yer verilirken yerli kitaplarda sorumluluk değeri çekirdek aile üyelerinden oluşan kahramanların evdeki görevleri üzerinden aktarılmaktadır. Yerli kitaplarda görevlerinden yakınan kahramanlara yer verilirken çeviri kitaplarda davranışının sonucunu üstlenen, pişmanlık duyan ve hatasını telafi etme gayreti içinde olan kahramanlara yer verilmektedir.

BÖLÜM 6 ÖNERİLER

Bu araştırmanın amacı, 5-6 yaş grubu çocuklar için 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitapları ile aynı yaş grubu için 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarının arkadaşlık, başarı, bilgelik, hoşgörü, iyilikseverlik, mutluluk, nezaket, saygı, sevgi ve sorumluluk değerleri açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Araştırma sonucunda resimli yerli çocuk kitaplarında değerlere 2000-2007 yılları arasında basılmış kitaplarda daha az yer verildiği; 2014 yılında basılmış kitaplarda daha fazla yer verildiği tespit edilmiştir. 2000-2007 yılları arasında basılmış resimli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise hoşgörü değerine yer verildiği; 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında en fazla sevgi, en az ise bilgelik değerine yer verildiği tespit edilmiştir. Bu sebeple, resimli çocuk kitaplarının geliştirilmesine ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunulmaktadır.

- Resimli çocuk kitaplarında iyilikseverlik, saygı ve hayvan sevgisi değerlerine daha fazla yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Sevgi değerine insan sevgisi alt temasında da yer verilmelidir. Resimli çocuk kitapları hoşgörü değerine yer vermelidir. Resimli çocuk kitaplarında iyilikseverlik değerine paylaşma alt değerini de içerecek şekilde yer vermelidir. İyilikseverlik değerine yardım isteme şeklinde de yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- Resimli çocuk kitaplarında sorumluluk değerine daha fazla yer verilmesi gerekmektedir. Sorumluluk değerine sadece aileyi kapsayıcı biçimde değil de çevreyi kapsayıcı biçimde yer verilmesi daha doğru olabilir. Resimli çocuk kitaplarında mutluluk ve saygı değerlerine yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Resimli çocuk kitaplarında sevgi değerine çevre ve doğa sevgisi, kitap sevgisi ve sanat sevgisini de kapsayıcı biçimde yer verilmesi uygun olacaktır. Mutluluk değerine mutlu olmaya yönelik farkındalık oluşturacak ve çocuklara bir fikir sunacak şekilde yer verilmesi daha doğru olacaktır.

- Resimli çocuk kitaplarına çok fazla değer almak, aynı şekilde kitaplara hiçbir değeri almamak uygun görülmemektedir. Resimli çocuk kitaplarının çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun bir şekilde değerlere yer vermesi gerektiği düşünülmektedir.
- Resimli çocuk kitaplarında bilgelik değerine daha fazla yer verilmesi gerekmektedir. Bilgelik değeri eleştiri değerini kapsayıcı bir biçimde betimlenmelidir. Çocuklar kitaplarda koşulsuz itaat eden kahramanları değil, sorgulayan kahramanları görmelidirler. Resimli çocuk kitaplarında özeleştirici değerinin de gözden kaçırılmaması yerinde olur. Özeleştirici değerine mutlaka yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Çocuklar kitaplarda davranışlarının sonuçlarını üstlenen kahramanlar gördüğünde kendilerini sorgulamayı da öğreneceklerdir.
- Farklılıklara saygı değerine resimli çocuk kitaplarında yer verilmesi çok önemli görülmektedir. Farklı gruplar ve kültürler basmakalıp yargılardan uzak bir şekilde ve bilgilendirici bir biçimde anlatıldığında çocuklar önyargılardan uzak ve farklılıkları kabul edici bir biçimde yetişeceklerdir.
- Kahramanların olumlularla farklılıklara saygı değerini vermesinin daha doğru olacağı düşünülmektedir. Kahramanların farklılıklara yönelik olumsuz bakış açılarının çocukların değer edinimini olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir.
- 21.yy. eğitim felsefesi düşünüldüğünde çocukların farklılıklara saygı değerini kazanmasının bir gereklilik olduğu görülecektir. Resimli çocuk kitaplarında saygı değerine büyüklere saygı ve farklılıklara saygı alt temalarında yer verilmesi önemli görülmektedir. Büyüklere saygı değeri, sadece yetişkin sözü dinleme üzerinden değil, büyüklere hizmet etme, yardım etme ve ikramda bulunma gibi davranışlarla ilişkilendirilerek aktarılması daha doğru olacaktır.
- Değerler eğitimi seti olarak piyasaya oldukça makul bir fiyata sunulan kitapların incelenmesi, çocuklara kazandırılmaya çalışılan değerlerin ve bu değerlerin

çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygunluğunun tespit edilmesi bakımından alana katkı sunabilir.

- Resimli çocuk kitaplarını incelemekle görevli bağımsız bir kurul ya da komisyon kurulması, çocukların nitelikli ve gelişim düzeylerine uygun kitaplara ulaşmasına katkı sağlayabilir.
- Hiçbir değere yer vermeyen, teması dahi olmayan eserlerin çocukları kitaplardan uzaklaştırabileceği, resimli çocuk kitaplarında kitap sevgisine de yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- Resimli çocuk kitaplarındaki kahramanların değerleri zedeleyecek davranışlarda bulunmaması gerektiği, değerlerin olumlu örnekler üzerinden ve doğru davranışa yönelik fikir verecek şekilde aktarılmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

Adıgüzel, A. (2014). İnsanlık Onurunu Koruma ve Kıırma Arasında Hayırseverlik Anlayışı. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 69-92

Akbaşı, O. (2008). Değerler Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 69-91.

Akın, A., Adam Karduz, F. F., Akın, Ü. (2014). Arkadaşlık Kalitesi Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirliği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (4), 378-383.

Aksoy, R. (2014). *Değer ve Değerler Eğitimi* (2.Baskı). İstanbul: D-Eğitim Değer Eğitim Merkezi Yayınları: 1.

Aktan, O. (2012). *100 Temel Eserlerde Yer Alan Değerlerle Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki Değerlerin Uyumu*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Düzce Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Düzce.

Akyol, T. (2012). *Resimli çocuk kitaplarında yer alan değerlerin incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Alkan Ersoy, Ö., Bayraktar, V. (2015). Okul Öncesi Dönemde Çocuk Edebiyatı. Ayşe Turla (Ed.). Okul Öncesi Dönemde Çocuk Edebiyatı Kavramı ve Çocuk Kitaplarının Özellikleri içinde (s. 9-42). Ankara: Hedef Yayıncılık.

Alpöge, G. (2011a). Okul Öncesinde Çocuk Edebiyatı. Suat Hayri Küçük (Ed.), *Okul Öncesi Çocuk Edebiyatı Kitap Kataloğu* içinde (s. 10-13). Ankara: Eğitim Sen Yayınları.

Alpöge, G. (2011b). *Okulöncesinde Değer Eğitimi* (4. Basım). Ankara: Bilgi Yayınevi.

Atay, M., Çelebi Öncü, E. (2015). Elektronik Bakıcı; Televizyon. Selda İçin Akçalı (Ed.), *Çocuk ve Medya* içinde (s.67-82). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Atabey, D. (2014). *Okul Öncesi Sosyal Değerler Kazanımı Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Sosyal Değerler Eğitimi Programının Anasınıfına Devam Eden Çocukların Sosyal Değerler Kazanımına Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Atoyebi, L. A. (2012). *Human Rights Education and Values of the Girl-child: A Kenyan case study*. Doctoral Thesis. Faculty of Education Sciences of the North-West University, Potchefstroom.

Aydın, M. Z., Akyol Gürler, Ş. (2014). *Okulda Değerler Eğitimi* (4.Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Bacanlı, H. (2011). Değer, değer midir?. *Eğitime Bakış Dergisi*, 7(19), 20-29.

Bağcı, E. (2013). *Çocuk Edebiyatı Ürünleriyle Çocuklar İçin Yazılmış Eserlerin Değerler Eğitimi Bağlamında Karşılaştırılması*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Bakioğlu, A., Silay, N.(2013). *Yüksek Öğretim ve Öğretmen Yetiştirmede Karakter Eğitimi* (2.Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Bhavnagri, N.P., Samuels, B.G. (1996). Children's Literature and Activities Promoting Social Cognition of Peer Relationships in Preschoolers. *Early Childhood Research Quarterly*, 11 (3), 307-331.

Bilgin, N. (2014). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. (3. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Buran, A. (2015). Nitel Araştırmada Veri Toplama. Fatma Nevra Seggie, Yasemin Bayyurt (Ed.), *Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları* içinde (s. 43-59). Ankara: Anı Yayıncılık.

Brown, J. (2014). *The Role of Values Education in Primary School Bullying Prevention and Mediation*. Master's of Philosophy (Education) Thesis. University of Notre Dame Australia School of Education, Fremantle.

Burke, C. L., Copenhaver, J. G. (2004). Animals as People in Children's Literature. *Language Arts*. 81(3), 205-213.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2016) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Cole, E.M., Valentine, D.P. (2000). Multiethnic Children Portrayed in Children's Picture Books. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 17 (4), 305-317.

Court, D., Rosental, E. (2007). Values Embodied in Children's Literature Used in Early Childhood Education in Israeli State Schools. *Early Childhood Education Journal*, 34(6), 407-414.

Crozier, S., Tincani, M. (2007). Effects of Social Stories on Prosocial Behavior of Preschool Children with Autism Spectrum Disorders. *J Autism Dev Disord*, 37 (9), 1803-1814.

Çakmak Güleç, H., Geçgel, H. (2015). *Çocuk Edebiyatı Okul Öncesinde Çocuk ve Kitap*. İstanbul: Paradigma Akademi Yayınları.

Çakmak, T., Yılmaz, B. (2009). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Okuma Alışkanlığına Hazırlık Durumları Üzerine Bir Araştırma: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu Örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(3), 489-509.

Çalışkan, A. (2016). *İlköğretim 100 Temel Eser İçerisinde Yer Alan Dünya Edebiyatına Ait Eserlerin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Çalışkan, H., Sağlam, H.İ. (2012). Hoşgörü Eğilim Ölçeğinin Geliştirilmesi ve İlköğretim Öğrencilerinin Hoşgörü Eğilimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (2), 1431-1446.

Çayır Çevik, Y. (2014). *Türkçe Öğretim Programlarında Değerler ve Dede Korkut Hikâyeleri'nin Değerler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Çeçen, M. A., Aydemir, F. (2011). Okulöncesi Hikâye Kitaplarının Okunabilirlik Açısından İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (16), 185-194.

Çınar, A. (2013). *Değerler Felsefesi ve Psikolojisi*. Bursa: Emin Yayınları.

Dağlıoğlu, H.E., Çamlıbel-Çakmak, Ö. (2009). Okul Öncesi Çocuklarına Yönelik Yayınlanan Hikâye Kitaplarının Şiddet ve Korku Öğeleri Açısından İncelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 23 (3), 510-534.

Demircan, C. (2006). TÜBİTAK Çocuk Kitaplığı Dizisindeki Kitapların Dış Yapısal ve İç Yapısal Olarak İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 12-27.

Demirci, E. (2016). *Ortaöğretim Öğrencilerine Yönelik Mesnevi Temelli Değerler Eğitimi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Erzurum.

Demirutku, K., Sümer, N. (2010). Temel Değerlerin Ölçümü: Portre Değerler Anketinin Türkçe'ye Uyarlaması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 17-25.

Demiryürek, G. (2012). Trt Çocuk Dergisi'nin Yapısal Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 1017—1034.

Deretarla Gül, E. Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklar İçin Kitap Seçimi ve Okuma Alışkanlığı.

Deretarla Gül, E. (2015). Okulöncesi Çocuklara Okuma Alışkanlığı Kazandırma. Mübeccel Gönen (Ed.), *Çocuk Edebiyatı* içinde (s. 304-313). Ankara: Eğiten Kitap.

Deveci, H. (2015). Value Education Through Distance Learning: Opinions of Students who already Completed Value Education. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 16(1), 112-126.

Dilmaç. B. (1999). *İlköğretim Öğrencilerine İnsani Değerler Eğitimi Verilmesi ve Ahlâki Olgunluk Ölçeği ile Eğitimin Sınanması*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Dilmaç, B. (2007). *Bir grup fen lisesi öğrencisine verilen insani değerler eğitiminin insani değerler ölçeği ile sınanması*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Dirican, R. (2013). *3-6 Yaş Grubu Çocuklarına Yönelik Yayınlanan Resimli Hikâye Kitaplarının Bazı Temel Değerler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Doğan. T., Sapmaz, F., Akıncı Çötök, N. (2013). Öz-Eleştiri ve Mutluluk. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21 (1), 391-400.

Droog, S. M., Buijzen, M., Valkenburg, P. M. (2014). Enhancing children's vegetable consumption using vegetable-promoting picture books. The impact of interactive shared reading and character-product congruence. *Appetite*, 73, 73-80.
<https://doi.org/10.1016/j.appet.2013.10.018> (18.12.2017)

Emirhan, T. (2016). *Değerler Eğitimi Bağlamında Yavuz Bahadıroğlu'nun Çocuk Romanları*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Emiri, E. (2014). *Gülsüm Cengiz'in Eserlerine Değerler Eğitimi Açısından Bir Yaklaşım*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Erdal, K. (2009). Eğitim Değerleri Açısından Çocuk Kitapları. *Akademik Bakış*, 17, 1-18. ISSN:1694-528X

Erol, E. E. (2014). *Tarık Buğra'nın Hikâyelerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

Fang, Z. (1996). Illustrations, Text, and the Child Reader: What are Pictures in Children's Storybooks for?. *Reading Horizons*, 37 (2).

Fichter, J. (2006). *Sosyoloji Nedir*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Genç, S.Z. (2017). Değişen Değerler ve Yeni Eğitim Paradigması. Salih Zeki Genç (Ed.), *Bilgi Toplumu ve Eğitim* içinde (s. 2-20). Ankara: Pegem Akademi.

Gilmore, L., Howard, G. (2016). Children's Books that Promote Understanding of Difference, Diversity and Disability. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 26(2), (218-251). doi 10.1017/jgc.2016.26

Glesne, C. (2013). *Nitel Araştırmaya Giriş*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Gönen, M., Arı, M. (1989). Anaokuluna Giden Dört-Beş Yaş Çocuklarına Resimli Kitaplarla Yapılan Eğitimin Dil Gelişimine Etkisinin İncelenmesi.

Gönen, M., Durmuşoğlu, M., Severcan, S. (2009). Examining the Views of Preschool Education Teachers on the Content, Illustrations and Physical Characteristics of the Picture Story Books Used in Education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 753-759.

Gönen, M., Güler, T. (2011). The Environment and Its Place in Children's Picture Story Books. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15(2011), 3633-3639.

Graff, C. E. (2012). *The Effectiveness of Character Education Programs in Middle and High Schools*. Master's Thesis. State University of New York, The College at Brockport, New York.

Gürşimşek, I. (1985). *Okul Öncesi Çocuklarda Resim Algı ve Tercihlerini Etkileyen Resim Özellikleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İzmir.

Hong, H. (1996). Effects of mathematics Learning Through Children's Literature on Math Achievement and Dispositional Outcomes. *Early Childhood Research Quarterly*, 11, 477-494.

Isbell, R., Sobol, J., Lindauer, L., Lowrance, A. (2004). The Effects of Storytelling and Story Reading on the Oral Language Complexity and Story Comprehension of Young Children. *Early Childhood Education Journal*, 32 (3), 157-163.

Işık, E. (2016). *Kime Kulsun?*. İstanbul: Nefes Yayıncılık.

Jacoby, C. (2006). *Moral Values Education: Characterizing Japan and Norway's Primary School Curriculum*. Master's Thesis. Universitetet I Oslo Faculty of Education, Oslo.

Karababa, A. (2015). Değer Olgusu. Bülent Dilmaç, Hasan Hüseyin Bircan (Ed.), *Değerler ve Değerler Psikolojisi* içinde (s. 1-18). Ankara: Pegem Akademi.

Karademir, F. (2009). Dilbilgisel Görünümleri Açısından Çocuk Kitapları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2 (9), 216-229.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* 26. Basım. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Karatay, H. (2007). Dil Edinimi ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 463-475.

Karatay, H. (2011). Transfer of values in the Turkish and Western children's literary works: character education in Turkey. *Educational Research and Reviews*, 6(6), 472-480.

Kartal, N. (2014). *Resimli Çocuk Kitaplarında Canavar İmgesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kaya, M. (2011). Çocuk Edebiyatı Kitaplarının Biçimsel Özellikleri. Suat Hayri Küçük (Ed.), *Okul Öncesi Çocuk Edebiyatı Kitap Kataloğu* içinde (s. 14-16). Ankara: Eğitim Sen Yayınları.

Kaya, V. (2007). *Cahit Zarifoğlunun kitaplarında temel değerler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kazancı Gül, M. (2017). 3-6 Yaş Çocuklarına Yönelik Resimli Çocuk Kitaplarının İç Yapı Özelliklerinin İncelenmesi. *IV. International Eurasian Educational Research Congress Bildiri Özetleri Kitabı*. (ISBN: 978-605-170-145-5).

Keat, J. B., Wilburne, J. M. (2009). The Impact of Storybooks on Kindergarten Children's Mathematical Achievement and Approaches to Learning. *US-China Education Review*, 6(7). ISSN 1548-6613.

Kılınç, F. E. (2015a). Değer Eğitiminin Tanımı, Önemi ve Kapsamı. Sevcan Yağan Güder (Ed.), *Okul Öncesi ve İlkokul Döneminde Değerler Eğitimi* içinde (s. 1-20). Ankara: Eğiten Kitap

Kılınç, F. E. (2015b). Okul Öncesi Dönemde Değerlerin Kapsamı. Sevcan Yağan Güder (Ed.), *Okul Öncesi ve İlkokul Döneminde Değerler Eğitimi* içinde (s. 21-35). Ankara: Eğiten Kitap.

Kimmel, E. A. (1970). Can Children's Books Change Children's Values?. *Research In Review*.

www.ascd.org/ASCD/pdf/journals/ed_lead/el_197011_kimmel.pdf can children's books change children's values (09.08.2017).

Kuru Turaşlı, N. (2007). Okul Öncesi Eğitime Giriş. Gelengül Haktanır (Ed.), *Okul Öncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı ve Önemi* içinde (s. 1-24). Ankara: Anı Yayıncılık.

Külük, C. Ş. (2013). Resimli Çocuk Kitaplarının Nitelik Sorunsalı ve Çocuğun Sanat Eğitimi Sürecindeki Yeri: “Delioğlu’nun Resimlediği Yapıtlar Üzerine Bir İnceleme”. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 393-417.

Leichsenring, A. (2010). *Values-based Education in Schools in the 2000s: The Australian Experience*. Master of Education Thesis. Queensland University of Technology, Brisbane.

Memduhoğlu, H. B. (2011). Lisede Farklılıkların Yönetimi: Bireysel Tutumlar, Örgütsel Değerler ve Yönetimsel Politikalar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, Aralık, 37-53.

Mert, O., Albayrak, F., Serin, N. (2013). Çeviri Çocuk Kitaplarının Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1 (3), 58-73.

Mills, C. (2016). Ethics and Children Literature. Claudia Mills (Ed.), *Ethics and Children Literature* içinde. (s. 1-41). New York: Routledge.

Miles, M. B., Huberman, A. M. (2015). *Nitel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.

Mutluer, S. (2006). *Özgüven Oluşmasında Manevi Değerlerin Rolü*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Nas, R. (2014). *Örneklerle Çocuk Edebiyatı* (3. Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Nicholas, J. L. (2007). *An Exploration of The Impact of Picture Book Illustrations On The Comprehension Skills and Vocabulary Development of Emergent Readers*. The Department of Educational Theory, Policy, and Practice. Doctor of Philosophy Thesis. Louisiana State University The Department of Educational Theory, Policy, and Practice, Louisiana.

Oktay, A. (1983). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü.

<http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5743> (Erişim tarihi: 18.11.2017)

Oruç, C. (2010). Okul Öncesi Dönem Çocuğunda Ahlaki Değerler Eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 1(2), 37-60.

Öksüz, Y., Güven Demir, E., Mamirova, C. (2017). Farklılıklara Saygı Ölçeği'nin Kırgız Kültürüne Uyarlanması: *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (1), 54-62.

Öner, Ö. (2012). *Nezaket Dili ve Anıtkabir Özel Defteri 23. Cildinde Nezaket ve Saygı İfadelerinin İncelenmesi*. Prof. Dr. Mine MENGİ Adına Türkoloji Sempozyumu (20-22 Ekim) Bildirileri, Adana.

Öncü, A. (2015). *Değerler Eğitimi Bağlamında Ahmet Hamdi Tanpınar ve Oğuz Atay'da Değerler*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özensel, E. (2015). Sosyoloji ve Değer. Bülent Dilmaç, Hasan Hüseyin Bircan (Ed.), *Değerler ve Değerler Psikolojisi* içinde (s. 63-79). Ankara: Pegem Akademi.

Özhancı, E., Yılmaz, H. (2015). Doğa Sevgisi Değeri (Doğayı Koruma ve Doğadan Yararlanma) ve Peyzaj Mimarlığı Eğitimi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 12 (1), 39-46.

Özkan, N. (2001). *Çocuk Kitaplarında Dil Sorunu*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, H. E. (1991). *Batı Çocuk Klasiklerinde Temel Değerler*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Pektaş, D. (2015). *Okul Öncesi Dönem Resimli Çocuk Kitaplarındaki Dil Sanatlarının İncelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Piaget, J. (2015). *Çocuğun Ahlaki Yargısı*. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Prater, M. A., Dyches, T. T. (2008). Books That Portray Characters With Disabilities A Top 25 List for Children and Young Adults. *TEACHING Exceptional Children*, 40(4), 32-38.

Prencipe, A. (2001). *Children's Reasoning About The Teaching of Values*. Master of Arts. University of Toronto Graduate Department of Psychology, Toronto.

Rahim, H., Rahiem, M. D. H. (2012). The Use of Stories as Moral Education for Young Children. *International Journal of Social Science and Humanity*, Vol. 2(6), 454-458. DOI: 10.7763/IJSSH.2012.V2.145

Rokeach, M. (1973). Terminal and Instrumental Values. *The Nature of Human Values* içinde (p.28). The Free Press.

Sapsağlam, Ö. (2016). *Okul Öncesi Dönemde Karakter ve Değerler Eğitimi*. Esra Ömeroğlu (Ed.), Ankara: Pegem Akademi.

Schwartz, S. H. (2012). An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values. *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(1). <https://doi.org/10.9707/2307-0919.1116>

Seggie, F. N., Bayyurt, Y. (2015). *Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Selanik Ay, T., Dal, S. (2014). İlköğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Ürünlerine Göre Sorumluluk Değeri Algıları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 78-93.

Sever, S. (2015). *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü* (2. Baskı). İzmir: Tudem Yayıncılık.

Sıçrar, B. (2006). *Çocuk Kitabı Resimlemelerinde Beden Dili Kullanımı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Son, E. H., Sung, Y. K. (2015). The Journey of U. S. Korean Children: (Re)constructing Bicultural Identities in Picture Books. *The Dragon Lode*, 33(2), 52-65.

Sönmez, V. (1987). Eğitim Ortamında Sevgi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 65-77.

Sönmez, V. (2008). *Eğitim Felsefesi* (8. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Soykan, Ö. N. (2004). Genel Geçer Bir Ahlak Olanaklı mıdır?. Recep Kaymakcan, Seyfi Kenan, Hayati Hökelekli, Z. Seyma Arslan, Mahmut Zengin (Ed.), *Değerler ve Eğitimi* içinde (s. 45-55).

Stewig, J. W. (1972). Children's Preference In Picture Book Illustration.

Štika, P. (2012). *The Role of Values in Teaching*. Bachelor Thesis. Masaryk University Faculty of Education, Brno.

Şirin, M. R. (2016). *Çocuk, Çocukluk ve Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Kapı Yayınları.

Şişman, M. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş* (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tanju, E. H. (2010). Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığı'na Genel Bir Bakış. *Aile ve Toplum*, 6 (22), 30-39.

TDK, (2017). Değer.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_yanlis&view=yanlis&kelimez=101

(18.12.2017)

Thompson, L. (2010). *Character Education and School Climate*. Master's Thesis. University of Minnesota Duluth College of Education and Human Service Professions, Duluth.

Thompson, W. G. (2002). *The Effects of Character Education on Student Behavior*. Doctor in Education Thesis. East Tennessee State University the faculty of the Department of Educational Leadership and Policy Analysis, Tennessee.

Turan, F., Gönen, M., Aydos, E. H. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının resimli öykü kitaplarını seçme konusunda yeterlik düzeyleri ve kendi yeterliklerine ilişkin algılarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 400-422.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (Kasım 2000). Framework for Action on Values Education in Early Childhood. (Erişim Tarihi: 19.06.2017).

Ural, S. (2015). Okul Öncesi Çocuk Kitaplarının Tanımı. Mübeccel Gönen (Ed.), *Çocuk Edebiyatı* içinde (s. 33-56). Ankara: Eğiten Kitap.

Uyanık Balat, G. (2012). Okul Öncesinde Değerler Eğitimi. Gülden Uyanık Balat (Ed.), *Okul Öncesinde Değerler Eğitimi ve Etkinlik Örnekleri* içinde (s. 2-33). Ankara: Pegem Akademi.

Ürek, O. (2009). Sokrates'in Yurtseverliği: Söz Vermek, Sözünde Durmak ve İnsana Saygı. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:7 Bahar, 37-46.

Van Heest, T. D. (1994). *Moral Education*. Master's Thesis. Grand Valley University, Grand Valley.

Yaman, E. (2014). *Değerler Eğitimi* (3.Baskı). Ankara: Akçağ Kitabevi.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (10. Baskı) Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yıldırım, F., Abukan, B. (2015). Yaşlılıkta Bilgelik Konusunda Bir Derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, Haziran, 18 (35), 1-9.

Yılmaz, O. (2016). Kurgusal Nitelikli Çocuk Kitapları ve Karakter Eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi* 4(3), 311-325.

Wee, S. J., Park, S., Choi, J. S. (2015). Korean Culture as Portrayed in Young Children's Picture Books: The Pursuit of Cultural Authenticity. *Children's Literature in Education*, 46, 70–87. DOI 10.1007/s10583-014-9224-0

Wright, S. (2009). Our Future Citizens: Values İn Late Nineteenth And Early Twentieth Century Moral Instruction Books. *History of Education & Children's Literature*, IV(1), 157-177.

EKLER (APPENDICES)

EK 1: Araştırma Kapsamında İncelenen Kitaplar

- 1) Açmaya Korkan Çiçek
- 2) Annem Bir Melek
- 3) Ayıcık ve Ben
- 4) Babamın Burnundan Düştüm
- 5) Bilmiş Fare Tuna
- 6) Bilyeler
- 7) Biraz da Ev İşi
- 8) Büyülü Kitap
- 9) Çalışkan Gün Işıkları
- 10) Çalışkan Tembel
- 11) Ellerimi Yıkamak İstemiyorum
- 12) En İyi Kardeş Benim Kardeşim
- 13) Eve Yolculuk
- 14) Hayır Hayır Bana Ne
- 15) İlk Araba
- 16) İnatçı Kirpi Mina
- 17) İnce Bellinin Düşü
- 18) İsyankâr Cadı
- 19) İtir Koşunca
- 20) Kahraman İtfaiyeciler
- 21) Kardeşimin Garip Arkadaşları

- 22) Kraliyet Süpürgesi
- 23) Küçük Ayşegül Ormanda
- 24) Küçük İstiridye
- 25) Küskün Ayçiçeği
- 26) Minik Hayvan Dostlarımız
- 27) Minik Köpek
- 28) Oynamıyorum İşte
- 29) Öğretmenin Sihirli Şapkası
- 30) Papatya ve Koyunlar
- 31) Papatya ve Kurtlar
- 32) Rengârenk Tavşanlar İstiyorum
- 33) Sanatçımın Sihirli Odası
- 34) Son Deve
- 35) Tarhana Çorbası
- 36) Taş ve Çiçek
- 37) Tatlı Arkadaşlar
- 38) Uçmak İsteyen Balık
- 39) Yaramaz Ejderhalar
- 40) Yataktan Düşen Ayıcık

EK 2: DEĞERLER KONTROL LİSTESİ

1.BÖLÜM: Kitabın Künyesi

Kitap	
Yazar	
Çevirmen	
Yayınevi	
Yayın Yılı	
Sayfa Sayısı	
Yaş Grubu	
Ebat	
Sayfa İçi Resim Oranı	
Sayfa İçi Yazı Oranı	

2.BÖLÜM: Değerler Listesi

DEĞERLER	VAR					YOK
Arkadaşlık	Akran Arkadaşlığı		Hayali Arkadaşlık			
Başarı	Çalışkanlık		Özgüven			
Bilgelik	Eleştiri		Özeleştiri			
Hoşgörü						
İyilikseverlik	Paylaşma		Yardımlaşma			
Mutluluk						
Nezaket						
Saygı	Büyüklerle Saygı		Farklılıklara Saygı			
Sevgi	İnsan Sevgisi	Hayvan Sevgisi	Kitap Sevgisi	Sanat Sevgisi	Çevre ve Doğa Sevgisi	
Sorumluluk						

ÖZGEÇMİŞ

Mine KAZANCI GÜL

Mine KAZANCI GÜL, ilk ve orta öğrenimini Kahramanmaraş'ta tamamladı. 2009 yılında ABD'de Öğrenci Liderliği Programı'na katılmaya hak kazanarak Nazareth College'da liderlik eğitimini başarıyla tamamladı. 2010 yılında Erasmus programıyla lisans eğitimine 1 yıl süreyle İtalya'da Università degli studi di Modena e Reggio Emilia'da devam etti. 2012 yılında Adıyaman Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü'nden mezun oldu. 2012-2016 yılları arasında İstanbul'da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında Okul Öncesi Öğretmeni olarak görev yaptı. 2016 yılından bugüne Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Programı'nda öğretim görevlisidir. Oyun terapistidir. Akıl ve zekâ oyunları eğitmenidir. İngilizce ve İtalyanca olmak üzere iki yabancı dil bilmektedir. Çocuk edebiyatı, çocuk istismarı, değerler eğitimi ve okul öncesi eğitimde çağdaş yaklaşımlar ile ilgili çalışmalarını sürdürmektedir.